

T.C KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

FİLİSTİN VE MİSİR ŞİRKETLER KANUNLARINA GÖRE ANONİM ŞİRKETTE
YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSLAM H. İ. ABU OWDA

KOCAELİ 2021

T.C KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

FİLİSTİN VE MİSİR ŞİRKETLER KANUNLARINA GÖRE ANONİM ŞİRKETTE
YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI : DOÇ. DR. HAKAN ÇEBİ

TEZ HAZIRLAYAN : İSLAM H. İ. ABU OWDA

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ ENSTİTÜ YÖNETİM KURULU KARAR VE NO:
20.01.2021 / (3)

KOCAELİ 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	VI
ÖZET.....	VII
ABSTRACT.....	VIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞİRKET KAVRAMI

1. ŞİRKETİN TANIMI.....	2
1.1. FARKLI ARAP KANUNLARINDA ŞİRKET TANIMI.....	2
1.2. FİLİSTİN VE MISIR KANUNLARINDA ŞİRKET ÇEŞİTLERİ.....	2
1.2.1. Şahıs şirketi.....	2
1.2.1.1.Kollektif Şirket.....	3
1.2.1.2. Komandit Şirket.....	3
1.2.1.3. Kooperatif Şirket.....	4
1.2.2. Karma Şirketler.....	4
1.2.2.1. Paylı Komandit Şirket.....	4
1.2.2.2. Limited Şirket.....	4
1.2.3. Sermaye Şirketi.....	5
1.2.3.1. Anonim Şirket.....	5
1.3. ANONİM ŞİRKETİN ÖNEMİ.....	5
1.4. ANONİM ŞİRKETİN ÖZELLİKLERİ.....	6
1.4.1. Bir Sermaye Şirkettir ve Ortağın Kişiliği Önemli Değildir.....	6
1.4.2. Şirketin Sermayesi Eşit ve Kıymetli Paylara Bölünür.....	7
1.4.3. Hissedarların Amacı.....	7
1.4.4. Pay Sahiplerinin Sorumluluğunun Hisse Miktarına Göre Belirlenmesi.....	8
1.4.5. Anonim Şirket Bir Senedi Şirket Sayılır.....	8

1.4.6. Anonim Şirketteki Hissedar Ortak Tacir Sıfatı kazanmaz.....	9
--	---

İKİNCİ BÜLÜM

YÖNETİM KURULUNUN YETKİLERİ

2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN YETKİ VE HAKLARI.....	10
2.1. GENEL OLARAK.....	10
2.2. ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN YETKİLERİ.....	11
2.2.1. Anonim Şirketin Genel Kurul Kararlarının Uygulanması.....	11
2.2.2. Yönetim Kurulu Başkanının İşleri Gözetmesi.....	12
2.2.3. Şirketin çalışmalarının Devamı İçin Gerekli Faaliyetlerin Yürütülmesi.....	12
2.3. YÖNETİM KURULU İÇİN BELİRLENEN GENEL YETKİ SINIRLARI.....	16
2.3.1. Yasal Kısıtlamalar.....	16
2.3.2. Anlaşmalı Kısıtlamalar.....	18
2.4. ANONİM ŞİRKETTE YÖNETİM KURULUNUN YETKİSİNİN GENİŞLETİLMESİ.....	19
2.5. YÖNETİM KURULUNUN BAZI KİŞİLERİ YETKİLENDİRMESİ.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

3. ANONİM ŞİRKETİN YÖNETİM KURULUNUN BORÇLARI.....	23
3.1. YÖNETİM KURULUNUN GENEL GÖREVLERİ.....	23
3.1.1. Anonim Şirket Kuruluş Sözleşmesinin Geçerliliğinin Kontrol Edilmesi.....	23
3.1.2. Gerekli İlanları Yapması.....	24
3.1.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin İsimlerini, Denetim Personelinin İsimlerini ve Şirket Bütçesini İlan Etmesi.....	25
3.1.4. Yönetim Kurulu Başkanının Atanması	25
3.1.5. Genel Kurulu Toplantıya Davet Etmesi.....	26

3.1.6. Şirketin Bütçesinin Düzenlemesi.....	29
3.1.7. Pay Sahiplerinin ve Tahvil Sahiplerinin Bilgilendirilmesi İçin Bütçe Belgelerini Ve Diğer Belgeleri İbraz Etmesi.....	30
3.1.8. Yasal Yedeklerin Oluşumu.....	31
3.1.9. Şirket Sermayesinin Dörtte Üçünden Fazlasını Kaybederse Şirketin Feshi İçin Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı Yapması.....	32
3.2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN ÖZEL GÖREVLERİ - ŞİRKET İLE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ ARASINDA YAPILAN SÖZLEŞMELER...	32
3.2.1. Genel Olarak.....	32
3.2.2. Yönetim Kurulu Üyeleri Tarafından Yasaklanan Sözleşme Ve Çalışmalar.....	33
3.2.2.1. Krediler Ve kefaletler.....	33
3.2.2.2. Şirketin Finansal Piyasalarının Fiyatlarını Etkilemesi.....	36
3.2.2.3. Şirket Sırlarını Saklama Yükümlülüğü.....	37
3.2.2.4. Siyasi Partilere Bağışlama Ve Ortalama Net Kârın Belirli Bir Yüzdesinin Ötesinde Bağışlama.....	38
3.3. ÖNCEDEN İZİN GEREKTİREN SÖZLEŞMELER VE İŞLER.....	39
3.3.1. Anonim Şirket Ve Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki Anlaşmalar.....	39
3.3.2. Anonim Şirket İle Yönetim Kurulu Üyesine Ait Başka Bir Kurum Arasındaki Sözleşmesi.....	42
3.3.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Benzer Bir Şirketin Yönetimine Katılımı.....	43
3.3.4. Şirket İle Yapılan Sözleşme Ve Projelere Doğrudan ve Dolaylı Olarak Yararı(Menfaati).....	45
3.3.5. Yönetim Kurulu Üyesi Kendi Hesabına Veya Şirketin Faaliyetlerinde Başkalarının Hesabına İşlem Yapması.....	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

4. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU.....	48
4.1. Genel Olarak.....	48

4.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu.....	49
4.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunun Niteliği.....	51
4.4. KİŞİSEL VEYA ORTAK SORUMLULUK.....	55
4.5. HİLE, HUKUKUN İHLALİ VEYA ŞİRKET SİSTEMİNİN İHLALİ NEDENİYLE DOĞAN SORUMLULUK.....	56
4.5.1. Hile Eylemleri.....	57
4.5.2. Yasamın İhlali.....	57
4.5.3. Şirket sisteminin ihlali.....	58
4.6. BİREYSEL SORUMLULUK DAVASI.....	59
4.6.1. Davacı.....	60
4.6.2. Davalı.....	61
4.6.3. Dava Konusu.....	61
4.6.4. Dava Zamanaşımı.....	62
4.7. YÖNETİMDE BİR HATADAN KAYNAKLANAN SORUMLULUK DAVASI.....	63
4.7.1.Şirketin Davadan Feragat Etme Hakkı.....	64
4.8.ŞİRKETİN İFLASI HALİNDE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU.....	66
4.8.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Olarak İdari Hatalarından Dolayı Pay Sahiplerine veya Diğerlerine Karşı Sorumlu Değildir.....	66
4.8.2. İdari Hatalarından İstisnai Olarak Sorumluluğu.....	66
4.8.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Hatalarından Kaynaklanan Sorumluluk Davası Açma Şartları.....	67
4.8.4. İflas Davasında Davacı Ve Davalı.....	67
4.8.3.2. Şirket Varlıklarında Eksiklik Olması.....	67
4.8.3.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Ve Şirketi Yönetmekle Görevli Kişilerin Fiilen Yönetim Görevlerini Yerine Getirmemesi.....	68
4.8.4. İflas Davasında Davacı Ve Davalı.....	68
4.8.5. Yetkili Mahkeme.....	69
4.9. ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN CEZAI SORUMLULUK.....	70

4.9.1 Genel Olarak.....	70
4.10. FİLİSTİN VE MİSİR ŞİRKETLER YASASINA GÖRE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU.....	71
4.10.1. Payları çıkarmaya İlişkin Suçlardan sorumluluk.....	72
4.10.1.1. Kanunda Belirtilen İşlemleri Tamamlamadan önce payları çıkarma suçları.....	72
4.10.1.1.1. Suçun maddi dayanağı.....	72
4.10.1.1.2. Suçun Manevi dayanağı.....	72
4.10.1.2. Anonim Şirketin Payları İçin Gerçekçi Olmayan Ortaklık Yapma Suçu.....	73
4.10.1.2.1. Suçun Maddi Dayanağı.....	73
4.10.2. Senetleri Çıkarmaya İlgili Suçlar.....	73
4.10.2.1. Suçun Maddi Dayanağının Unsurları.....	74
4.10.2.2. Suçun Manevi dayanağı.....	74
4.11. MİSİR VE FİLİSTİN CEZA KANUNLARINA GÖRE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE KARŞI CEZAI SORUMLULUK.....	75
4.11.1. Güven İhlali Suçu.....	75
4.11.2. İhtilas Suçu.....	76
4.11.3. Çeklerle İlgili Suç.....	76
4.11.4. Dolandırıcılık Suçu.....	77
4.11.5. Sahtecilik Suçu.....	79
SONUÇ.....	80
KAYNAKÇA.....	85
ÖZGEÇMİŞ.....	89

KISALTMALAR

E	Esas
FCK	Filistin Ceza Kanunu
FŞK	Filistin Şirket Kanunu
FYT	Filistin Yasa Tasarı
K	Karar
LİDM	Lübnan İlk Derece Mahkemesi
LŞK	Lübnan Şirket Kanunu
LŞM	Lübnan Şura Meclisi
LTK	Lübnan Ticaret kanunu
MŞK	Mısır Şirket Kanunu
MCK	Mısır Ceza Kanunu
M	Madde
RG	Resmi Gazete
s	Sayfa
S	Sayı
SUŞK	Suudi Arabistan Şirket Kanunu
TTD	Tunus Ticaret Dergisi
T	Tarih

ÖZET

Araştırma dört bölüme ayrılmıştır: Araştırmanın ilk bölümünde, bazı Arap yasalarında düzenlenen şirket kavramı, türleri, özellikleri ve önemi incenmiş, ikinci bölümde, yönetim kurulu kavramı açıklığa kavuşturulmuştur. Araştırmada, anonim şirketin idari organizasyonuna tabi olsa bile, yönetim kurulunun şirketteki gerçek otorite olduğunu ortaya konmuştur. Yönetim kurulu şirketin genel bütçesinin hazırlanması, kâr ve zarar hesapları ile ilgili raporlar ve genel kurul tarafından talep edilen bilgi veya raporlar da dahil olmak üzere, tüm faaliyetleri yürütmek yönetim kurulunun görevidir. Üçüncü bölümde yönetim Kurulunun bazı yetkilerini üyelerden birine devretme olasılığı incelenmiş, yönetim kurulu üyelerine bir sözleşmenin geçerliliğini ve bütünlüğünü doğrulamak için düşen görev ve yükümlülükler açıklanmıştır.

Araştırmanın bu bölümünde ayrıca, başkanın atanmasına ilişkin usul ve koşullar, yönetim kurulu üyelerinin genel kurulu toplantıya davet etme görevi, şirketin bütçesini ve şirketin gerekli yedek akçelerini oluşturması ve pay sahiplerini bilgilendirmek için gerekli işlemler incelemiştir. Araştırmada daha sonra, şirket sermayesinin dörtte üçünden fazlasını kaybederse yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırma görevi ele alınmakta, şirketin sırlarını ifşa etme, siyasi partilere bağış yapma ve ihtiyaç duyulmayan işletmeleri elden çıkarmamaktan ötürü sorumluluğu açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümde, yönetim kurulu üyelerinin idari hatalarından dolayı hukuki sorumluluklarını ele alınmakta, bu sorumluluğun niteliği, üyelerin kişisel sorumluluğu, yani şirkete, hissedarlara veya üçüncü kişilere zarar verebilecek hatalarından dolayı sorumluluğu açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Anonim Şirket, Ceza Hukuku, Filistin Şirketler Hukuku, Genel Kurul, Genel bütçe, Sorumluluk, Tazminat, Yönetim Kurulu, Yetkiler, Yükümlülükler.

ABSTRAKT

This research is divided into four sections. The first section of this research in which the researcher reviews the concept of the company contributing to some Arab laws, their types, characteristics and significance with a bit of brevity. As for the second section of this research, the researcher clarifies the concept of the board of directors, as it is considered the main body in the company because it takes over its management and walking Its actions, as well as the practical reality, proved that the board of directors is the actual authority in the shareholding company, even if it is subject in principle and administrative organization to the general assembly. Chairman of the Board of Directors and to carry out all the activities that will continue the activity for which he was established in order to achieve its goals, including those related to preparing and preparing the general budget of the company and reports related to profit and loss accounts for the past years and any information or reports requested by the General Assembly. How much does the researcher mention the restrictions imposed on members of the Board of Directors Where it is divided into two types, including what is legal, including the agreement Settatt owned by members of the Board of Directors through the General Assembly and examines the possibility of delegating some of the powers of the Board of Directors to one of the members and in the third section the researcher explains the duties and obligations that fall on the members of the Board of Directors within their administrative mission where he mentions the duty of the members of the Board of Directors to verify the validity and integrity of a contract Incorporation of the joint stock company, as well as the publication of the company incorporation contract in the commercial registry center in which the company is located, as it shows the commitment of the board of directors to publish the names of members of the board of directors and auditing and accounts employees, and publish the company's financial budget under certain conditions specified in the companies law

The researcher also clarifies the procedure and condition for appointing the chairman and the commitment of the members of the board of directors in inviting the general assembly to convene and the necessary procedures in organizing the company's budget and commitment to inform the shareholders and bond holders of the

papers they are entitled to look at and commitment to form the necessary reserve for the company

The researcher also mentions the commitment of the board of directors in calling the ordinary general assembly to convene if the company loses more than three quarters of its capital.

The researcher explains the works that members of the board of directors are prohibited from doing, such as requesting guarantees and loans and undertaking after disclosing the company's secrets and not donating to the political parties and discarding the businesses that need Prior permission from the General Assembly.

In the fourth section, the researcher clarifies the civil responsibility of the members of the board of directors for their administrative mistakes, explaining the nature of that responsibility and its types of personal and joint liability, i.e. collective among members of the board of directors for their mistakes in violating the company or the law, which may cause harm to the company or the shareholders or others from outside the company The shareholders who have some relationships with the company and clarify the claims that shareholders are entitled to file in the face of one or all of the members of the board of directors and the suit of the company that the company raises on the members of the board of directors through its legal representative based on the damage caused by a member of the board of directors and the company's right to waive Finally, the researcher clarifies the criminal responsibility of the members of the Board of Directors in the event that they commit actions that the law provides for criminalization in accordance with the Palestinian and Egyptian penal law.

Keywords: Authorities, Powers, The Joint Stock Company, Criminal Law, Palestinian Company Law, General Assembly, General budget, Responsibility, Indemnities, Board of Directors, Obligations.

GİRİŞ

Araştırmacılar ticari şirketler ve özellikle anonim şirketlerle hala ilgilenmekte ve devletler ticari hedeflere ulaşmak için anonim şirket de dahil olmak üzere şirketler için hükümler koymaktadırlar. Şirketler için her ülkede kanunlar oluşturulmuş, Arap kanunlarının çoğu da anonim şirketler için hükümler öngörmüştür. Bu kanunlarda şirketi yönetme hükümleri belirlenmiş, yönetim kurulunun yetkileri ve görevleri açıklanmıştır. Yönetim kurulunun şirket sözleşmesini veya kanunları ihlal etmesi durumunda hukuki ve cezai sorumluluklar belirlenmiştir.

Anonim şirketin sermayesinin borsada işlem gören hisse senetlerine bölünmüş olması ve ortakların şirket borcundan sorumlu olmadığı göz önüne alındığında, yasalar demokratik devlet çizgileri içerisinde anonim şirketlere müdahil olmuştur. Anonim şirkette üç organ vardır: yönetim kurulu, genel kurul ve denetçiler. Anonim şirket ile devleti karşılaştıracak olursak, yönetim kurulu uygulamayı bakanlık olarak yürütür ve genel kurul parlamento gibi halk adına konuşan hissedarları temsil eder ve denetçiler muhasebeyi denetlerler.

Anonim şirket yönetiminin yasal sistemi, bu araştırmada karşılaşacağımız önemli hususlardan biri olarak kabul edilir ve bu konunun önemi anonim şirketle ilgili çeşitli konularla ilgili olmasındandır. Anonim şirketler büyük sermayelere sahiptirler. Bu nedenle diğer şirketlerde olmayan ve ekonomik gelişme sürecinde etkili rolleri olan finansal ve teknik yetenekler gerektiren büyük ekonomik projeleri üstlenmelerini sağlamıştır. Dolayısıyla buna sadece kâr amaçlı bir proje olarak değil, daha ziyade ülkenin ulusal ekonomisi ile yakından ilişkili ve yüksek çıkarlarına yakından dokunduğu gözönüne alınarak bakılmalıdır.

Anonim şirkette yönetim konusu, anonim şirketlerin önemli bir yasal yönü olarak kabul edilir. Bu durum, anonim şirketin işlerini yürütmede yönetim kurulunun gerekliliğini ve önemini gösterir. Aynı zamanda Yönetim Kurulu üyeleri yaptıkları hatalardan ve şirketin hissedarlık sistemine karşı ihlallerinden ve kanunları ihlal etmekten sorumludurlar. Yönetim Kurulu üyelerinin hatası, kusurlarının bulunmadığı kanıtlanmadıkça hukuki ve cezai sorumluluklarını gerektirir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞİRKET KAVRAMI

1.ŞİRKETİN TANIMI

1.1. Farklı Arap Kanunlarında Şirket Tanımı

2012 tarihli Filistin Medeni Kanunu, şirket sözleşmesini, iki veya daha fazla kişinin sermaye payını sağlamak ve bu projeden doğabilecek kar veya zararı paylaşmak için, bir projeye katkıda bulunmak zorunda olduğu bir sözleşme olarak tanımlamaktadır.¹ Lübnan Şirketler Kanunu, m. 844'de şirket sözleşmesini, şirketten doğabilecek karı paylaşmak için iki kişi veya bir grup kişi arasında karşılıklı bir anlaşma olarak tanımlar.

Ayrıca şirket, Ürdün ticari yasasında, iki ya da daha fazla kişi arasında belirli bir projeye para ya da iş payı ile katkıda bulunmak ve projeden kaynaklanan kar ya da zararı paylaşmak için yapılan bir sözleşme olarak tanımlanmıştır. Bu tanım, Mısır Medeni Kanununun 473. maddesine ve Irak Medeni Kanununun 626. maddesine benzemektedir.

1.2. FİLİSTİN VE MISIR KANUNLARINDA ŞİRKET ÇEŞİTLERİ

2012 tarihli Filistin Şirketler Kanunu, Filistin'deki ticari şirket türlerini, kolektif şirket, komandit şirket, paylı komandit şirket, anonim şirket ve limited şirket olmak üzere beş tür olarak belirlemiştir. Bu şirket türleri özellikleri bakımından üç gruba ayrılmaktadır.

1.2.1. Şahıs Şirketi

Bu şirketler, ortakların kişiliğinin dikkate alındığı ve kural olarak şirketin kişiye bağlandığı, ortağın ölümü veya iflasının veya şirketten çekilmesinin şirketin akıbetine etki ettiği düşüncesine dayanmaktadır.²

Ortaklar şirketin borçlarından kişisel olarak ve birlikte sorumlulurlar.³ Kişilerin şahıs şirketlerinde sorumluluğu şahsi veya ortak sorumluluktur ve payları pazarlık

¹ ABU JARADA, Nidal , Filistin ticaret kanunda Şerhi , Filistin,2009,s.106.

² Abd Alhrahim, Servat, Mısır Ticaret Kanunu, Arap Diriliş Kurumu,Mısır,1985,S.194,193. İSAM, Hanafi Mahmut ,Ticaret Kanunu Mısır,Birinci Bölüm , Mısır , 2008, s.411-416

³ HANAN, Maklouf, ticaret kanunu ilkeleri, insanlar şirketleri ve ticaret işlemleri. Mısır , 2011,s.131

konusu değildir. Şirket, yöneticilerden veya ortaklarından birinin ya da daha fazlasının adını içeren bir unvan ile faaliyet gösterir.

1.2.1.1. Kollektif Şirket

Filistin Şirketler Kanunu m. 14'de kollektif şirketi, ikiden az ve yirmiden fazla olmayan ortak içeren, sadece miras yoluyla ve ortağın bir tacir statüsü kazandığı ve şirketteki ticaret işi olarak kabul edildiği ve şirketin tüm borçlarından sorumlu olduğu ve ortak olarak bulunduğu bir şirket olarak tanımlamaktadır.

Lübnan ticaret yasasına göre, “ortak” olarak adlandırılan her ortağın, yalnızca payının sınırları içinde değil, aynı zamanda şirketin borçlarından müştereken ve sınırsız olarak sorumlu olduğu şirkettir; her ortak bir tacir statüsüne sahiptir. Bir yanda ortaklar arasında, diğer yanda şirket ile dayanışma vardır.

Kollektif şirket, tüm ortakların adlarından veya birinin veya bir kısmının adından oluşan bir unvana sahiptir. Bu şirket genellikle aralarındaki güven nedeniyle akrabalık veya dostluk ilişkisi olan insanlar arasında kurulur ve büyük sermayeye ihtiyaç duymayan küçük ortaklar için, ortaklar arasındaki dayanışmayı ve kendi fonları üzerindeki sınırsız sorumluluğunu garanti etmek için yetersiz sermaye gerektiren küçük projeler için uygundur.⁴

1999 tarihli Mısır Ticaret Kanununun 20. maddesi kollektif şirketi, iki veya daha fazla ortak tarafından ticaret yapmak amacıyla belirli bir unvan ile kurulan bir şirket olarak tanımlamaktadır.⁵

1.2.1.2. Komandit Şirket

Mısır Ticaret Kanununun 23. maddesi, komandit şirketi iki veya daha fazla sermaye sahibi arasında kurulan ve dayanışmalı sorumluluğun bulunduğu bir şirket olarak tanımlamaktadır.

FŞK, komandit şirketin tanımını vermemektedir; ancak bu şirketin özellikleri FŞK (50) maddesinde, şirketi yöneten iki kişi arasında bir sözleşme olduğu ve şirketin kendi fonlarından ve ortaklarından borç ve yükümlülüklerine karşı ortak olarak sorumlu olacağı belirtilir. Şirketin sermayesine katkıda bulunan ancak yönetim ve

⁴ SFEİR, Ralli, Ticari Şirketler, Beyrut, 2002, s. 45

⁵ MAKLOUF, 2011 s. 131

işletme faaliyetlerinin dışında kalanlar, şirketteki paylarından müştereken sorumlu olacaktır.⁶

1.2.1.3. Kooperatif Şirket

Filistinli Ticari Şirketler Kanunu'nun 59 maddesi, bir kooperatif şirketi, iki veya daha fazla kişi arasında düzenlenen bir şirket olarak tanımlamaktadır.⁷

Mısır Ticaret Kanunu 59 ve 60. maddelerinde, her biri kar veya zararı paylaşmak amacıyla finansal bir projeye katkıda bulunan iki veya daha fazla kişi arasında bir şirket olarak tanımlamıştır.⁸ Bu şekilde kooperatif şirket, iki veya daha fazla kişi arasında kurulan ve tüzel kişiliğe sahip olmayan bir şirket olduğunu tespit edilmektedir. Ticari bir proje yürütmek için belirli bir zamanla sınırlı bir şirkettir ve bu proje tamamlandıktan sonra şirket sona etmektedir.

1.2.2. Karma Şirketler

1.2.2.1. Paylı Komandit Şirket

FŞK, paylı komandit şirket tanımlamamıştır; ancak Filistin Ticaret Şirketleri Kanununun 93. maddesinde yer alan özelliklerinde, paylı komandit şirketin iki ortaktan oluşan bir şirket olduğu ve ortakların üçten az paylarının olamayacağı ve her ortağın şirketteki payından sorumlu olduğu belirtilmiştir. Bu durum Mısır ticaret hukukundaki tanımlara benzemektedir.

1.2.2.2. Limited Şirket

1985 tarihli ve 159 sayılı Mısır Ticaret Kanunu'nun 2. maddesi, her biri yalnızca şirketteki payının derecesinden sorumlu olacak elli ortağı olan bir şirket olarak sınırlı bir şirketi tanımlar.⁹

Bir ortağın payını ticari yöntemlerle değiştiremediği, en önemlisi bu hisseyi ortaklara devretme olasılığı olan ve halka açık üyelik yoluyla kurulamayan ve nihayetinde hisse senedi veya tahvil ihraç edemeyen ve bu şirketin yönetim sistemi

⁶ MAKLOUF, 2011, s. 178

⁷ NASİF, İlyas, Ticaret şirketleri ansiklopedi, altıncı bölüm, limitid şirket, Lübnan, 2010, s.11

⁸ NASİF, 2010 s.12

⁹ Kahire Ticaret Odası, Ticaret şirketi çeşitleri Şarhi, ikinci baskı, Mısır, s.23

açısından semaye şirketlerine yaklaşma olasılığı olan bazı kısıtlamalara tabidir. Herbir ortağın payının mirasçılara devredilmesi mümkündür.¹⁰ Limited şirketin tanımı, Suudi Ticaret Kanunu'nun 157. Maddesinde ve Filistin Şirketler Kanunu'nun 64. Maddesinde belirtilenlerle aynıdır.

1.2.3. Sermaye Şirketi

Bu şirket için bir ortağın şirkete koyduğu sermayesindeki payı önem arz ederken ortağın kişiliği büyük öneme sahip değildir. Bu nedenle, sermaye şirketleri ortağın şirketten çıkmasıyla sona ermez, elbette şirketin sermayesi etkilenir, ancak aradaki fark, ortağın şirketten çıkmasının zorunlu olarak şirketin sona ermesine yol açmamasıdır.

1.2.3.1. Anonim Şirket

FŞK 109. maddesi anonim şirketi tanımlamaktadır. İki'den az olmayan hissedarlardan oluşan ve bu kanunun ve diğer ilgili kanunların hükümlerine uygun olarak devredilebilir eşit değerli hisse senetlerinden oluşan bir şirkettir.

MTK 2. maddesi, anonim şirketi, sermayesini kanunda gösterildiği gibi işlem görebilecek sermayeye eşit değerde paylara bölünmüş bir şirket olarak tanımıştır. Pay sahibi, sadece şirketin yükümlülükleri için payının derecesinden sorumlu olacak ve şirket unvanı, kurulduğu amaçtan çıkarılacaktır. Ortaklardan birinin adı şirketin adresi olmamalıdır.¹¹

1.3. Anonim Şirketin Önemi

Anonim şirket, sermaye şirketlerinin en yaygın görünenleri arasındadır. Sermayenin fiziksel faktörleri ile insan deneyim ve insan gücü faktörlerinin örtüştüğü ve bütünleştirme özelliği çok önemlidir. Bu şirketlerin dünya ekonomisinin kontrolü açısından uluslararası şirketler arasındaki önemliliği gözardı edilememektedir. Çünkü şirketin merkezi dışında dünya ülkelerinde yabancı şubelerin kurulması yoluyla, uluslararası piyasada sundukları ürün türünü kontrol edebilmeleri yoluyla önemli bir rol oynamaları sebebiyle ekonomik bir güç oluşturmaktadır.

¹⁰ NASİF, 2010 s.13.

¹¹ ABU JARADA, 2009, s.151.

Anonim şirket, ortağın kişiliğinden etkilenmez, ancak şirketin sermayesindeki payının miktarı önemlidir ve dolayısıyla ortağın ayrılmasından etkilenmez. Anonim şirket borcundan dolayı malvarlığıyla sorumludur ve ortakların bir sorumluluğu yoktur. Anonim şirket, küçük sermaye sahiplerini çekerek yatırım yapmaları için güçlü bir araçtır. Bu nedenle, ortağa fonlarını elden çıkarma konusunda daha fazla güven ve özgürlük verir; çünkü şirketin kapasite kaybını etkileyen ancak hissedarları etkilemeyen ve bu nedenle şirketin iflas ve tasfiyesi halinde dahi hissedarların iflası sonucunu doğurmaz. Yine ortaklardan birinin iflası, anonim şirketin iflasına yol açmaz.

Anonim şirketteki ortak, tacir statüsünü kazanmaz ve bu nedenle tacire verilen ağır yükümlülüklerden kurtulur¹²

1.4. ANONİM ŞİRKETİN ÖZELLİKLERİ

Yasa - Ürdün ve Mısır - bir anonim şirketin sermayesi paylara bölünmüş bir şirket olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Ticari yöntemlerle düşük ve eşit değere sahip hisse senetlerine dayanmaktadır. En önemli özellikleri ise ortakların sınırlı sorumluluğu olması, tacir sıfatını kazanmaması ve şirketin finansal değerlendirmeye dayanmasıdır. Son olarak ticari yerden soyut olmakla birlikte ticari faaliyeti konusunda uzmanlaşmış ve amacını gösteren belirli bir ticari isme unvana olması gerekliliği de unutulmamalıdır.¹³

1.4.1. Bir Sermaye Şirketidir ve Ortağın Kişisel Değerlendirmesine Girmez

Anonim şirketleri, ortakların şirket içindeki kişiliğinin önem arz etmemesi, ortakların sermayesini esas alarak, yatırım yapılması amacıyla halka açık olmaları ve büyük şirketlerin de şirketin hissedarı olarak kabul edilebilmesi sebebiyle sermaye şirketlerinin en açık örneğidir. Ticari şirketin ömrü boyunca hisse senetlerinin alım satımı nedeniyle hissedarların sürekli değişebileceği kabul edildiği için ortağın ayrılması, ölümü veya iflası şirketin devam etmesini etkilemez.

Anonim şirkette ortağın kişiliği çok önemli değilse de, kurucuların kişiliğinin şirkete üye olma ve paylarını almak için ortakları cezbetmede büyük bir rolü vardır ve anonim şirketteki ortakların paylarının alım satımı nedeniyle sürekli değişmesi ve bu

¹² ABU JARADA, 2009, s. 151.

¹³ HAMDAN, *Turki Musleh*, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Yasal Sistemi, Karşılaştırma çalışması, Ürdün, 2017, s. 24

tür şirketlere katkıda bulunmaya teşvik edilmesi bakımından önemlidir. Neticede ilk ve son hissedarın amacı kârdan pay almaktır.¹⁴

1.4.2. Şirketin Sermayesi Eşit Ve Kıymetli Paylara Bölünür

Bir anonim şirketin sermayesi eşit paylara bölünür ve ticari yöntemlerle devre açıktır. Her ortağın iştiraki şirketin sermayesinde sahip olduğu hisselerle ölçülür. Ortağın ölümünden sonraki payı miras yoluyla geçer.

Ortak, şirketin sermayesinde bir hissedar olarak kabul edilir ve bir miktar hissenin sahibi olur, dolayısıyla, ortağın payı sadece bir işletme veya kredi payı değil, aynı zamanda finansal nitelikte olacaktır.

Kanun koyucular, sermayenin büyüklüğünü artırmak ve büyük projeler başlatmak amacıyla tüm tasarruf sahiplerinin bu şirketlere yatırım yapmalarına kapı açmak istemiş ve bu tür şirketlere asgari katkıyı kolaylaştırmak için de küçük hissedarlar tarafından da bu hisselerle yatırım yapılmasını ve tasarruf edilebilirliği sağlamıştır.

Anonim şirketlerinin aksine, şahıs şirketlerindeki ve limited şirketlerdeki paylar devir konusu değildir ve paylar, kanunda özel şartlar dışında üçüncü kişilere devredilemez. Ortaklarının sorumluluğu sınırsızdır ve ortağın kendi malvarlığına ulaşılabilir.

Anonim şirkette hisse senedi alım satım imkanı, tüm yatırımcı hissedarlar tarafından elde edilebilmesi için geniş bir esneklik sağlanması, yatırımcıların hisse satın alarak paralarını yatırmalarına kapıyı açar. Bu hisse senetlerinin fiyatı yükseldiğinde kar ede etmek için veya yatırımcıların paraya ihtiyacı olduğunda özel bir pazarda, borsada satabilmelerine de olanak sağlanır.

1.4.3. Hissedarların Amacı

Şirkete katılma amacı, ortakların şirkete katılma ve şirketin kuruluş amacına ulaşmak için çabalarını birleştirme niyetlerinin şirket sözleşmesinin temel direklerinden biri olarak kabul edildiği anlamına gelmektedir.¹⁵

¹⁴ ABU JARADA, 2009 s. 151

¹⁵ ZAYED, Ahmad Süleyman, TİCARET Hukuku İlkeleri, İkinci Baskı, Yafa Yayın ve Dağıtım Evi, Amman, Ürdün, 2000, S. 148

Anonim şirketteki hisse senetlerinin ticari yöntemlerle ticaret yapılabilmesi ve ortakların sürekli değişmesi nedeniyle hissedarların katılma amacında zayıflık yaşanmıştır. Çünkü, şirket sözleşmesinin temel taşı olan katılımın amacı, bazı bilim adamlarına göre gerçekleştirilemediğinden, sürekli olarak hissedar değişikliği, şirketin başarısı için olumlu ve eşit bir işbirliği yaratmadığından ve karı artırmadığından, her bir ortak şirketten kâr payı alma amacındadır.

1.4.4. Pay Sahiplerinin Sorumluluğunun Hisse Miktarına Göre Belirlenmesi

Anonim şirkette bir ortak, şirketin sermayesindeki payının dışında, şirketin borçlarından sorumlu tutulamaz. Bu nedenle, şirketin borçları ne olursa olsun, ortaktan talep edilemez. Şirketin malvarlığı, şirketin uğradığı zararlar da dahil olmak üzere borcun değerini karşılamaya yetmiyorsa, kollektif veya komandit şirketin aksine, ortakların sorumluluğu yoktur.

Şirketin borçları bakımından ortaklar arasında dayanışma yoktur ve ana sözleşmede pay sahibinin sınırlı sorumluluğuyla ilgili farklı bir düzenleme yapılamaz. Çünkü bu genel bir kuraldır. Yönetim kurulunca sermayenin kapsamı dâhilinde pay sahibinin sınırlı yükümlülüğünün üstünde sorumu tutulamayacağına yönelik temel kuralın değiştirilmesine izin verilmez.

1.4.5. Anonim Şirket Bir Senedi Şirket Sayılır

Anonim şirketin sermayesi, eşit nominal değere sahip ve başkalarına devredilebilen hisse senetlerine bölünür ve hisse senetlerinin, belirli prosedürleri izlemeye gerek kalmadan sermaye yatırımını ve devir işlemlerini kolaylaştırmak için doğası gereği hazırlanan kağıtlardan olması şartıyla, hisse senetleri ticareti kabiliyeti belirli bir türle sınırlı değildir.

Ticari senetlerde olduğu gibi, tüm hak ve yükümlülüklerinin kendileriyle birlikte devredildiği ve hamiline yazılı olarak hisse senetlerinde açıkça öngörüldüğü, bu nedenle de hisse senetlerinin en büyük sermaye toplama amacı için etkili bir araç haline getirilmesini sağlamaktadır. Serbest ekonomik sistemlerle projelerin finansmanına temel oluşturan sütun olarak kabul edilmektedir.

1.4.6. Anonim Şirkette Ortak Tacir Sıfatı Kazanmaz

Anonim şirkette ortak, tacir sıfatını kazanmaz ve tacirlere ilişkin yükümlülükler tabi olmaz.

Anonim şirketteki hissedar ortağın, tacir sıfatını almamasının nedeni, şirketteki sınırlı sorumluluğudur ve şirket adı, hissedarların tüm isimlerini içermez. Buradan da bir kez daha ortağın iflasının, yasaklama veya ölümünün şirketin ömrü üzerinde hiçbir etkisi olmadığı ve şirketin iflasının ortakların iflasını gerektirmediği sonucuna varılmaktadır.

İKİNCİ BÜLÜM

YÖNETİM KURULUNUN YETKİLERİ

2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN YETKİ VE HAKLARI

2.1. GENEL OLARAK

Anonim şirketin yönetim kurulu şirketin idari organı olarak kabul edilir ve şirketin oluşturduğu hedeflere ulaşmak için şirketteki tüm idari konuları yönetmektedir.

Şirket yönetiminin işlerini üstlenen ve şirketin amacına ulaşana kadar genel kurul tarafından verilen kararları uygulayan ana organdır, anonim şirketin yönetim kurulu yönetim işlerini yürütme yetkisine sahiptir.¹⁶ Yönetim Kurulu, anonim şirkette, yönetim kurulu genel kurul tarafından seçilen bir dizi üyeden oluşur. Seçim belirli bir süre için yapılır.

Anonim şirketin ana organı sayıldığı için yönetim kurulunun önemi artmaktadır, çünkü genel kurul, şirketin karar organı olsa bile, şirketteki tüm idari faaliyetleri takip edemez ve belli aralıklarla bu faaliyetleri gerçekleştirildiği için şirket yönetim kurulu tüm idari konuları dikkate alır ve gerekli kararları alır.

Kısaca yönetim kurulu anonim şirketin yürütme organı olarak kabul edilir. Genel kurulun varlığına, onun şirketin hedeflerini gerçekleştirmek için gerekli tüm önlemleri almasına rağmen, egemenliğin etkin sahibi yönetim kuruludur.

Ticaret kanunları, yönetim kuruluna şirketin işlerini yönetmede önemli bir yetki verir ve genel kurulun kararlarına tabidir. Yönetim kurulunun yerine getirdiği görevlerin yanı sıra, yönetim kurulunu toplantıya çağırarak ve şirket bütçesini belirlemek gibi diğer idari işleri yapma yetkisi de vardır. Genel kurul, yönetim kurulunun yetkilerini genişletebilir veya yetkisine kısıtlamalar getirebilir.

Şirketin sistemindeki yönetim kurulu yetkilerine örnek olarak idari planlar ve yönetmelikler konulması, bazı işler yapmak için idari komiteler oluşturulması, bu işi yapmak üzere bir yönetim kurulu üyesi seçilmesi, yönetim kurulu başkanının teklifi

¹⁶ **Fadil,Nadia**,Cezayir Hukukunda mali Şirketleri, 3. Baskı, Üniversite Basın Ofisi, Ben Aknoun. Cezayir, s.231

ve görevlendirilmeleri ile şirket yönetiminin haklarının tanımlanması yer almaktadır. Yönetim kurulunun yaptığı diğer birçok işin yanısıra tüm sözleşmeleri, yükümlülükleri ve sözleşme değerlerini uygun gördüğü şekilde imzalamaktır. Bu bölümde ayrıntılı olarak bahsi geçen görevleri açıklayacağız.

2.2. ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN YETKİLERİ

MŞK'nun 54. maddesine göre, yönetim kurulu, şirketin amacına ulaşmak için gerekli tüm işlemleri yapmak ve kanunda özel bir hüküm veya şirketin genel kurulunca yetkisi dâhilinde kısıtlanmamış olması halinde, tüm yürütme işlemlerini yerine getirir. Bu madde ile yönetim kurulunun şirkette sahip olduğu yetkiler ve genel kurul kararlarının uygulanması açıklanmıştır.

2.2.1. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Uygulanması

Anonim şirketin yönetim kurulu, olağan veya olağanüstü genel kurul kararlarını uygular. Genel kurul, gerekli yöntem ve koşulları açıklığa kavuşturmadan yapması gereken bazı usul ve işlemlere karar verebilir ve bu konuyu tanımlayan ve belirleyen yönetim kuruluna bırakabilir. Genel Kurul kararlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, bu kararların yönetim kurulu başkanı ve bu göreve atanan bir yönetim kurulu üyesi tarafından yerine getirilir.

Buna örnek olarak genel kurul, kârın bir kısmını hissedarlara veya kamu yararına dağıtmaya karar verirse, yönetim kurulu bu kârların dağıtılma koşullarını veya yönlendirilen tahvilin verilmesi için esasları belirler ve fiili uygulama genellikle yönetim kurulu üyelerinden birine düşer.

Aynı şekilde, genel kurul şirketin sermayesini artırmaya veya azaltmaya karar verirse, yönetim kurulu prosedürleri, adımları ve koşulları belirler ve fiilen uygulanması yönetim kurulu başkanının görevidir.

Yönetim kurulu anonim şirketin genel kurul kararlarını her şekilde uygulamakla yükümlüdür, ancak bu kararların yasal sınırları, kamu düzenini ve kamu ahlakını ihlal etmesi halinde yönetim kurulu tarafından uygulanamaz. Buna rağmen bu kararları uygularsa bu yürütmeden sorumlu olacaktır.

Yönetim kurulu, genel kurul tarafından verilen kararları, bu kararlarda yer alan hükümlere uygun olarak uygulamalıdır, eğer kararlarını uygulamak için belirli yollar ve yöntemler içeriyorsa, yönetim kurulu bu şekilde uygulamalıdır.

Genel kurul, verilen kararların uygulanacağı yolları ve araçları belirtmezse, uygulama, yöntemlerini seçme ve gerekli planları belirleme yönetim kurulunca yapılacaktır. Ancak yönetim kurulunun bunu yaparken yasal kuralları veya şirketin sistemini veya şirketin ulaşmayı amaçladığı hedefi ihlal etmemesi gerekir.

Genel Kurul borçlanma senetleri ile borç almaya karar veriyorsa, yönetim kurulu bunun yöntemini, uygulama şartlarını ve geri ödeme prosedürlerini belirleyebilir, ancak yönetim kurulu buna karar verirse şirkete borçlarını ödeme garantisi veremez.

2.2.2. Yönetim Kurulu Başkanının İşleri Gözetmesi

Yönetim kurulu ayrıca başkan veya şirketi yöneten kişinin çalışmalarını da izler. Yönetim kurulu yetkilerinin sınırlarının dışında olan ve aslında yönetim kurulunun yetkisi dâhilinde olup ihtilaf konusu olan işlerle de ilgilenir. Yönetim kurulu ayrıca günlük işleri ile ilgili olarak Yönetim Kurulu Başkanına talimatlar verir ve bu talimatları ihlal ederse sorumluluğu doğar.

Ayrıca, yönetim kurulu başkan yardımcısı, eğer yönetim kurulu başkanı adına idari işleri yapacaksa, yardımcının yetkilerinin kapsamı başkan veya yönetim kurulu üyeleri tarafından belirlenir. Bu yetkiler belirtilmezse, yönetim kurulu başkanına verilen sorumluluklar tanınmış sayılır.

2.2.3. Şirketin çalışmalarının Devamı İçin Gerekli Faaliyetleri Yürütmesi

MŞK 54 üncü maddesi uyarınca, yönetim kurulu, proje hedefine ulaşma ve günlük faaliyet olarak görülmeyen tüm eylemleri yerine getirmek için geniş yetkiler almaktadır. Yönetim kurulu, günlük iş sayılmayan şirketin devamı için gerekli olan tüm işleri yürütür, çünkü günlük işler yönetim kurulu başkanının yetki alanına girer.

Kanun, günlük işlerin özelliklerini ve yönetim kurulu başkanı veya genel müdürün görevlerine giren, kurul üyelerinin yetki alanına girmeyen eylemleri belirtmemektedir. Ancak içtihat, günlük ve günlük olmayan işler ile ilgili şirket sistemi ve geleneklerini dikkate alarak ikili bir iş ayrımı yapma youna gitmiştir. Bunlarda doğrudan şirketin hedefine ulaşmasına yol açan günlük işler, yapıma şekli ve yönetim

kurulu üyeleri arasında müzakereye bırakılmayan acil işlemlerin uygulanması kriterleri esas alınır¹⁷.

Yönetim kurulu başkanının şirkette günlük iş yapma yetkisi kanunla belirlenen temel yeterlilik olarak değerlendirilir ve yönetim kurulu, yönetim kurulu başkanı üzerinde kontrol sahibi olsa bile bu hususu ele alamaz. Kurul, genellikle yönetim kurulu başkanı veya genel müdürün yetkisi olduğu için günlük yönetim işlerini yürütemez.

Lübnan Devleti'nin Şura Konseyi, Ticaret Kanunu'nun 157. maddesinde, bir yandan yönetim kuruluna, şirketin yönetimini yürütmek için gerekli tüm eylemleri yerine getirmek için tüm genel kurul kararlarını uygulama yetkisi verdiğini, diğer yandan da yönetim kurulu başkanının veya genel müdürün yetkilerini şirketin diğerleriyle birlikte yapmak ve bunu yapmakla sınırlı tuttuğuna karar vermiştir. Kendisi yönetim kurulunu temsil eder ve yetkilendirilerek genel kurulca verilen kararları uygular ve başkan veya genel müdürün yetkisi, yönetim kuruluna danışmadan yürüttüğü şirketin günlük işlerinin uygulanması dışında bu kararların uygulanması ile sınırlıdır.

Devlet şura konseyinde dava açmak LTK'nun 157. maddesinde öngörülen günlük işlemlerden biri sayılmadığından, niteliği ve beraberinde getirdiği maddi ve manevi sorumlulukları göz önünde bulundurularak, şirketi yönetim kurulu tarafından kararlaştırılan ve başkan'a, başkanlık olarak veren bir tür yönetici bir iş olarak kabul edilir ve bu nedenle şirketin günlük işlerini yürütmek için uygulanması gereken davaların kapsamı dışında bir dava açma kararını alma yetkisini içermez.

Lübnan'daki İlk Derece Mahkemesi, tüm şirketler için günlük çalışmaya yönelik doğru bir standart tanımlamanın zor olduğuna karar verdi, çünkü bu her şirketin koşullarına, elde etmek istediği projenin önemine ve bu projeye ulaşmak için gerekli araçlara bağlıdır.¹⁸

Ayrıca, şirketin amacına ulaşmak için gerekli gayrimenkulleri satın almak ve bu satış şirketin amacını bozmasa bu gayrimenkulleri satmak yönetim kurulunun yetkisindedir. Şirketin konusu kâr amacıyla satmak amacıyla gayrimenkul satın

¹⁷ **Fabia , Sharl, VASFA, Bayar.** Lübnan Ticaret Kanunu'nun Şerhi , Lübnan, 1964.s.236

¹⁸ Ticaret Odası Lübnan Mevzuatı , ticari şirketleri, İlk Derece Mahkemesi Karar Tarihi 02/22/1984, beyrut, 2005 , s. 317

almaksa, gayrimenkul almak ve satmak bile başkan ve genel müdürün yetkisi dahilinde olacaktır. Çünkü böyle bir durumda, gayrimenkul almak ve satmak günlük bir iştir.

Yönetim Kurulu, olağan süreyi aşan, bir yıl olan şirketin bazı gayrimenkullerini uzun süre kiralayabilir, ancak yönetim kurulu tüm şirketin yerini kiralamaya yetkili değildir ve zaman sona erdiğinde şirketin yaşamı için, sistemin kendisi izin vermediği sürece, kendi sisteminde bir değişiklik oluşturan faaliyetinin ticari niteliği yasa dışıdır.

Yönetim Kurulu, yedek akçelerden sermaye payı kullanma ve buna karşılık hisse senedi verme yetkisine sahiptir. Ayrıca, kendi yetki alanına giren konularda veya davalarda uzlaşma ve tahkim yürüten davalarda dava açma raporuna geri döner ve ayrıca, şirketin ödemeyi durdurması veya iflas talebinde bulunması durumunda bir uzlaşma için onay verebilir veya böyle bir uzlaşma talebinde bulunabilir.

Ancak Yönetim Kurulu, şirketin esas sözleşmesinde veya genel kuruldan izin alınmaksızın, sınırlı ve düzenli bağışları yapma yetkisi yoktur. Ayrıca, ücretsiz garanti verme yetkisi de yoktur.

İşin genel kurul tarafından yapılamayacağını söylemek, şirket için önemine ve gerekliliğine rağmen tamamlanmamasına yol açar. Bu nedenle Genel Kurul'un Yönetim Kurulu'nun yetkisi dâhilinde çalışabileceği kabul edilmelidir.

Mısırlı yasa koyucu, bu durumu 159 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında ele almıştır ve burada açıkça belirtmiştir: “Genel Kurul, bir sayının geçerliliği olmadığından dolayı kurulun yeterli çoğunluğunun bulunmaması nedeniyle kurul kararının alınmaması durumunda herhangi bir yönetim eyleminde bulunabilir. Kasıtlı olarak katılmayanlar veya kararı destekleyen çoğunluğa ulaşamamaları halinde de geçerlidir.”

Yasanın açıklamaları, genel kurulun bu hakkının, şirketin yönetiminin asıl yetkili olanın şirketin sermayesinin de sahibi olduğu şeklinde açıklığa kavuşturmuştur. Seçtiği yönetim kurulu üyeleri arasından kendi işlerinin yönetiminde, yetkilerinin kullanılmasına uygulamada itiraz edilmemektedir.¹⁹

Suriye Ticaret Kanununun 190. maddesi şöyledir:

¹⁹ SELİM , Ragab Abdel Hakim, Ticari Şirketler Kanunu hükümlerini Şerhi , Mısır , 2006, s.557

1 - Yönetim Kurulu, şirketin hedefleri doğrultusunda yürütülmesi için gereken tüm faaliyetleri yürütmek üzere geniş yetki ve yetkilere sahiptir ve bu yetkilerin kanunda veya şirket esas sözleşmesinde öngörülenler dışında bir sınırı yoktur.

2 - Kurul, genel kurulun direktiflerine uymalı ve kararlarını ihlal etmemelidir.

3- Yönetim kurulunun sınırları ve koşullar esas sözleşmede şirketin taşınmazını ödünç vermek, ipotek etmek ve teminat vermek üzere belirlenmiştir.

Ürdün Şirketler Yasası'na gelince, yönetim kurulunun şirketin iç sisteminde genel yetkilerinin belirlenmesini sağlar ve 151. maddesi şöyledir: “Şirketin finansal, muhasebe ve idari konuları, şirketin yönetim kurulu tarafından hazırlanan özel iç yönetmeliğe göre düzenlenir ve bu konuda kurulun görev, yetki ve sorumluluklarını ayrıntılı olarak belirtir, ancak bu yasanın hükümlerine aykırı olan hükümleri, izleyenlere ilişkin düzenlemeleri veya yürürlükteki diğer mevzuatı takip eder ve bu düzenlemelerin kopyaları gözlemciye gönderilir ve başkanın tavsiyesi üzerine izleyiciye gönderilebilir. Şirketin ve hissedarlarının çıkarlarına olan şeyi yapmaka yükümlüdür.”

BAE şirketler hukuku, yukarıda bahsi geçen yasanın 103'üncü maddesinin “yönetim kurulu, yasalar tarafından korunanlar hariç olmak üzere, şirketin amacı için gerekli olan tüm faaliyetleri yerine getirmesi için gerekli tüm yetkileri üstleneceğini belirtmektedir.

Ancak şirketin esas sözleşmesinde, yönetim kurulu üç yıllık aşan vadeli krediler alamaz, şirketin veya mağazanın gayrimenkulünü satamaz, bu fonları ipotek edemez, şirketin borçlularını yükümlülüklerinden ödeyemez veya uzlaştırma ve tahkim kabul edemez. Bu eylemler, şirket esas sözleşmesinde veya şirketin amacı dahilinde nitelikte ise ve bu iki durumda bu işlemlerin sonuçlandırılması genel kurulun onayını almalıdır.”

MŞK 54 üncü maddesi şöyledir:

“Yönetim kurulu, şirketin genel kurulun yetkisine giren özel bir hükmün dışında bırakılanlar dışında, şirket yönetimine ve amacına ulaşmak için gerekli tüm faaliyetleri gerçekleştirmeye yönelik tüm yetkilere sahiptir.

Ancak, Yönetim Kurulu, birkaç üyesinin veya katılmama niyetinin bulunmaması veya kararları destekleyen bir çoğunluğa ulaşamaması nedeniyle konseyin eksik

çoğunluğu nedeniyle karar veremezse, yönetimin herhangi bir eylemini yapmaya yetkilidir. Dernek ayrıca, Yönetim Kurulu tarafından yapılan her türlü eylemi onaylayabilir veya Konsey yetkisi dâhilindeki çalışmalarla ilgili tavsiyelerde bulunabilir.”

Bazı yazarlar, şirketin yönetim kurulunun görevlerini, üyelerden birine ve şirketler hukukunda öngörülen görevlere böler²⁰. Diğerleri ise bir yandan genel görevlere, diğer yandan da olumlu ve olumsuz görevlere ayırırlar.²¹

2.3. Yönetim Kurulu İçin Belirlenen Genel Yetki Sınırları

Yönetim kurulunun genel yetkisine ilişkin bazı kısıtlamalar vardır ve bu kısıtlamaların bazıları yasaldır ve bazıları anlaşma kaynaklıdır.

2.3.1. Yasal Kısıtlamalar

Yasal kısıtlamalar esas olarak, genel kurul ve yönetim kurulu başkanı, genel müdür gibi yönetimde görevli kişiler için hukuki metinlerde belirtilir. Önceki kısımlarda açıkladığımız üzere başkan ve genel müdür, anonim şirketin sistemi veya ticari gelenekleri tarafından tanımlanan günlük işlerini yapma yetkisine ve gücüne sahiptir.

Yönetim kurulu başkanının yetkisi dâhilinde olan günlük işlere gelince, yönetim kurulunun yetkisi dahilindedir, ancak bu yetki mutlak ve kapsamlı bir şekilde değildir, daha ziyade bu genel otorite, projenin düzgün ve geleneksel işleyişi için gerekli eylemler kapsamında birleştirilir.

Bunun dışındaki idari işler ise genel kurul yetkileri kapsamındadır ve bu nedenle örneğin şirketini yerini satmak genel kurulun yetkisindedir.

Lübnan mahkemelerinin bu konudaki içtihadı, Lübnan Ticaret Kanunu'nun 157. maddesine göre, yönetim kurulunun şirketin projesini veya ipotegini satma yetkisine sahip olmadığını ve dolayısıyla yönetim kurulunun yetkisinin kapsamının

²⁰ **SAMİ, Fawzi Muhammad**, Ticari Şirketler ve Kamu ve Özel Hükümler (Karşılaştırmalı Çalışma), Amman 2009, s.462.

²¹ **Al-Okaili, Aziz** Ticaret Hukukunun Açıklaması, Ticari Şirketlerde, Dördüncü Bölüm, Amman 1998, Madde 192, s.297, Ticari Şirketlerde Arabulucu Aziz Al-Okaili, Kamu Ve Özel Kararlarda Karşılaştırmalı Hukuki Ve Adli Çalışma , Umman 2007 Ve Madde 192, s. 290.

şirketin satışını içermediğini belirtmiştir. Ayrıca Yönetim Kurulu, kesin ve süresiz olarak zaman ve mekân belirtmeden varolan yetkilerinden vazgeçemez.

Buna göre, yönetim kurulunun şirketin yerini satma işlemi genel müdürün yetkisinde olduğundan, şirketin fonuna giren bu paradan ve yetkilerini aşmaktan sorumlu olan kişi tarafından yapılan işten yararlanmadıkça geçersiz sayılmaktadır.

Buna göre, yönetim kurulunun şirketin yerine satma genel müdürün yetkisi, şirketin fonundaki para girip bu paradan ve yetkilerini aşan sorumlu kişi tarafından yapılan işten yararlanmadıkça geçersiz sayılmaktadır.

Ayrıca, şirketin gemilerini satmak da genel kurulun yetkisine girer, çünkü bu işlem şirketin işini dondurur ve yönetmeliklerinde değişiklik yapılmasına ve bunun için belirlenen hedefe yol açar ve böylece yok olmasına yol açmaktadır.²²

Fransız içtihadı, şirketin yerini rehin etmenin yönetim kurulunun yetkisine değil genel kurulun yetkisini ihlal ettiğini, çünkü ipotek şirketin satışına yol açabileceğini ve bu satışın Yönetim Kurulunun yetkileri dahilinde olmadığını düşünmüştür.²³

Ayrıca, Genel Kurul'un geçerliliği ve yetkileri, uzun vadeli kira sözleşmeleri, önemli kredi sözleşmeleri, büyük meblağların bağışlanması, ücretsiz teminatlar verilmesi ve şirketin borçlularını ödemediği şirketin borçlularını temizlemesi ve bu iş, yönetim kurulunun yetki ve yetkilerinin dışında kalan uzlaşma ve tahkim kararlarını içermektedir. Sahiplik ve hakların atanması, ayrıca şirketin yönetim kurulunun herhangi bir üyesinin işten çıkarılmasına ilişkin kararların yanı sıra normal proje sömürüsü kapsamı dışında kalan tüm önemli konulardır.

Ayrıca, yönetim kurulu genel kurul toplantısını, bütçe ve kâr-zarar hesabını hazırlamaya, şirketin bir önceki mali yılına ve mali pozisyonuna ilişkin finansal raporların hazırlanmasını yapma yetkisine sahiptir.

Sonuç olarak, şirket esas sözleşmesinde bu faaliyetin sağlanması veya genel kuruldan alınan bir iznin bulunması halinde yönetim kurulu, genel kurulun bazı yetkilerini kullanabilmektedir.

²² Temyiz Mahkemesi, Bölüm, 69 S. 53 No. 2. bayrut.1967, Nasi, s. 221

³² Escarta et rault ,4,n.1478 hopin et bosvieux.1,n.258 ..Nasif,s.220.nasif, s.222

2.3.2. Anlaşmaya Dayalı Kısıtlamalar

Yönetim Kurulu, yetkililer tarafından alınan yasal kısıtlamalara ek olarak, şirketin sistemi, şirket yönetmeliği esas yetkilere giren faaliyetlerde mutabakat veya faaliyetlerde mutabakat halinde olsa bile, şirketin mülkünün satılmasını veya başkalarına kredi açılmasını şart koşuyorsa diğer kısıtlamaların uygulanmasını da şart koşabilir. Yönetim Kurulu veya Yönetim Kurulunun uygulama yetkisine girmeyen diğer herhangi bir işlem, Genel Kurul tarafından onaylanıp izin verilinceye kadar geçerli değildir.

Şirket yönetimini değiştirmek için olağanüstü bir genel kurul toplantısı yapılarak, yasal yönetim kurulunun yetkilerini veya bir iş kategorisi ile ilgili sözleşmeyi sınırlamak veya iptal etmek mümkündür.

Olağan genel kurul, belirli işlemlere ilişkin değişikliği de yapabilir ve uygulamak üzere yönetim kuruluna direktifler ve talimatlar verebilir, eğer yetersiz kalırsa, genel kurul öncelikle sorumludur.

Bu sınırlamalar, ticaret kanununun ilkelerine uygun olarak yayınlanmış olması veya şirketin ortak mutabakat anlaşmasını oluştururken şirketin yönetmeliğinde yayınlanması veya şirketin devamı boyunca yönetmeliğin gerekçesinde bir değişiklik getirmesi durumunda şirketin yönetmeliğinde belirlenen şekilde yayınlanması dışında, başkaları için geçerli değildir.

Ancak, Genel Kurul, Yönetim Kurulu'nun yetkilerine mutlak veya kapsamlı bir şekilde sınırlama getiremez; Genel Kurul, Yönetim Kurulu tarafından açıkça kararlaştırılan yetkilere sınırlama getiremez. Yönetim Kurulu'na, sisteme ve Genel Kurulun sahip olduğu yasal kuralları ihlal etmesine izin verilmedikçe dağıtım yapmak mümkündür. Örneğin, Genel Kurul'un zorunlu niteliği, Yönetim Kurulu'nun yıllık bütçe envanteri beyanlarını veya kâr ve zarar tablosunu belirleme yetkisine kısıtlama getirmesine olanak yoktur.

Şirketin sistemi ve genel kurul, yönetim kurulunun sınırlandırılacak yetkilerini kısıtlıyorsa ve bu işlem ticaret siciline tescil edilmişse, bu kısıtlamalar başkalarına karşı etkili olur ve yönetim kurulunun kendisinde şirketin yönetmeliğinde belirtilen yetkiler dışında sonuçlandırmaya karar verdiği herhangi bir işin engellenmesine izin verilmez.

Ancak, yönetim kurulu yürüttüğü bazı faaliyetlerde kendisine verilen yetkileri aşabilir ve sonrasında genel kurulun bu sözleşmeyi onaylama hakkı vardır, dolayısıyla başkalarına karşı etkili olur ve şirketi bağlar. Aynı şekilde, yönetim kurulu tarafından yürütülen iş veya faaliyet şirket için faydalıysa, şirketi de bağlar. Ancak şirketin bu çalışmadan faydalanması ölçüsü dâhilindedir.

Şirketin genel kurulunun yetkilerini aştığı yönetim kurulunun çalışmalarını onaylama yetkisi, şirket sisteminde değişiklik yapılmasına yol açabileceğinden ve olağanüstü genel kurulun yetkisi dahilinde olacağı için şirketin sistemi ile çatışmaması nedeniyle sınırlıdır.

2.4. Anonim Şirkette Yönetim Kurulunun Yetkisinin Genişletilmesi

Yönetim kurulunun yetkileri, şirketin esas sözleşmesinde yer alan bir madde veya bu yetkilerin genel kurul vasıtasıyla şirketin sistemine ve yürürlükteki şart ve usullere uygun olarak genişletilmesine izin veren belirli bir maddenin değiştirilmesi yoluyla yönetim kurulunca genişletilebilmektedir.

Şirketin sistemi, yönetim kurulunun, genel kurulun yetkisi dahilinde bir yetki kullanmasına izin verse de, olağan ve olağanüstü genel kurulun tüm yetkilerine tamamen bağlı değildir ve yönetim kurulunun yetkilerinin genişletilmesi, diğer organlar tarafından açıkça yürütülen yetki alanına yönelmemelidir. Gözetim ve genel kurul, yönetim kurulunun şirkete gözetim ve yatırım yapmada dışlanmasına yol açar.

Bu durum, raporlama yetkilisinin ve yürütmenin ayrılması ve şirketin tüm yetkilerinin ayrılması ilkesi gibi yasal ilkelere aykırıdır.

Bu nedenle, şirket esas sözleşmesinde yer alan her kalem veya yönetim kurulu ve genel kurul tarafından alınan her karar, şirket sisteminde doğrudan veya dolaylı olarak değiştirilebilecek her bir iş raporunda geçersiz sayılır.

Yetkililer tarafından şirketteki diğer organlara yasal olarak verilmemiş olan yetkilere gelince, kurulun yetkisi bunları içerecek şekilde genişletilebilir, örneğin şirketin sistemi, yönetim kuruluna şirketin gayrimenkulünü herhangi bir kısıtlama olmaksızın satma hakkı veya bu gayrimenkulleri ipotek etme hakkını içerebilir. Ya da uzun bir süre, şirketin parasını veya borç tahsilatını yapmamak, borçları bağışlamak veya genel olarak uzlaşma ve tahkim yapmak ve diğer uzmanlıkların yanı sıra, Kurulun yargı yetkisinin kapsamını şirketin yönetmeliğinedahil edilecek bir fıkra yoluyla genişletme imkanı vardır. Genişletme ile yetkinliklerinin sınırlarını aşan

konularda kararlar alır. Genel kuruldan öncesinde bir izin veya bu konuyu müteakip eden bir izin almak veya genel kurul tarafından aslına onay vermek suretiyle de mümkündür. Ancak bu onay genel kurulda nisap ve çoğunluk açısından daha katı şartlara tabidir.

Her durumda, yönetim kurulunun kararları, örneğin, şirketin satışıyla ilgili olanlar gibi, sistemin doğrudan veya dolaylı olarak değiştirilmesine yol açacaksa, genel kurul tarafından onay alınması zorunludur.

2.5. Yönetim Kurulunun Bazı Kişileri Yetkilendirmesi

LTK 107 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri uyarınca, yönetim kurulu yetkilerinin bir kısmını yönetim kurulu başkanına veya genel müdüre kısa ve sınırlı bir süre için devredilmesine izin verebilmektedir.

Ancak, Yönetim Kurulu'nun bazı yetkileri için uzun veya belirsiz bir süre için yetkilendirme yapılırsa doğru olmaz. Çünkü bu yetkilileri tamamen devretmeme ilkesi mevcuttur. Bu nedenle Yönetim Kurulu tüm yetkilerini devredemez, aksi halde bu geçersizdir.

Bununla birlikte, imza yetkilendirmesi bir yönetim yetkilendirmesi anlamında gelmez olarak ve yönetim kurulunun yetkisinden eksilme olmaz. Genel olarak Yönetim kurulu üyelerinden birinin sözleşme imzalaması yaygın olandır. Doğal olarak imzalama yetkisinin devri yetkililerin imzalama yetkisinden feragat ettiği anlamına gelmez.

Sözleşme imzalama yükümlülüklerin bir yansımasıdır ve imzalama yetkisinin yetkiyi bırakan organı içermediği açıktır. Bu kayıta yayınlanmadığı sürece yetkilendirme başkalarına karşı geçerli olmayacaktır.

imzalama yetkisinin yetkiyi bırakan delege içermediği açıktır ve kayıta yayınlanmadığı sürece yetkilendirme başkalarına karşı geçerli değildir.

Mısır Ticaret Kanunu . 157. Maddenin üçüncü fıkrasının metninde bu yetkinin sadece Yönetim Kurulu Başkanına veya ortak genel müdür'e verildiği açıktır, yani Yönetim Kurulu şirket içinden veya dışından başkalarına yetki verilmesine izin verilmemektedir. Bu hüküm Lübnan kanunlarıyla tutarlıdır; Katar Şirketler Kanunu da dahil olmak üzere bazı Arap yasalarında yer alan hükümler, Madde Article Yönetim Kurulunun üyelerinden birini bir veya daha fazla özel işlem yapma veya şirketin

faaliyetinin bir yönünü denetleme yetkisi sınırları dahilinde olabileceğini öngörmektedir.

Bir veya daha fazla üyenin fiili yönetim işi için devredilmesi Yönetim kurulu, genel müdürün yeterliliğini belirleyecek ve yönetim üyesinin tam zamanlı olarak idareye bağlı olması şart koşulmaktadır »

Yönetim kurulu üyeleri, şirketin yönetimindeki genel kurulun temsilcileri ve kuruluş amacına ulaşmak için gerekli faaliyetleri yürüttüğü için, yetki devrinin yönetim kurulu başkanı veya genel müdür yardımcısı veya yönetim kurulu üyeleri ile sınırlandırılması konusu ajans fikri için geçerlidir.

Genel kurul, onları geri çekerek, eylemlerini gözlemleyerek ve kendilerine tahsis edildiği şekilde yanlış davranırlarsa tecrit ederek ve bu nedenle İş Kanunu hükümlerine tabi değildirler. Bu sonuç aynı zamanda kendisine tahsis edilen fiili yönetim görevlerini yerine getirirken yönetim kurulu temsilcisinden başka bir şey olmayan temsilci yönetim kurulu üyesi için de geçerlidir ve bu sonuç temsilci üyenin bir ücret alması ve acentenin alabileceği gibi genel kurulun ve yönetim kurulunun denetimine tabi olması gerçeğini değiştirmez. Acentesi için bir ücret ve hatta ticari iş kapsamında, ajans invaziv olarak kabul edilir, çünkü aksi kanıtlanmadıkça, işyerinde serbest değildir, çünkü müşteri acenteyi kontrol etme ve gerekirse onu yönetme ve kaldırma hakkına sahiptir.

Yönetim kurulu şirkete iş yapmak üzere bir üye atarsa, yönetim kurulu yetkilerinin bu yetki verilen üyeye devredildiği anlamına gelmez. Bu çalışmayı yürütürken, Yönetim Kurulu kararlarını uygulayarak ve şirketi yargı önünde temsil eden bir Yönetim Kurulu temsilcisi olarak kabul edilmektedir.²⁴

Yönetim Kurulu tarafından yetki verilen bir üye, şirket esas sözleşmesi ile tanımlanan Yönetim Kurulu'nun yetkisi dahilinde doğrudan işlem yapamaz ve uzlaştırılmaz.²⁵

Ayrıca, bira anonim şirketin yönetim kuruluna yetkilerinin bir kısmını yönetim kurulu üyelerinden birine veya başkalarına devretmesi, yetki ve sorumluluklarından

²⁴ **Yunus, Ali**, Ticari şirketlerin hükümlerinin açıklaması, Kahire, Mısır, 1960 , s. 273

²⁵ **Yunus, Ali**, 1960 s.123

muaf olduğu anlamına gelmez.Bununla birlikte, Şirketin işlerini yönetme ve kontrol etme konusundaki nihai karar, izinli veya yetkisiz Yönetim Kurulunun yetkisindedir.

Yönetim Kurulunun yetkilerinin bir kısmını Yönetim Kurulu üyelerinden birine veya Şirket dışından birden fazla üyeye veya başka bir kişiye devretmesine izin veren bazı Arap yasaları vardır.Suudi Şirketler Yasası'nın 73. Maddesi, Yönetim Kurulunun yetkileri dahilinde bir veya daha fazla Yönetim Kurulu üyesini Şirket dışından bir kişiye veya Şirket dışından bir kişiye belirli bir çalışma yapmak üzere devredebileceğini öngörmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

3. Anonim Şirketin Yönetim Kurulunun Görevleri

Yasanın Yönetim Kurulu'na verdiği genel görevlere ek olarak, yönetim kuruluna genel ve özel görevler getirmiştir.

3.1. Yönetim Kurulunun Genel Görevleri

Yönetim kurulunun yetki alanına giren bazı yetkileri yerine getirmesi için genel görevleri tanımlamış, bir yandan bu eylemler yönetim kurulu yetkisine giren görevlerken, diğer yandan da şirketin projesinin devam etmesi, tasarruf ve yatırımlarının korunması için yerine getirilmesi gereken görevlerdir.

3.1.1. Anonim şirket kuruluş sözleşmesinin geçerliliğinin kontrol edilmesi

Yönetim Kurulu üyeleri seçildikten sonra ve fiilen işlerine başlamadan önce, şirketin kuruluşunun geçerliliğini incelemeleri gerekir ve bunu Ticaret Kanunu'nun 93. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yaparak, şirketin yönetim kurulu üyelerinin ve denetim kurulu üyelerinin kurulduğunu doğrulaması gerektiğini beyan etmek zorundadır.

Yasadan kaynaklı olarak bundan müşterek sorumludurlar ve bu nedenle Yönetim Kurulu üyeleri ve gözetim kurulu üyesi şirketin yasal olarak kurulmuş olduğunu doğrulamalıdır. Yönetim Kurulu üyelerinin ve gözetim kurulu üyelerinin, şirketin kuruluşunun geçerliliği konusundaki denetiminin kuruluştan önce değil, daha sonra, kurucu genel kurul tarafından atanmasının ve bu atamanın kabul edilmesi ve kurucu gelen kurulun salt anayasa usulünün onaylanması dışında şirketin kurulmasını onaylamasını takiben bildirmelidir.

Bu prosedürlerde yer alan hataları ortadan kaldırmak ya da yönetim kurulu üyelerinin kuruluştaki hatalardan sorumlu olmaması için yasa tarafından görevlendirilmiştir Böylece şirketi yasal olarak kurmanın geçerliliğini incelemekle aksi halde müştereken sorumlu olmakla yükümlüdür.²⁶

²⁶ NASİF, 2010, s. 233

Aynı şekilde, yönetim kurulu üyeleri, şirketin sisteminde yapılan her değişiklikten sonra, özellikle sermaye artırıldığında veya azaltıldığında, bu değişikliğin yasal olarak yapıp yapılmadığını ve işlerinden sorumlu olan yönetim kurulu üyelerini sermaye artırım prosedürlerinin doğruluğundan sorumlu tutmakla yükümlüdür. Ayrıca, şirketin hisselerini satın aldığı ve sermayesini sermaye veya yasal yedekler şeklinde ödediği yasadışı sermayenin azaltılmasından da sorumludurlar.

3.1.2. Gerekli İlanları Yapması

Mısır hukukunun yürütme düzenlemelerinin 75. maddesi ve şirketin kuruluş sözleşmesi, duruma göre, şirket merkezinin bağlı olduğu ticaret sicil dairesinde, gerekli görülen hususlara göre içerdiği imzalara belgelenen veya belgelendirilen esas sözleşmenin bir nüshası ile ilan edilmektedir.

Kanun hükümlerini ve bu yönetmelikleri içerir ve sözleşmenin veya sistemin kopyası ticaret sicil dairesinde tutulur ve şirket ticari sicil kanununda öngörülen şartlara göre ticari sicile kaydedilmektedir.

Şirketin yönetim kurulu veya yöneticileri, şartlara göre, garantinin ilk kez yapıldığı aynı ofiste sözleşmede veya sistemde bir değişiklik yapacaktır. Ayrıca, ticaret sicilinde yapılan değişiklikleri gösterir ve sözleşmede veya sistemde, ilgili ticaret sicil dairesine yatırılması ve sicile tescil ettirilmesi tarihi hariç, diğerlerine ilişkin olarak herhangi bir değişiklik yapılmasını gerektirmemektedir. İdare, sicil kaydının bir kopyası ve meydana gelen her değişiklik ile de bildirilmelidir.

Maddenin metninde, yönetim kurulu kurulduktan sonra, yönetim kurulu üyelerinin Şirket Mutabakat Zaptının bir nüshasını sicil dairesine ibraz etmesi ve şirketin genel merkezinin bağlı olduğu ticari sicile kayıt yaptırması gerektiği açıktır.

Şirketin sistemi ile ilgili herhangi bir değişiklik veya yönetim kurulu üyelerinde değişiklik olması veya şirketin sermayesinin artırılması veya azaltılması veya şirketin ana sözleşmesinin değiştirilmesi durumunda şirketin çalışması sırasında, bu değişiklikler Ticaret Sicili Bölümünde ilgili yerde yayımlanmalıdır.

Önceki maddenin metnine göre, Yönetim Kurulu, anonim şirketin ana sözleşmesini ve esas sözleşmesini Şirketler Kanununda belirtilen şartlara uygun

olarak, şirket esas sözleşmesinin ve sisteminin bir nüshasının tescil ve tescil oluncaya kadar bağlı olduğu ticaret sicil dairesinde bulundurmak zorundadır.

Yönetim Kurulu üyelerine Ana Sözleşme'de veya şirketin esas sözleşmesinde aynı ticari sicil dairesinde yapılan herhangi bir değişiklik bildirilmelidir Ticari sicile yapılan başvuru tarihinden başka, sözleşme veya esas sözleşmede yapılan herhangi bir değişikliğe karşı başkaları tarafından itiraz edilmez.

3.1.3.Yönetim Kurulu Üyelerinin İsimlerini, Denetim Personelinin İsimlerini Ve Şirket Bütçesini Yayınlanması

FTŞK 150 inci maddesi ve MTK 101 inci maddesi hükümlerine göre, Yönetim Kurulu üyelerinin her yıl Resmi Gazete'de, bir ekonomi dergisinde ve Genel Kurul'un hesaplar, Yönetim Kurulu üyelerinin ve izleme personelinin isimleri ile onayından iki ay sonra yerel bir günlük gazetede yayınlanması ve değişikliklerin dahil edilmesi gerekmektedir. Ticaret sicilindeki şirkette, ancak yönetim kurulu üyeleri tekrar seçildiyse, şirkette herhangi bir değişiklik olmadığı için isimlerin yayınlanmasına gerek yoktur.

3.1.4. Yönetim Kurulu Başkanının Atanması (Genel Müdür)

Yönetim kurulu üyeleri, şirketin yönetim kuruluna başkanlık etmek ve genel müdürün görevlerini yerine getirmek üzere kendi aralarından bir üye seçmelidirler. Ve onun için çalışan ve görevini kişisel sorumluluğu üzerine yapan bir müdür yardımcısı atayabilmektedir.

Yönetim Kurulu Başkanının atanması, şirketin esas sözleşmesinde veya olağan veya olağanüstü genel kurul kararıyla değil, yönetim kurulu üyelerinin yetkisindedir.

Kurul üyeleri bir başkan tayin edemezse, görevden alınmalarına ve aralarından bir başkan atamaları için yeni üyeler seçmelerine sebep olmaktadır. Yeni yönetim kurulu bir başkan atayamazsa, şirketin feshedilmesine yol açacaktır.

Arap yasalarının çoğu, yönetim kurulu Başkanının seçilmesi için belirli bir süre belirtmemektedir, ancak yönetim kurulu üyelerinin seçimlerden hemen sonra veya Başkan ve Başkan yardımcısı ile varsa delege edilen üyeyi seçmek için bir tarihte toplanması alışılmış bir durumdur.

Umman Şirketler Kanunu'nun 100. maddesi, şirket başkanının seçilmeleri üzerine yönetim kurulu üyelerinden seçilmesi gerektiğini öngörmektedir. Ancak, Yönetim Kurulunun seçimi için belirli bir süre belirten bazı yasalar vardır. Suriye Ticaret Kanunu'nun 191. maddesi, Yönetim Kurulu'nun bir hafta içinde seçilmesinden sonra makamında toplanması ve gizli oyla bir başkan ve başkan yardımcısı seçmesi gerektiğini şart koşar.

Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu üyeliğini aşmayan ve bir yıl sürebilen belirli bir süre için seçilir, Yönetim Kurulu Başkanını istediği zaman görevden alabilir, görev süresi sona erer ve yeni bir yönetim kurulu başkanı atanırsa, eski Daire Başkanının görevine ilişkin kağıt ve defterleri yeni Başkan'a teslim etmesi gerekmektedir.

3.1.5.Genel Kurulu Toplantıya Davet Etmesi

FTŞK 158 inci maddesi ve MTK 61'inci maddesine göre, genel kurul, şirket sistemi tarafından belirlenen zaman ve yerde yönetim kurulu başkanının daveti üzerine toplanır. Yönetim, şirketin mali yılının sona ermesini izleyen altı ay boyunca yılda en az bir defa toplanır ve yönetim kurulu, gerektiğinde genel kurulu toplantıya davet edebilmektedir

Bir önceki maddeye göre, yönetim kurulu, genel kurulu, yönetim kurulu üye sayısını tamamlamak üzere gerektiğinde toplantıya davet etmelidir. Ölüm, istifa veya diğer nedenlerden dolayı yönetim kurulu üye sayısının şirketin esas sözleşmesi tarafından belirtilen sayının yarısından az veya üç üyeden az olması durumunda birbirini izleyen iki toplantı arasında kalan dönemde, diğer yönetim kurulu üyelerinin boş pozisyonlarını tamamlamak için genel kurula başvuruları gerekmektedir.

Yönetim Kurulu üyeleri, genel kurulu mali yılın bitiminden sonraki yıllık toplantıya, Yönetim Kurulu üyelerini değerlendirip karar vermek ve kâr ve zararları dağıtmak üzere davet etmelidir. Yeni gözetim personelinin atanması ve acentelerinin süresi dolduğunda Yönetim Kurulu üyeleri atanmaktadır.

Yönetim Kurulu üyeleri, şirket sisteminde değişiklik yapılmadan öngörülemeyen bir şey olması halinde, genel kurulu mali yıl içinde yıllık toplantıya

davet etmek zorundadır.²⁷ Yönetim kurulu üyeleri, şirketin bu süreden önce şirketi feshetmesine veya sermayeyi azaltmasına veya diğer tedbirleri almaya karar vermesi için sermayesinin dörtte üçünü kaybetmesi halinde genel kurulu yıllık toplantıya davet etmelidir.²⁸

Yönetim Kurulu üyeleri, toplantıyı düzenleyen Genel Kurul ile ilgili kanun ve düzen hükümlerini, toplantı ve toplantı kararlarının alınması ile verilmesi ile süresi dolan Yönetim Kurulu üyelerini ve gözetim personelini değiştirme kararına gerek duyulması halinde davet etmek zorundadır.

Yönetim Kurulu üyeleri genel kurulu kanunda veya şirketin sisteminde belirtilen hallerde toplantıya davet edemezlerse, gözetim komiserleri genel kurulu davet etmek zorundadır ve gerekli olduğunda da davet etme hakkına sahiptirler.

Yönetim Kurulu'nun süresi sona ererse ve Genel Kurul Yönetim Kurulu üyeleri veya gözetim personeli tarafından davet edilmezse, her paydaş Acil Durumlar Hakeminden Genel Kurul'u toplantıya davet etmesini isteyebilmektedir.

Her durumda, yetkisi sona eren yönetim kurulu, şirketin idari aygıtında şirkete, ortaklara veya bayilere zarar verebilecek bir boşluğu önlemek için şirketi geçici olarak yönetmeye devam etmelidir.

Bu nedenle, (LİDM) İlk Derece Mahkemesi, şirketlerin idari işlerinin yürütülmesinde bir kesinti süresi ya da idari organlarından birinde bir boşluk bırakamayacağını kabul edildiğine ve kararlaştırdığına karar vermiştir ve bu nedenle giden yönetim kurulu, şirketin işlerini yönetmeye devam ettiği ve kanunun ve şirketin sisteminde belirtilen idari makamda kaldığı kararını almıştır.

Genel kurulu, yönetim kurulu genel kurulu tarafından seçilen yeni bir yönetim kurulu ile değiştirilinceye kadar şirketin sermayesini artırmaya karar vermek üzere toplantıya davet edebilmektedir.²⁹ Genel kurullar, başkanın davetin acil olması durumunda genel kurulu toplantıya davet etmeyi ihmal etmesi durumunda,

²⁷ 2006 tarihli 27 sayılı Lübnan Ticaret Kanunu'nun 196. Maddesi

²⁸ Lübnan Ticaret Kanunu'nun 216. Maddesi

²⁹ İlk Derece Mahkemesi, Qasr al-Adl, 12/23/1986, Lübnan No. 1989, s.316, **NASİF**, s.237

acil yargı yoluyla yönetim kurulu üyelerinden birinin genel kurulu toplantıya davet etmek üzere bir yargı temsilcisinin atanmasını talep edebileceğini öngörmektedir.

Şirketin sistemi genel kurulu davet etmek için özel bir formül isteyebilir, bu nedenle davetiyenin yazılı olması gerekebilir, örneğin resmi bir mektup veya davet veya telgrafla garanti edilen bir mektup, şirket davetiyenin herhangi bir biçimini belirtmezse, telefonla veya sözlü görüşmeyle bile olsa herhangi bir biçimde olabilmektedir.

Genel kurul toplantısına davet daveti belirli bir yer ve zaman içerir ve yönetim kurulunun gündemini içerebilir, ancak Gül genel kurul çağrısında olduğu gibi yönetim kurulunun çalışmalarından yasal bir görev değildir. Yönetim Kurulu, Genel Kurul üyelerine yönelik davetiyede belirtilmese bile yetkileri dahilindeki tüm konuları tartışabilmektedir.

Şirketin sistemi, yönetim kurulundaki çoğunluk karar alma sistemini, başkanın belirli bir karar için oy kullanması muhtemel gibi tanımlayabilir, ancak şirketin sistemi bu çoğunluğu belirtmezse, kararlar mevcut yönetim kurulu üye veya temsilci sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Her üyenin Lübnan Ticaret Kanunu'nun 156. maddesinde belirtildiği gibi bir üyeyi temsil ettiği iyi bilinmektedir.

Ayrıca, toplantıya katılma daveti tüm üyelere hitap edilmelidir, aksi takdirde toplantı yasadışıdır ve toplantıya nisabı temsil eden ve çoğunluk güvende ise toplantıya katılan karar geçersiz sayılmaktadır.

Karşılaştırmalı yasada, yönetim kurulunun, şirketin sermayesinin belirli bir yüzdesini temsil eden bir grup hissedardan gelen yönetim kurulu üyelerine hitap eden bir talebe dayanarak, olağan veya olağanüstü olsun, genel kurulu toplantıya çağırmasını gerektiren Mısır yasası da dahil olmak üzere birçok Arap kanunu vardır. Şirketin sermayesinin belirli bir yüzdesini temsil eden hissedarlar tarafından talep edilirse, denetçilerden ve gözlemciden yazılı bir talep üzerindedir.

Yönetim kurulu, genel kurulun çağrılması gereken bir durumda toplanması için davet etmezse, denetçiler, denetleme komisyonu üyeleri veya Acil Durumlar hâkimi tarafından atanan bir temsilci tarafından davet edilebilmektedir.

3.1.6. Şirketin Bütçesinin Düzenlenmesi

Filistin Şirketler Kanunu'nun 171. maddesine göre, "Yönetim kurulu şirketin genel bütçesini yayınlaması ve kâr ve zarar hesaplarını, yıllık mali raporun bir özetini ve şirketin denetçilerinin raporunu genel kurul toplantısından en az otuz gün önce açıklamak zorundadır."

Bir önceki maddenin metnine göre, Yönetim Kurulu şirketin bütçesini yayımlamak ve yıllık bazda hazırlamak, net olmak ve şirketin diğer projelerde neyi, sahip olduğu hisseleri ve sahip olduğu payları, envantere kullanılan muhasebe kurallarına göre düzenlemek ve envantere düzenlemekle yükümlüdür. Varlık ve yükümlülükleri ve denetçilerin geçmiş mali yıldaki raporunu ve şirketin bu süreçteki faaliyetlerini listeleyen bir liste ile şirketin bu altı pozisyondaki mali durumunun bir tablosunu içerir.

MŞK 64. Maddesi, her bir mali yılın bitiminden sonra, Yönetim Kurulunun şirketin bütçesinin görüşüleceği mali yılın bitiminden sonraki ilk üç ay içinde bir Yönetim Kurulu toplantısı tarihi belirlemesi gerektiğini belirtmektedir

Şirketin idari yönetmeliği tarafından belirlenen şartlar, koşullar ve verilere göre, kâr ve zararları ve şirketin geçmiş mali yıldaki faaliyetlerinin raporu ve aynı yılın sonundaki finansal durumunu raporu açıklamalıdır

Aynı kanunun 65 inci maddesi, Yönetim Kurulu'nun bütçe, kar ve zarar hesabını, şirketin geçmiş yıl faaliyetine ilişkin raporun eksiksiz bir özetini ve genel kurul toplantısından önce denetçi raporunun tam metnini yayınlaması gerektiğini belirtmektedir.³⁰

Şirketin ana sözleşmesi yukarıda belirtilenleri kabul edip kararlaştırırsa, belgelerin bir kopyası her pay sahibine posta yoluyla ya da şirketin yürütme düzenlemelerinde belirtilen diğer herhangi bir yöntemle gönderilebilmektedir.

Suudi Şirketler Kanununun 123 üncü maddesinde, Yönetim Kurulu'nun şirketin bütçesini hazırladığı ve faiz ve zararları ile şirketin faaliyet ve mali durumu hakkında

³⁰ 1981 tarihli 159 sayılı Mısır Şirketler Kanunu, M.64

geçtiğimiz yılki raporunu açıkladığı için, şirketin varlık ve kesintilerinin bir envanterini yapması gerektiği konusunda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.³¹

Bu rapor, net karın dağıtımını için önerilen yöntemi içerir ve Yönetim Kurulu bu belgeleri Genel Kurul toplantısından en az elli beş gün önce denetçinin kullanımına sunmaktadır. Aynı yasanın 124. maddesinde, bütçenin sınıflandırılmasını ve her yıl kar ve zararın önceki notlarda takip edilen tablolamanın açıklanmasını dikkate almak gerekir. Şirketin varlık ve yükümlülüklerini değerlendirme esası, Genel Kurul, denetçinin teklifi üzerine, bu sekmeyi veya değerlendirme esasını değiştirmeye karar vermedikçe sabit kalmaktadır.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul'un bütçeye ve kâr ve zararların açıklanmasına ilişkin onay tarihinden itibaren otuz gün içinde ve şirketin devralınmasıyla ilgili Yönetim Kurulu raporunun belgelerin kopyalarını Kayıt Araştırma Merkezi ve şirketin genel idaresine ibraz etmelidir.

3.1.7. Pay Sahiplerinin ve Tahvil Sahiplerinin Bilgilendirilmesi İçin Bütçe Belgelerini ve Diğer Belgeleri İbraz Etmesi

Gözetim komisyonları, şirketteki işin ilerlemesini ve şirketin belgelerine ve hesapsal belgelerine bakarak takip etmesi için, yasa onlara yönetim kurulundan gerekli tüm bilgi ve belgeleri sunmalarını isteme hakkı vermektedir. Ayrıca yasa, yönetim kurulunun şirketin genel kurul üyelerinden en az elli gün önce gözetim komisyonlarının elinde bütçe ve kar ve zarar hesapları listesi hazırlamasını zorunlu kılmaktadır.

Gözetim komiserleri, çalışmalarını yapmak için, yönetim kurulundan ticari defterler, yönetim kurulu toplantı tutanakları, hissedarlar birlikleri, faturalar, şirketin altı aylık beyannamesi, envanter ve bütçe dahil olmak üzere tüm belgeleri ve muhasebe belgelerini teslim etmelerini talep etme hakkına sahiptir.

Gerektiğinde, şirket ile yönetim kurulu üyelerinden biri veya ilgili diğer kişiler arasında yapılan sözleşmeleri talep ederler, böylece gözetim personeli kendi raporlarını hazırlayabilmektedir.³² Bu bilgi ve belgelerin Yönetim Kurulu Üyelerinden Yönetim Kurulu Başkanı tarafından alınması zorunludur, gerekli belgeleri teslim

³¹ 1965 Sayılı Suudi Şirketler Kanunu, M, 123

³² Lübnan Ticaret Kanunu, M.174

etmeyi reddederse medeni sorumluluğa tabidir. Gözetim komiserleri ayrıca, hakimden, her bir gecikme günü için teslimatın zamanında yapılmasını sağlayan tüm önlemleri almasını isteyebilmektedir.

Mısır hukukunun yürütme düzenlemelerininin 189. maddesi hükümlerine göre, bütçe, kar ve zarar tablosu, Yönetim Kurulu raporu ve diğer tüm belgeler, Genel Kurul toplantısından en az iki ay önce ve Kontrol Komiseri'nin bu süre zarfında en az iki ay önce hazırlanmalıdır.

3.1.8. Yasal Yedeklerin Oluşumu

Yönetim Kurulu üyeleri, şirket sermayesinin üçte birine eşit oluncaya kadar şirketin net kârının yüzde onunu alarak şirket için nakit rezervi toplamak zorundadır ve Mısır Şirketler Kanunu'nun 40. maddesinde de bu durum belirtilmiştir. Net kârları ve yasal yedeklerden bahseden Mısır Şirketler Kanunu'nun 40. maddesine göre; Net kârlar, şirketin gerçekleştirdiği faaliyetlerden kaynaklanan ve bu kazançları elde etmek için gerekli tüm masrafları düşükten sonra ve varlıklarını muhasebeleşiren ve bunları herhangi bir şekilde kar dağıtmadan önce toplayan tüm amortisman ve tahsisleri yirmi bir parçaya ayırdıktan sonra Yönetim Kurulu yirmi net kârdan tahsil eder, en azından yasal bir yedek akçe oluşturulur.

Genel kurul, sermayenin yarısına ulaşırsa ve yasal yedek, şirketin zararlarını karşılamak ve sermayeyi arttırmak için kullanılabilir ve yasal bir yedek oluşturmak için yasal kârın belirli bir yüzdesini ayırmak ve yasal yedekler amaçlanmadıysa, bu yasal yedekleri ayırmayı durdurabilir. Şirketin ana sözleşmesinde yer alan genel kurul, yönetim kurulunun önerisine dayanarak şirketin veya hissedarların yararına kullanmaya karar verebilir.

Genel Kurul, Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine başka yasal önlemler de alabilir ve genel kurulun onayıyla, şirketin elde ettiği net kârın bir yüzdesi, sabit kıymetlerden birinin satılması veya değiştirilmesi sonucunda dağıtılabilir. Veya yeni sabit kıymetler satın alınır.

Şirketin sistemi başka bir rezervin oluşmasını ve kurulmasını sağlayabilir. Yönetim Kurulu hisse senetlerini ve hisseleri hissedarlara dağıtmadan önce şirketin yıllık kârının yüzdesini düşerek bu yasal yedek akçeyi düşmek zorundadır.

3.1.9. Şirket Sermayesinin Dörtte Üçünden Fazlasını Kaybederse Şirketin Feshi İçin Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı Yapması

MŞK 129. Maddesi, şirketin paranın yarısından fazlasını kaybetmesi durumunda, müdürün şirketi feshetme konusunu Genel Kurula sunması ve şirketin sözleşmesini değiştirmek için gerekli çoğunluğu sağlayarak şirketi feshetme kararının verilmesine katılması gerektiğini belirtmektedir.

Şirketin zararları sermayesinin dörtte üçünden fazla ise, sermayesinin dörtte birini elinde tutan ortaklar şirketin kapatılmasını isteyebilir. Şirketin sermayesi, yürütme düzenlemelerinde belirtilen sınırın altına düşerse, şirket içindeki her hissedarı feshedebilmektedir.

LTK'nun 226. maddesi ayrıca, şirketin sermayesinin dörtte üçünden fazlasını kaybederse, yönetim kurulu üyelerinin, durumun sona ermeden önce şirketin feshedilmesini gerektirip gerektirmediğine karar vermek için sermayenin azaltıldığını veya diğer uygun tedbirlerin alınacağını belirlemek için olağanüstü genel kurul yapması gerektiğini öngörmektedir.

Genel kurulun toplantıya çağırılması şart ve şarttır ve yönetim kurulu üyeleri, genel kurul toplantısını toplantıya tahammül edemez veya daveti reddedemez, aksi takdirde medeni sorumluluğa maruz kalırlar.

Ayrıca, yasa koyucu, şirketin fesih sebebi ne olursa olsun, hissedarlara olağanüstü genel kurul tarafından sermayesinin dörtte üçünden fazlasını kaybederse şirketin feshine önceden karar verme hakkı tanımıştır.

3.2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN ÖZEL GÖREVLERİ - ŞİRKET İLE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ ARASINDA YAPILAN SÖZLEŞMELER

3.2.1. Genel Olarak

Yasaların Yönetim Kurulu üyelerine getirdiği görevlerden biri, şirketin menfaati için gerekli faaliyetleri yürütmek, kuruluş amacına ulaşmak ve bu yolda şirket ile aralarında sözleşmeler yaparak veya şirketler arasında sözleşmeler yapmak suretiyle kendi menfaatlerine konumlarından faydalanmamaktır.

İlgi duydukları başka bir şirket veya başka bir şirketin yönetimine katılımları veya amacı, yönetim kurulu üyesi ve diğer işyerlerinde oldukları şirket tarafından ihraç

edilen finansal bono fiyatlarını etkileyen faaliyetler yürütmek olan başka bir şirkete ilgi duymaktır. Şirket üzerindeki etkisi bu işin doğasına ve koşullarına göre değişiklik gösteren birçok işletme vardır. Bu işletmelerin bazıları şirketin çıkarlarına ve yaratıldığı amaca büyük ölçüde ters düşebilir, yönetim kurulu üyeleri bunu yapmaktan kaçınmalıdır.

Şirketin menfaatlerini ciddi ve olumsuz etkilemeyen bazı faaliyetler söz konusudur ve şirketin bundan etkilenmesi muhtemeldir. Şirket, bu işlemlerden haberdar olmalı ve Yönetim Kuruluna bunları yapabilmesi için Genel Kuruldan onay verilmelidir³³

Yukarıdakilere dayanarak, yasa, Yönetim Kurulu üyelerinin şirketi etkileyen tüm faaliyetleri yerine getirmesini yasaklayamaz, bunun yerine bazı eylemleri yasaklar ve bazılarını ise Genel Kurul'un onayına tabi kılar.

Ayrıca, Yönetim Kurulu Üyeleri için yasaklanan usul ve sözleşmeler ile Genel Kurul'dan önceden izin alınması gereken sözleşmeleri ve işleri de aşağıda açıklayacağız.

3.2.2. Yönetim Kurulu Üyelerine Yasaklanan Sözleşme Ve Çalışmalar

3.2.2.1. Krediler ve kefaletler

FŞK 149., LTK 158. ve MTK 100. maddesine göre;

Yönetim Kurulu üyelerinin, tüzel kişiler olmadıkları sürece, herhangi bir şekilde bir krediyi veya aşırı yüklü bir çek hesabının çıkarılmasını veya başkalarına karşı ticari görevlendirmenin teminatını kefaleti olmaksızın herhangi bir şekilde edinmeleri yasaktır. Bir önceki açıklamalarımızda, anonim şirketi yönetim kurulu üyelerinden birinin anonim şirketten düzenli bir şekilde kredi almaları veya açık bir hesap açmaları yasaklandığı belirtilmişti.

Yönetim Kurulu Üyeleri için yasak, kredinin faizli veya faizsiz olup olmadığı ve belirli bir süre için olup olmadığı ve teminatlarla desteklenip desteklenmediği ve kredinin amacı, şirkete fayda sağlama sürecinde kullanılsa bile, yanıltıcı olabilmektedir. Yasak açıkça bir yönetim kurulu üyesinin yüklü bir cari hesabının açılmasını da içerir, çünkü cari bir hesabın açılması şirketten bir borç olarak kabul

³³ 1981 Sayılı 59 sayılı Mısır Şirketler Kanunu. M, 95

edilir, ancak bir yönetim kurulu üyesinin yararına bir kredi cari hesabı açılması yasak sayılmaz.

Şirket'in, hesap açtıktan sonra kendisine verilen imkânlar aracılığıyla veya yükümlü olduğu borçları ödeyerek Yönetim Kurulu üyesi lehine nakdi kredi işlemleri yapmasına izin verilmemektedir. Ayrıca, bir Yönetim Kurulu üyesinin şirketten borç almasının engellenmesi, şirkete borçlu olmadığı anlamına gelmez, çünkü bir kiralama veya düzenli bir satın alma sözleşmesi gibi yasaların kendisinden yasaklamadığı başka bir işlem ya da sözleşme yaparak borçlu olabilmektedir.

Ancak kanun, anonim şirketin yönetim kurulu üyelerinden birine, şirketin işini desteklemekle ilgili görev ve yükümlülükleri ile kredinin doğrudan veya dolaylı çıkarıyla çatışabileceğinden korktuğu için kredi vermesini yasaklamaktadır. Yönetim kurulu üyesi olmayan kişilere kredi verme hükmünün açıklığa kavuşturulmasına ilişkin yasa sessizdi. Bu sessizlik aksi belirtilmedikçe kabul işareti olan bir şey için sessizlik kuralının uygulanmasından hissedarlardan veya şirket dışından başkalarına borç verilmesine izin verilebileceği anlamına gelir. Aksi takdirde yasa koyucu Yönetim Kurulu üyelerine veya diğerlerine şirket fonlarının mutlak olarak izin verilmeyeceğini öngörmektedir.

Genel bir kural olarak şirketin ana sözleşmesinden sapan faaliyetler yürütmesine izin verilmediğini göz önünde bulundurarak hissedar şirketin kredilerini başkalarına vermesini engelleyecek hiçbir şey olmadığı anlamına gelmektedir. Ayrıca yasa, hissedar şirketin, ister olağan teminatı, isterse ticari destekteki teminatı olsun, Yönetim Kurulu üyelerinden birine teminat vermesini yasaklamaktadır. Bu önlemin nedeni, kefaletin krediyi bir risk olarak eşitlemesidir, çünkü garantörü borcunu ödemeyi zorunlu kılar ve garantör, bir Yönetim Kurulu üyesinin borcunu ödememesi durumunda şirketin menfaati için ödeme yapmaktadır.

Bir önceki kısımda kredilendirmeyi önlemek için iki istisna söz konusu olduğundan bahsetmiştik bunlardan; İlk istisna, bu yasağın Yönetim Kurulu üyelerinin tüzel kişilerine uygulanmadığı ve bunun nedeni, tüzel kişinin işini çevreleyen gerçek kişiden daha fazla denetime sahip olması ve tüzel kişiliğe yasa ile dayatılan organize organların varlığı ve eylemlerden ve bunların kontrolünden sorumlu tutulmasıdır.

İkinci istisna, benzer ve olağan bir işlemle diğer müşteriler gibi çekildikleri için banka ve yönetim kurulu üyeleri arasındaki ilişkide şüphe bulunmadığı için, yaptıkları faaliyetler normal iş ise, bankalara borç verme yasağını uygulamaktır. Dolayısıyla,

Yönetim Kurulu üyelerinin burada borç almasını engellemek, kredi koşulları aynı olduğu ve şirketin çıkarlarına zarar verebileceği sürece şirketin çıkarına değildir ve bu sebeple yasa bu istisnayı tanımıştır.

Bu temelde, yasa bankanın faaliyetlerinin bankacılık faaliyetlerini yürüteceğini öngörmüş ve aralarında, banka yönetim kurulu başkan ve üyelerinden açıkça teminat verilmesinin önlenmesini açıkça şart koşmadıkça, yönetimin yetkileri dâhilinde teminat sağlanması ve teminat verilmesi şeklinde düzenlemiştir. Banka bunu sağlamadığı için, bankanın faaliyetlerinin sürdürülmesinin sürekli ve kalıcı olarak teminat vermesini gerektirdiği göz önüne alındığında, garantiler sağlamanın düzenli idari yetkileri arasında olması olağandır.

LTK'nun 157. Maddesi ışığında, Temyiz Mahkemesi, Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak ve şirket projesinin ilerlemesi için gerekli faaliyetleri yürütmek için geniş yetkilere sahip olduğuna karar vermiştir. Bu işlemlere, banka teminatlarının sağlanması (bu davadaki şirket bankadır) ve şirkete konu olan diğer işleri yerine getirmesine kredi açma ve teminat mektupları verme yetkisi olanlara teminat sunmaya izin verilmektedir.

Her durumda, bankacılık şirketleri ile sözleşme yapılmadan önce, sözleşmeden sorumlu dernek, yönetim kurulunun bir üyesi ile ne olduğunu tam olarak açıklamak için görüşmelidir ve yönetim kurulundan özel bir rapor ve gözetim komisyonlarından özel bir rapor hazırlanmadıkça izin verilmeyecektir.

Sözleşme, Genel Kurul'dan onay alınmazsa geçersiz sayılır ancak bu hükümsüzlük yalnızca şirket tarafından yapılabilmektedir. Sözleşmenin Genel Kurul tarafından müteakip bir müzakere ile yasaklanmış bir iş olması durumu hariç tutulabileceğinden, raporları Genel Kurul'dan ve denetçilerden gönderdikten sonra bu sözleşmenin onaylanmasına karar verilmektedir.

Lübnan kanunu gibi bazı Arap yasaları, Yönetim Kurulu üyelerine kredi ve teminat verilmesini yasaklamaktadır. 1981 tarihli 159 sayılı Mısır Ticaret Şirketleri Kanununun 96. maddesi, şirketin yönetim kurulu üyelerinden birine ne tür kredi kullanılacağı, ya da bir başkasıyla sahip olduğu herhangi bir krediyi içermeyeceğini öngörmektedir.

Kredi şirketleri hariç olmak üzere, şirketin amaçları dâhilinde ve Yönetim Kurulu üyelerinden birine kredi sağlamak ya da kendisi ile kredi kullandığı kredileri

temin etmek için müşteri kitlesiyle ilgili olarak takip ettiği şart ve koşullarla iş yapmalarına izin verilmektedir.

Denetçiler tarafından hissedarlara, olağan genel kurul toplantısından en az beş gün önce bakabilmeleri için, bir önceki paragrafta belirtilen hükümlere göre kredi, akreditasyon ve teminatların hükümlerine halel getirilmeksizin yapılmasına karar vermeleri için bir rapor sunulmalıdır.⁴⁹

Bu Maddenin hükümlerini ihlal eden herhangi bir sözleşme, gerektiğinde şirketin ihlal edenden tazminat talep etme hakkına halel getirmeksizin geçersiz sayılmaktadır. Ayrıca, yürütme düzenlemelerinin 219. maddesi, denetçilerin özellikle genel kurul toplanmadan ve buna karar vermeden en az beş gün önce hissedarların kullanımına sunmaları gereken rapora nelerin dahil edilmesi gerektiğini açıklamaktadır.

1- Şirket, herhangi bir yönetim kurulu üyesine herhangi bir kredi vermemiştir veya başkaları ile akdedilen kredileri içermemektedir.

2- Şirket kredi şirketiye, bir yönetim kurulu üyesiyle olan ilişkilerinin kamu ile olan ilişkilerinde aynı koşulları izleyip izlemediğini belirtmesi gerekir.

3- Rapor, Yönetim Kurulu üyelerinden birinin kredi, teminat ve kredilerinin hükümlerine halel getirmeksizin Mısır Şirketler Kanunu'nun 96. maddesi hükümlerine uygun olarak yürütüldüğünü açıklığa kavuşturmalıdır.

Kanun, Yönetim Kurulu üyelerinin cari hesaplar ve banka kredilerinin açılmasıyla elde ettikleri meblağların ve bu meblağların şirket bütçesindeki varlıklara ek olarak ortaya çıkmasının, bunları almak için başka bir sebep olmadığı sürece krediye benzediğini düşünmektedir

3.2.2.2. Şirketin Finansal Piyasaların Fiyatlarını Etkilemesi

2012 tarihli 7 sayılı FŞK ve 1997 tarihli 22 sayılı ÜŞK aşağıdaki hükümleri içermektedir:

Anonim şirkette yönetim kurulu başkan ve üyelerinin ve şirketin genel müdürünün ve şirketteki herhangi bir çalışanın, şirket hisselerinin fiyatında bir değişikliğe neden olmak amacıyla gördüğü bilgilere dayanarak şirketin paylarını doğrudan veya dolaylı olarak ele alması yasaktır. Üyesi olduğu veya çalışmanı olduğu şirketin herhangi bir yan kuruluşu veya bağlı şirketi, şirkete veya hissedarlarına veya

başkalarına verdiği zarardan ve bu Maddenin hükümlerini ihlal eden herhangi bir işlemde sorumludur.

Bir önceki maddenin metnine göre, anonim şirketin herhangi bir üyesinin veya çalışanının, birlikte çalıştığı şirketin hisselerinin fiyatını etkileyebilecek ve çalışmasına veya başka bir yolla ve izin verilen herhangi bir şekilde zarar görmesine neden olmak amacıyla, zarar görmesi amacıyla bilgi yayınlaması yasaktır ve yasaktır.

Şirkete, hissedarlara veya diğer kişilere verilen zararlardan sorumlu olduğu düşünülürse, şirketin herhangi bir üyesi veya çalışanı, şirketin hisse senedi fiyatlarını etkileyen faaliyetlerde bulunan herhangi bir şirket, kurum veya sendika ile herhangi bir ilgisinin olması ve bu işlemlerin herhangi birinin yasalarca geçersiz sayılmaktadır.

3.2.2.3. Şirket Sırlarını Saklama Taahhüdü (Yükümü)

Şirket sırlarını ve mesleki gizliliği koruma taahhüdü, özel bir metne ihtiyaç duyulmadan, şirkette çalıştıkları konum nedeniyle şirket sırlarıyla tanışan yönetim kurulu üyeleri için geçerli olan genel bir kuraldır.

MŞK'nda Yönetim Kurulu üyelerini mesleki gizlilikle zorunlu kılan özel bir hüküm yoktur, ancak bu ilke, genel bir kural olarak bir metne ihtiyaç duymadan uygulanır. Buna rağmen, bazı Arap yasaları anonim şirketteki yönetim kurulu üyelerinin mesleki gizliliğe uymaları gerektiğini belirtmiştir.

Filistin Şirketler Kanunu'nun 173. maddesi ve ÜŞK 158. maddesine göre, anonim şirketin yönetim kurulu başkanı ve üyelerinin, genel müdürünün ve çalışanlarının sırlarını açıklama sorumluluğu başlığı altında, şirketin herhangi bir hissedarına veya şirketle ilgili diğer herhangi birine veri veya bilgiyi açıklamasının yasak olduğunu öngörmektedir.

Şirketteki çalışmaları veya şirketteki konumu nedeniyle elde ettiği bilgilerin şirkete ait olup olmadığı ve şirkete verilen zarar için tazminat ve tazminat talebinde bulunulmaması şirket için gizli kabul edilmektedir.

Bunun bir istisnası, kamu yasaları ve yönetmelikleri tarafından yayımlanmasına izin verilen ve genel kurulun yönetim kurulu başkanının ve üyelerinin bu sorumluluğu ortadan kaldırmasını onaylamayan bilgilerdir.

SUŞK göre da bu taahhüdü şirketin yönetim kurulu başkanlarının ve şirketin sırlarının korunmasına katkıda bulunmaya, katkıda bulunan şirketin üyelerine ve bunların ifşa edilmesine ve zarar görmemesi için şirkete karşı sorumluluk ve tazminatlara maruz bırakılmayacağını bildirmiştir.

3.2.2.4. Siyasi Partilere Bağışlama Ve Ortalama Net Kârın Belirli Bir Yüzdesinin Ötesinde Bağışlaması

MŞK 101. maddesi göre anonim şirketin bir siyasi partiye herhangi bir bağışta bulunmasının yasak olduğunu belirtir, aksi takdirde bağış geçersizdir. Bir anonim şirket mali yılda, şirketteki çalışanlar veya bir devlet kurumu ya da kamu otoritesi veya kurumlardan biri için sosyal hedefler için olmadığı sürece, bu mali yıldan önceki beş yıl boyunca ortalama net kârın % 7'sinden fazlasını bağışlayamaz.

Ayrıca, bağışın geçerli olması için, değeri bin Mısır poundunu aşarsa, Genel Kurul'un genel iznine dayanarak Yönetim Kurulu tarafından karar verilmesi gerekmektedir. Mısır yasa koyucusunun anonim şirketlerin siyasi partilere mutlak surette bağış yapmasını yasakladığı belirtilmektedir.

Yukarıdakilere dayanarak, şirketin belirli bir mali yılda, bu yıl için son beş yıldaki ortalama net kârın% 7'sinden fazlasını bağışlamasına ve bağışın çalışanları veya bir hükümet veya kamu otoritesi için yaptığı sosyal yardımlar için yapılan bağışları hariç tutmasına izin verilmez. Örneğin, hastane inşa etmek için bir halk kütüphanesi veya Sağlık Bakanlığı ya da köprüler veya su yolları inşa etmek için Yollar Genel Müdürlüğü gibi kamu kuruluşlarından birine bağış yapmak mümkündür.³⁴

Son beş yılın amaçlanan yorumu konusunda görüşler farklıydı. Bazı yazarlar, bir bağışın geçerli olması için, şirketin kuruluşundan bu yana beş yıl geçtiğini, geçtiğimiz beş yıl boyunca şirketin ortalama net kârının % 7'si bağış yılı için geçerli olmadığını

³⁴ NASİF, 2010, s.265

ve şirket çalışanlarına bağış yapma gibi sosyal hedeflere bağış yapma olasılığını dışladığını belirtmektedir.

Mısır hukukçularından muhalif bir görüş vardır. Mısırlı yasa koyucu bağışın izin verilebilirliğinin bir koşulu olarak beş yılı sona erdirmek istememiştir ve bu nedenle kuruluşlarından beş yıl geçmeyen şirketleri bağış hakkında engellemeyi amaçlamamıştır.

Buna göre, kuruluşundan bu yana beş yıldan az bir şirket, bağış değerinin bin Mısır poundunu aşması halinde, Genel Kurul'dan alınan bir izne dayanarak karar verilmesi koşuluyla, bağış tarihinden önceki yıllarda ortalama net kârın % 7'sini aşmayan bir oranı bağışlayabilmektedir.³⁵

3.3. ÖNCE DEN İZİN GEREKTİREN SÖZLEŞMELER VE İŞLER

3.3.1. Anonim Şirket Ve Yönetim Kurulu Üyeleri Arasındaki Sözleşmeler

MTK 100. Maddesi ve LTK 158. maddesine göre, genel kurulun anlaşmasının, ister doğrudan ister üçüncü bir taraf olsun, şirket ile Yönetim Kurulu üyelerinden biri arasındaki her sözleşmenin önceden izne tabi tutulması gerektiğini öngörmektedir. Bunun istisnası, konusu şirket ile müşterileri arasındaki işler olan olağan sözleşmelerdir.

Bu paragraftan, şirket ile Yönetim Kurulu üyelerinden biri arasında yapılan tüm sözleşmelerin Genel Kurul'dan önceden izin alınması gerektiği açıktır. Metni, şekli veya süresine ve şirketin yaptıklarını oluşturmak veya belirli bir süre içinde şirkete hammadde sağlamak gibi birbirini takip eden ve uzun vadeli uygulamalarına bakılmaksızın kesinlikle her türlü sözleşmeyi içerdiği görülmektedir. Veya uzun veya kısa bir süre için faaliyetlerine yönelik bir garanti sözleşmesi veya bunun için bir kredi açılır veya bir şirketin yönetim kurulu üyelerini mülklerinden biri için sattığı sözleşme veya şirketin teknik müdür olarak atadığı sözleşme gibi, derhal yürütülen bireysel bir işlemle ilgiliydi.

Bu sözleşmeler, yönetim kurulunun bir üyesi ile, doğrudan veya dolaylı olarak ya da üçüncü bir taraf aracılığıyla olsun, ilk türün, yönetim kurulu üyesinin tamamlanmasından sonra doğrudan yönetim kurulunun bir üyesi için çıkar

³⁵ SALİM , 2006 s.939

sağlayabileceğine dair bir açıklama ile genel kurulun iznine tabidir. Komisyon, ücret veya başka bir menfaat elde etme süreci şirket ile sözleşme yapılabilir ikinci tür ise, doğrudan bir Yönetim Kurulu üyesi ile değil, sözleşmenin tüm etkilerini aralarındaki ilişkiyi kapsayan ve ona aktaran bir üçüncü tarafça sonuçlandırılır.

Doğrudan ilgi kanıtının veya kanıtlar da dahil olmak üzere her türlü kanıt yoluna başvuran bir üçüncü tarafın kabul edildiği kabul edilir, ancak hakimler geniş bir hukuk biçimine sınırsız uygulama alanı vermemeye dikkat etmelidir.³⁶

LTK 158. Maddesi metninden anlaşmaya ilişkin Genel Kurul onayının önceden yapılması ve sözleşmenin gerçekleşmesi için tazminat ödenmemesi ve daha sonra sözleşme yapıldıktan sonra Genel Kurul'a onay için sunulması, ancak boşluğun sözlüğün geçerli ve etkili olmasına kadar sözleşmeden önce olması gerekmektedir.

Burada soru, şirket ile Yönetim Kurulu üyesi arasındaki her anlaşma için ön onayın ayrı ayrı yapılmasının gerekip gerekmediği veya her türlü sözleşmenin bir kez mi yoksa belirli bir sözleşme grubunun kapsamlı bir onayından mı kaynaklandığıdır.

Mısırlı yasa koyucunun ifadesinden, şirket ile Yönetim Kurulu üyelerinden biri arasında gerçekleşen her anlaşma için Genel Kurul tarafından onay verilmesi gerektiğine karar verildiği söylenebilmektedir.³⁷ Ayrıca Mısır yasa koyucusu, bu sözleşmeleri MŞK 100. Maddesi uyarınca netleştirme sözleşmesi olarak tasarlamayı amaçlamıştır.

Burada, genel kuruldan izin almadan yönetim kurulu üyelerine özel bir menfaat elde etmenin, yönetim kurulu üyesi ile şirketi arasında muhasebenin sınırlı olduğu şirkette bir iç meselenin olduğuna dikkat çekiyoruz. diğerleri kötü değilse, bu başkalarının haklarına zarar vermez.

Olağan sözleşmeler, şirket hedeflerinin gerçekleştirilebileceği işe giren ve yönetim kurulu üyelerinin şirket ile tüm insanlarla ilgilenirken ve sahtekarlık, kayırmacılık veya kendi çıkarları için bir alan olmadan şirket ile müşterileri arasındaki anlaşmalarda olağan koşullar altında gerçekleştirilen sözleşmelerdir.

³⁶ FABIA , WASFA, 1964, s.671

³⁷ NASIF, 2010 s.267

Sanki sabit fiyatlarla ve tüm insanlar için kendi yararına bazı mallar satın almış gibi, ancak şirketin amaç ve hedefine normal şartlar altında ulaşmayan sözleşmeler, dolaylı olarak şirket amacıyla, örneğin eski makinelerinden birine endüstriyel firmalar satmak olsa bile, istisnalara dahil edilmezdir.³⁸

Şirket ve müşterileri arasındaki iş ile ilgili lisanstan muafiyet olduğu için, yasaya göre şirketin tedarikçileri ile gerçekleştirdiği ticari işlemleri içermesine izin verilebilir, ancak muafiyet kamu ihaleleri ile imzalanan anlaşma ve yükümlülüklerde olmayabilir. Çünkü bu yöntem lisanslı bir kurul üyesine nezaket oluşumunu kesinlikle reddetmezdir.

Eğer Genel Kurul izin vermeyi reddederse, şirket ile Yönetim Kurulu üyesi arasında herhangi bir anlaşmaya varılmasına izin verilmez, ancak anlaşmanın lisanssız yapılması halinde geçersiz sayılmaktadır. Şirket bu anlaşmanın geçersizliğini talep edebilir ve şirketin alacaklıları dolaylı dava ile hükümsüzlük talebinde bulunabilmektedir. ayrıca kamu düzeninden hükümsüz ve geçersiz sayılır ve şirketin sisteminde hariç tutmayı kabul etmesine izin verilmezdir.

Anonim şirketi, önceden lisans almayan sözleşmenin iptalini talep etmiyorsa, şirket, yönetim kurulu ve yönetim kurulu başkanının menfaat sahiplerinden şirkete söz konusu sözleşme veya sözleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan zararı tazmin etmesini isteyebilir. ancak, gözetim komiserleri ihlali bilmedikçe ve açıklamamış olmadıkça sorumlu değildir.

Olağanüstü genel kurul, şirket ile yönetim kurulu üyelerinden biri arasındaki herhangi bir anlaşma için, yeter sayı ve çoğunluk koşulları şirketin teminatından daha fazla ve daha güçlü olduğu sürece, ruhsatın orijinal ihracı hissedarların genel kuruluna ait olduğu için ruhsatı vermeye karar verebilmektedir.³⁹

Hak, faydalı yönetim kurulu üyesinin adını ve yönetim kurulu üyelerine ya da bir kısmına verilen izinlerin gelecekte belirtilmesi için geçerli bir anlaşma olması bakımından özel olmalıdır. Şirketin belirli bir anlaşma için izni açık ve örtük olmamalıdır, bu nedenle muhalefetin olmaması nedeniyle izin kabul edilmez.

³⁸ NASİF, 2010 s.269

³⁹ NASİF, 2010, s.270

Şirket ile sözleşme yapmak isteyen üyenin yönetim kuruluna başvuruda bulunduğu, gözetim komisyon üyelerine bu talebin bildirildiği, talebin gözden geçirildiği ve iki raporun hazırlanmasını ve sözleşme yapılması istenen sözleşmenin genel kuruluna sunulduğu lisans formülünü netleştirebiliriz.

Genel Kurul gündemine alınır ve karar Genel Kurul toplantısında görüşülür ve görüşülür ve izin verme veya anlaşmayı reddetme kararı almaktadır. Ayrıca, lisanslı ve izin verilen anlaşma ve sözleşmeler, sahtekarlık veya dolandırıcılık haricinde temyize tabi değildir; yani, Genel Kurul şirket ile yönetim kurulu üyelerinden biri arasındaki bir sözleşmeyi onaylarsa, bu durum geçerli değildir ve sahtekarlık veya sahtekarlık haricinde itiraz edilemez.

Genel Kurul onaylamış gibi, Yönetim Kurulu ve Gözetim Komiserleri raporuna dayanarak, daha sonra iki raporun yürütülecek sözleşme hakkında yanlış bilgi içerdiği ve kasıtlı olarak ve faydalı Yönetim Kurulu üyesi ile mutabık kalındığı anlaşılmıştır.

Bu kanıtlanırsa, şirket ve alacaklıları, dolaylı bir dava ile kendilerine zarar veren sözleşmenin feshedilmesini talep etme ve Yönetim Kurulu üyeleri ile sözleşmeden yararlanan üye tarafından tazminat talep etme hakkına sahiptir.

3.3.2. Anonim Şirket İle Yönetim Kurulu Üyesine Ait Başka Bir Kurum Arasındaki Sözleşmesi

LTK 158. maddesi ve MŞK 100. maddesine göre , "Yönetim kurulu üyelerinden birinin bu kuruma veya yönetim kurulu başkanına veya bir üyesine sahip olması ve diğer şirkette belirli bir pozisyona sahip olması halinde, genel kuruldan, şirket ile başka bir kurum arasındaki her sözleşme için önceden onay alınması gerekmektedir."

Metinden, şirket ile başka bir kurum arasındaki her anlaşmanın önceden onay ile yapılması gerektiği açıktır. Yönetim kurulu üyelerinden biri, onun bir yönetim kurulu üyesi ya da içindeki bir yönetici ya da ortak bir ortak olması nedeniyle, yasa koyucu, bir yönetim kurulu üyesinin bir üyesinin çıkarlarının mevcut ve korkulduğunu tahmin etmiştir. Yasa koyucu, sözleşme doğrudan yapılmasa bile, bir yönetim kurulu üyesi lehine sözleşme olması nedeniyle sözleşme şartlarını etkileyecektir.

Anlaşmalı olan diğer şirket anonim şirket ise ve yönetim kurulu üyesi diğer şirketin yönetimindeyse, her iki şirketin iki genel kurulundan her sözleşme için izin alınması gerekmektedir.⁴⁰ Ayrıca, sözleşme izninin verildiği zaman da dikkate alınmalıdır ve bu nedenle, bir yönetim kurulu üyesi diğer şirketin yöneticisi olarak görevinden ayrılırsa veya artık ona sahip değilse veya artık sözleşme imzalanmadan önce yönetim kurulunun bir üyesi değilse sözleşmeye ruhsatı ve izin vermek zorunlu değildir.

Şirket ile başka bir kurum arasındaki veya yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki anlaşma, uzun yıllar ardışık yükümlülükleri olan sözleşmelerle ilgili olabilir ve bu nedenle her yıl sözleşmenin ruhsatları ve yetkilerinin yenilenmesi gerekir.

Gözlemciler anonim şirketin genel kuruluna, Yönetim Kurulu tarafından onaylanan anlaşma ve sözleşmeleri belirten bir rapor sunacak, dernek bu sözleşmeleri ayırmak için çalışacak, sözleşmede herhangi bir aldatma veya sahtekarlık olmadıkça sözleşmelere itiraz edilemez. Bununla birlikte, genel kurul tarafından onaylanmayan sözleşmeler etkili olabilir, ancak bu sözleşmelerden doğan şirketin zararlı sonuçları, ilişkiden sorumlu yönetim kurulu üyesi tarafından karşılanır ve şirket ondan tazminat talebinde bulunabilmektedir.

3.3.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Benzer Bir Şirketin Yönetimine Katılımı

FŞK 177. maddenin ikinci paragrafında," şirketin yönetim kurulu üyelerinden birine veya genel müdürüne, kendi işine benzer bir şirketin yönetim kuruluna üye olmasına ve şirkete rakip olmasına izin verilmeyen bir şirkette yönetim kurulunun bir üyesi olmasına izin verilmeyeceğini öngörmektedir "

Bu maddeye göre, anonim şirketin herhangi bir üyesi veya yönetim kurulu veya genel müdürünün, iki şirketin çıkarlarına herhangi bir rekabet veya ihtilaf olasılığını önlemek için faaliyetlerinde ve faaliyetlerinde faaliyet gösterdiği şirkete benzer başka bir şirketin yönetim kurulu üyesi olmasına izin verilmez.

Lübnan Ticaret Kanunu'nun 159'uncu maddesine göre, "Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Kurul'dan izin almadıkça ve her yıl yenilenmedikçe, şirketlerine benzer bir şirketin yönetimine katılamazlardır."

⁴⁰ NASİF, 2010, s.271

Hükümden, yönetim kurulu üyelerinin şirketlerine benzer başka bir şirketin yönetimine katılmak istiyorlarsa, genel kurul'dan izin almaları ve bu izni her yıl yenilemeleri gerektiği anlaşılmaktadır. Burada iki şirketin konusundaki benzerlik, aynı işi ve iki şirketin şekli ne olursa olsun, özneleri aynı ise aralarında ortaya çıkabilecek çıkar çatışmaları ve rekabet çatışmalarını gerçekleştirdikleri anlamına gelmektedir.

Benzer şirket anonim şirket ise ve ilk şirketin yönetim kurulu üyelerinden biri ikinci şirkette yönetim kurulu üyesi olarak atandıysa, üyelik onayı her iki şirkette de genel kuruldan alınmalıdır.

Genel kurul, şirketin yönetim kurulu üyelerine diğer şirketin yönetim kurulunun üyeliğine katılma izni vermediyse, istifasını şirketin ilk üyeliğinden ibraz etmeli veya üyeliği yasaya aykırı olacaktır, çünkü birden fazla şirketin üyeliklerinin birden fazla şirkette toplanmasına izin verilmez. Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Kurul tarafından görevden alınana kadar şirketin toplantılarına katılmasını da engelleyebilmektedir.

1981 tarihli ve 1591 sayılı Mısır Şirketleri Kanununun (MŞK) 95. maddesine göre, "anonim şirketin yönetim kurulu üyesinin Genel Kurul'un yazılı izni olmadan başka bir anonim şirketteki herhangi bir idari veya teknik işi kalıcı olarak yapmasının yasaklandığını belirtmiştir".

Maddede belirtildiği gibi, bir şirkette yönetim kurulu üyesinin, yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan şirkette genel kurulun onayı dışında başka bir anonim şirkette kalıcı olarak idari veya teknik iş yapmasına izin verilmez.

Buna göre Genel Kurul, bu yasağın Mısır Devlet Konseyi Fatwa ve Yasama Daire Başkanlığı için geçerli olduğuna karar vermiştir, yani Teknik Kurul gerçekleştireceği için ilk şirkette Genel Kurul'dan izin almadıkça Yönetim Kurulu üyesi başka bir şirkette hâkim veya hukuk müşaviri olarak atanamaz. Çünkü başka bir anonim şirkette daimi sanat çalışması yapacaktır.⁴¹

Aynı şekilde, bir denetçi ilk şirkette olsaydı ve diğer şirkette denetçi olarak atandıysa, genel kurulun yanı sıra şirket için genel müdür ve tasfiye memuru veya yargı görevlisi olup olmadığına dair izin alması gerekir

⁴¹ Fetva ve Mevzuat Dairesi, Mısır Devlet Konseyi, 10/16/1966 tarihli, Fetva No. 1051, **Nasif**, 2010 , s.274

3.3.4. Şirket İle Yapılan Sözleşme Ve Projelerle Doğrudan Ve Dolaylı Olarak Yararı

Filistin Şirketler Kanunu'nun 177. maddesinin 3. ve 4. paragrafları aşağıdaki gibidir:

" Yönetim Kurulu Başkanı, herhangi bir Yönetim Kurulu Üyesi veya genel müdürünün veya şirketin herhangi bir çalışanın, "Yönetim kurulundan izin almadıkça şirket ile yapılan sözleşmeler veya projeler ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgilenmesine izin verilmez."

Sözleşmelerin uzun vadeli yükümlülükleri varsa, bu izin her yıl yönetim kurulundan yenilenmelidir. Bunun bir istisnası, Yönetim kurulu üyesi en uygun teklif sahibiyse, yarışmacılara teklife eşit bir şekilde katılma fırsatı verilen genel sözleşmeler, taahhütler veya ihalelerdir"

Madde metninde, Filistinli yasa koyucu şirketin her başkanını veya yönetim kurulu üyesini mecbur kılmış ve her yıl yönetim kurulundan izin almak ve her yıl yenilemek üzere şirket ile yapılan projeler, sözleşmeler ve ihalelere doğrudan veya dolaylı olarak yer vermektedir.

Bu hüküm, Yönetim Kurulu üyesi veya ödünç alınmış bir kişi için doğrudan veya dolaylı menfaat hakkı bulunan şirket ile her türlü sözleşme veya proje için Yönetim Kurulu'ndan önceden izin alınması gerekliliği ve hatta bir Yönetim Kurulu üyesinin menfaatinin elde edildiği sıradan bir kişi için de geçerlidir.

Örneğin, bir yönetim kurulu üyesi ile şirketle sözleşme yapan bir kişi arasında zımnî bir anlaşma yapılmışsa, bir yönetim kurulu üyesi, aracılık ödeneği aldığı için, türü ne olursa olsun sözleşmeden veya projeden belirli bir kâr yüzdesine sahip olacaktır.

Şirketle yapılan ve bir yıldan uzun süren sözleşmeler ve yükümlülüklerden biri ise, ancak ruhsatı, sözleşme, taahhüt ve kamu ihalelerinde zorunlu değildir, ancak tüm yarışmacıların tekliflere eşit olarak katılmasına izin verir ve yönetim kurulu üyesi en uygun teklifçidir. Her durumda, ister yönetim kurulu başkanı, ister yönetim kurulu üyesi, ister genel müdür, isterse bir çalışan olsun, şirketle sözleşme imzalayan

paydaşın, konunun hangi izin verildiği veya verilmediği tartışıldığı olağan genel kurul toplantısına veya yönetim kurulu oturumuna katılması yasaktır.

Arap yasalarının çoğu bu konuyu şart koşturmaktadır ve Mısır yasaları Ticari Şirketler Kanunu'nun (MŞK) 97. maddesinde belirtilmiştir. "Şirket yönetim kurulunun her üyesinin ve şirket yöneticilerinin her yöneticisinin, şirketin yönetim kuruluna bu konuyu bilgilendirmesi ve toplantı tutanağından aldığı kararın raporlanması için onaylanması için yönetim kuruluna sunulan bir süreçte çıkarlarına aykırı bir menfaatinin olması ve bu kararın toplantı tutanağında kararının oylamaya katılmasına izin verilmez.⁴² Her yönetim kurulu, kararlara oy vermeden önce atıfta bulunulan bu eylemler hakkında şirket genel kurulunu bilgilendirir".

Şeffaflık ve açıklık, dürüstlük ve olayların gerçeklerinin değerlendirilmesi ilkesini elde etmek için bir önceki makalenin metninden anlaşılmaktadır, Mısırlı yasa koyucu, şirket yönetim kurulunun her üyesini ve şirketteki her müdürü ve şirketteki her çalışanı bu konuda doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiğini kanıtlamak için kararlaştırmıştır. Oturum ve bu çalışmayla ilgili kararın oylanması ile ilgili oturuma katılamazdır.

Ayrıca, Yönetim Kurulu kararlara oy vermeden önce Genel Kurula bilgi vermek zorundadır. Ayrıca, şirketin sistemi aşağıdakileri şart koşarsa, Genel Kurul oturumunda kararın oyuna katılmak da yasaktır. Bunun kaynağı, tartışma sırasında kendisine oy verme yetkisine sahip olmamasıdır, böylece aynı zamanda bir düşman ve bir hükümdar olarak kabul edilmektedir.

3.3.5. Yönetim Kurulu Üyesi Kendi Hesabına Veya Şirketin Faaliyetlerinde Başkalarının Hesabına İşlem Yapması

MŞK 98. Maddesine göre, "hükümlerine göre, anonim şirketin Yönetim Kurulu üyesi veya yöneticisi, Genel Kurul'dan ruhsatı alınmaksızın şirketin faaliyetlerinden herhangi birinin şubesi veya hesabı için ticaret yapamaz. Aksi takdirde, şirket tazminat

⁴² Mısır Kanununun bu maddesi, 69. Maddedeki Suudi Şirketler Kanununun 69. Maddesine karşılık gelmektedir.," Yönetim Kurulu üyelerinden birinin, Genel Kurul'un izni dışında, şirketin hesabına ilişkin olarak yapılan sözleşmeler ve çalışmalara doğrudan veya dolaylı olarak bir menfaati olmayabilir. Yönetim kurulu üyesinin içinde en uygun teklifin bulunması halinde, kamu rehinleri hariç her yıl yenilenir"..

talep edebilir ve kendi hesabı için yaptığı işleri şirket için yapılmış gibi değerlendirebilmektedir".

Hükme göre, Mısır amirinin şirketin herhangi bir yönetim kurulu üyesini, yöneticisini veya çalışanını mecbur kıldığı ve hesabının ve diğerlerinin hesabının Genel Kurul'dan izin almasını zorunlu kıldığı söylenebilir, aksi takdirde şirket bu iş için tazminat talep edebilir ve şirket bu hesabın yaptığı ticareti dikkate alma hakkına sahiptir.

Yukarıdakilere benzer olarak, yönetim kurulunun bir üyesi olarak çalışan ilk şirketin faaliyet kollarından birinde işlem yapan başka bir şirketin üyeliğini toplayan bir Yönetim Kurulu üyesinin, iki şirketteki iki genel kuruldan her birinin ön iznini almadığı sürece her iki şirketin de tazminat talep edebileceği söylenebilecektir.⁴³

⁴³ **ABDEL-FATTAH, MURAD**, Ticari Şirketler Ansiklopedisi, Birinci Bölüm, Mısır, İskenderiye,2006 s.609

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

4. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

4.1.Genel Olarak

Genel bir ilke olarak, çoğu Arap kanunu, Yönetim Kurulu Başkanı veya herhangi bir Yönetim Kurulu üyesi için şirkete, ortaklara veya üçüncü kişilere verilen zararlardan dolayı sorumlu olmamasını kaldırıp, bunun yerine şirketin, yapılan idari işlemlerden kaynaklanan zararların sorumluluğunu üstlenmesini getirmiştir. Ancak, hata sonucu bir zarar doğması ve hatanın üyelerden biri tarafından kanıtlanması halinde, sorumluluk idari hatayı yapan ve hasara neden olan üyeye yüklenmektedir.⁴⁴

Çeşitli yasal mevzuat, anonim şirketin yönetim kurulu başkanının veya yönetim kurulu üyelerinden birinin genel kurullardan kaynaklanan önemli yetkilerinin bulunmamasından dolayı hissedarlara ve diğerlerine karşı koruma sağlamaktadır.

Bu korumanın bir şekli, kurumsal kararları düzenleyen yasaların, hissedarlarına veya başkalarına bireysel veya toplu olarak zarar veren yönetim kurulu üyelerine kesin sorumluluk getirmesidir.

Yönetimden sorumlu olanlar, şirkete veya başkalarına karşı duruma göre bireysel veya müştereken veya anonim şirketlere uygulanan yasal veya düzenleyici hükümleri ihlal eden ihlallerden sorumludur. Temel Yasayı ihlal etme ya da yürütme sırasında işlenen hatalardan dolayı ve çok sayıda yönetici aynı eylemlere katılırsa, mahkeme hasarın tazmini bakımından her birinin payını belirler.⁴⁵

Yasa ayrıca anonim şirketin yönetim kurulu üyelerini şirketin kiralanan acentenin yönetiminde de özen göstermeye zorluyor. Buna göre, şirkette çalışmalarındaki en küçük hatalardan sorumludurlar.

Yönetim Kurulu üyelerinin sorumluluğunu güvence altına almak için kanun, şirketin sistemi tarafından belirlenen asgari sermaye miktarını elde etmek ve sahip olmakla yükümlüdür.

⁴⁴ NASİF,2010, s.281

⁴⁵ MOHAMED, MADİ , Anonim Şirket Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi, Cezayir, 2016, s.19

Lübnan Ticaret Kanunu'nun (LTK) 147. Maddesine göre, Yönetim Kurulu üyelerinin sorumluluklarını yerine getirmek için, kanun, şirketin sistemi tarafından belirlenen asgari sermaye miktarını elde etmek ve sahip olmakla yükümlüdür.

Şirketteki paylar da nominal olmalı ve mahkemelerin fonuna terk edilemeyecekleri ve yatırılamayacaklarını gösteren bir damga ve damga onlara konulmalı ve kişisel ya da ortak sorumluluk olsun, mudilerin idari hatalarından sorumlu olmasını sağlamak için tahsis edilecektir.

Yönetim Kurulu üyelerinin şirketteki idari işlerine olan bağlılıkları, özeni gösterme yükümlülüğü taşımamaktadır ve bu nedenle bir sona ulaşma zorunluluğu yoktur ve bu nedenle çalışmalarına dikkatle ve dikkatli bir şekilde bağlılıkları ve yasada kendilerine belirtilen yetkilerin sınırlarına olan bağlılıkları sorumluluktan muaftır.

Şirketin koşulları kötüleşirse ve özellikle ticari şirketlerin ani dalgalanmalara maruz kalması durumunda, yönetim kurulu şirketin geleceğine kimin erişebileceğine bakılmaksızın, Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından yanlış kanıtlanmadığı sürece, sorumluluğu üstlenir.

Yukarıdakilere dayanarak, Yönetim Kurulu üyelerinin pay sahiplerine veya başkalarına zarar veren idari hataya karşı sorumluluğu, medeni kanunlarda yer alan ve sorumluluk, aralarındaki hata, hasar ve nedensel ilişki gibi unsurların varlığını öngören genel hükümlere tabidir. Sorumluluk aynı zamanda mücbir sebep, haksızlık veya başkalarının eylemleri olan sorumluluğu affetme veya azaltma için genel hükümlere tabidir.

Yönetim Kurulu üyeleri ve yönetim hatalarından dolayı sorumluluk, kanunla belirlenen bazı ağır fiiller ve hatalar nedeniyle cezai sorumluluğa maruz kalmaktadır ve ayrıca kişisel veya müşterek sorumluluklara tabidir.⁴⁶

4.2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Arap yasalarının çoğu, yönetim kurulu üyelerinden birinin şirkette yaptığı hatalardan ve şirkete, hissedarlara veya başkalarına kanuna ve esas sözleşmeye aykırı

⁴⁶ TAHA, MUSTAFA KAMAL, Ticaret ve Deniz Hukuku Genel Teorisi, El-Halabi Hukuk Yayınları, Birinci baskı, beyrut, 2006, s. 226-225.

bir şekilde zarar vermesi halinde sorumluluğunu düzenlemektedir. Çoğu zaman idari hata şirkete zarar verir, yönetim kurulunun çalışması sadece aracıyla ve işleriyle ilgilenir ve şirketin hedefine ulaşmak için çalışır

Bir yönetim kurulu üyesinin neden olduğu zarar vakalarına örnek olarak idari işlerini gereken biçimde yapmaması, buna olan ilgisizliği, meslektaşlarına tamamen bağımlı olması ve yönetim kurulu üyesi olarak yapmış olduğu fiili katkının şirketin çıkarlarının kaybolmasına neden olmasıdır.

Şirketin yönetim kurulu üyelerinin kendi menfaatleri ve şirket varlıklarının tahsili için kötüye kullanılması ve zarar görmesine neden olan bazı idari konularda deneyim eksikliği, şirket varlıklarını tahmin etmede abartı, bu da hissedar şirketin sermayesinden düşülen gerçekçi olmayan karların dağıtılmasıyla sonuçlanmaktadır.

Yönetim kurulu üyeleri tarafından yapılan hatalar, yönetim kurulu üyeleri hissedarların belirli bir yıl için kârını elinde tutmuş ve yönetim kurulu onlara ödeme yapmamış gibi hissedarlara zarar verebilir. Burada, şirketin yönetim kurulunun yanlış idare çalışması ve kötüye kullanılması sonucu hissedarlar zarar görebilmektedir.

Yönetim Kurulu üyeleri, pay sahiplerinin Genel Kurul toplantısı öncesinde, görüşülmek üzere sunulan konular hakkında görüşlerini bildirmek üzere pay sahiplerinin gözden geçirmeye yetkili oldukları belgeleri görmelerini engelleyebilir, bu da pay sahiplerinin zarara uğramalarına neden olur.

Diğer zarar örnekleri arasında Yönetim Kurulu'nun şirket dışındaki yeni hissedarları cezbetmek için şirketin finansal durumunu yanlış tanıtması sayılabilir. Bu, şirketin hisse senetleri üzerindeki spekülasyonları gerçekçi olmayan bir şekilde yükseltmek ya da sermaye artırıldığında yeni hisse senetleri almaları içindir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, başkaları şirketin hissedarları veya alacaklılarıdır ve şirketle ilgilenen herkes başkaları terimine dahil edilmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun temeli hatadır ve bu nedenle sorumluluk medeni kanunlarda belirtilen genel kurallara göre düzenlenmektedir. Ayrıca, Yönetim Kurulu üyelerini yükümlülükten muaf tutma koşulu geçersiz sayılmaktadır.

Medeni Kanun'un genel kuralları, kurul üyelerinin mücbir sebepler, suçlunun görevi kötüye kullanılması veya başkalarının eylemleri gibi beraat davalarından da bahsetmektedir. Mücbir sebep örnekleri, şirketin belirli bir fabrikayı almaya karar vermesi ve bu fabrikanın mücbir sebepleri veya yönetim kurulu üyelerinin kontrolü dışındaki bir nedeni zorlamak için yanması veya belirli bir makine almaya karar vermesidir ve bu makine zorlayıcı bir nedenden dolayı alınmaz. Yönetim kurulu, şirketin alacaklılarını borçlarından affetmeye veya borç ödemelerini ertelemeye karar verir. Yönetim kurulu üyeleri şirketin borçlarını ödememekle yükümlü değildir.

Parayı bankaya yatırmış olmaları ve daha sonra banka iflas etmeleri halinde Yönetim Kurulu üyelerine karşı sorumluluk kabul edilmez. Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Kurul veya organlarından birinin yaptığı hatadan kaynaklanan zararı üstlenmez. Örneğin, Yönetim Kurulu, gözetim komisyon üyelerinden bazı verilere ihtiyaç duyduklarında, Yönetim Kuruluna teslimini geciktirir veya yanlış veri sağlamaktadır.

Gözetim çalışanları veri sağlamada veya yanlış veri sağlamada gecikir Bu durumda Yönetim Kurulu üyeleri şirkete verilen zararlardan sorumlu tutulamaz. Ayrıca Filistin yasaları, yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluklarının hile yaptığı ve sahtekarlığın yasanın ihlali olduğuna, diğer davanın yönetim kurulunun idari hatası olduğuna karar vermiştir.

Halbuki Filistin Şirketler Kanunu'nun 186. maddesi şöyle diyor, "Yönetim Kurulu Başkanı ve üyeleri şirkete, hissedarlara ve diğerlerine karşı, kanunun veya şirketin sisteminin ihlalinin müştereken sorumludurlar, tıpkı Yönetim Kurulu üyelerinin Genel Kurul'un sorumluluğundan alınması, onlara karşı yasal işlem yapılmasını engellemez. ".

4.3. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ NİTELİĞİ

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu sözleşmeye bağlı bir sorumluluk mudur yoksa haksız fiil sorumluluğu mudur?

Bu bölümde, yönetim kurulu üyelerinin hata yapmaları halinde maruz kaldıkları hukuki sorumlulukların niteliği hakkında bilgi vereceğiz. Şirket, hissedarlar veya başkaları için zarar meydana gelir. Sözleşmeye dayalı sorumluluk genel ilkelerine

göre, borçlunun sözleşmeden doğan yükümlülüklerini, kasıtlı, ısrarlı veya temerrüde bağlı olup olmadığına ilişkin sözleşmeye bağlı sorumluluk ortaya çıkar.⁴⁷

Haksız fiil yükümlülüğüne gelince, Ürdün Medeni Kanunu'nun 256. maddesine göre, tespit edilen zararlı fiile dayanarak ortaya çıkmaktadır, zararın faili başkalarına verdiği zararı garanti etmek zorundadır.

Bu yükümlülük, zarara yol açan yasa dışı bir eylemden kaynaklandığından, kişinin zarar veren yanlış eylemlerini garanti etmesi bir zorunluluktur.⁴⁸

Anonim şirket, yönetim kurulu üye sayısı ve yetkileri ile genel kurulun oluşturulması ve genel kurulun atanması şartları ile yönetim kurulunun atanması şartları ve genel kurulun atanması şartları ile genel kurulun oluşturulması ve bunlara bağlı olmayanlar da dahil olmak üzere mecburen kendisine zorunlu kılınan şartlardan ve yasa koyucunun empoze ettiği şartlara ilişkin bir sistemin yanı sıra hissedarlar anlaşması ve temel sistemin oluşturulması ile ilgili bir sözleşmedir. Dolayısıyla şirketin aynı zamanda bir sözleşme ve sistem olduğunu söylenebilir.

Anonim şirketin yönetim kurulu, sözleşmeye dayalı olarak şirketin yönetiminde anonim şirketin bir temsilcisi olarak kabul edilir ve bu görüş 19. yüzyılda ve yirminci yüzyılın başlarında yaygındır ve genel kurul şirketi yönetim kurulu üyeleri aracılığıyla yönetmektedir.⁴⁹ Yönetim kurulu üyesinin temsil ettiği hissedarların yönetiminden uzaklaştırılmış olarak görevde kaldığı ve kendisine olan güven kaybedildiği anda, ajans ondan çekildiği anlaşılmaktadır.⁵⁰

Ancak, anonim şirket ile yönetim kurulu arasındaki ilişkiyi ajansın sözleşmesine dayanarak kuran hissedarlık şirketinin sözleşme temeli, birçok doktrin eleştirisine yol açmıştır: Bazı hukukçular, sözleşmenin rahatsız edici hale geldiğini ve şirketin yasal düzenlemesinin ortakların yapamayacağı bağlayıcı bir yasal kuruluş olduğunu görmektedir.

⁴⁷ **KHALİL , HASHİM MUHAMMAD**, Anonim Şirkette Yönetim Kurulu'nun Hatalarından Kaynaklanan davası, Ürdün, 2011, s.71

⁴⁸ **TAHA , MOSTAFA KAMAL** , Ticati Şirketleri, Beyrut , 2012 , s. 286

⁴⁹**RADWAN, ABU ZAİD**,Anonim şirketin hükümleri Açıklaması, Dar Al-Fikr Al-Arabi, Kahire,1998 s.156

⁵⁰**MASHREQİ, FARİD**, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu'nun İşletme Direktörü Sorumluluğu, Hukuk ve Ekonomi Dergisi, Hukuk Fakültesi, Kahire Üniversitesi, Kahire 1955, s.520

Şirketten ayrılabilmeleri için, şirket yönetiminde küçük bir boyut dışında fikir özgürlüğüne yer olmadığı anlamına gelir ve bu nedenle şirketin sözleşmesi düzenli bir sözleşmedir.⁵¹

Bazı hukukçular, şirketin bir sözleşme sistemi değil, yasal bir sistem olduğunu ve yönetim kurulu üyelerinin şirketin acenteleri olmadığını, ancak şirket olan yasal bir sisteme göre yetkilerini kullanan ve güçlerini yasadan alan şirketin üyeleri olduğunu söylemektedirler.

Yönetim Kurulu üyesi, yasal olarak şirket ile bağlantılıdır ve sözleşmeye bağlı olarak şirket üyesi değildir ve burada temsilci değildir. Şirket bir sözleşme fikrine dayanmıyor, daha ziyade kolektif yasal çalışma fikri hukuk biliminde nispeten yeni bir fikirdir ve şirket, bir grup kişinin kuruluşuna katıldığı ve kurucuların rolünün bu yatırımı yapmak için projenin yasal şeklini seçmeyle sınırlı olduğu kolektif bir yasal çalışma tarafından oluşturulmuştur.⁵²

Ayrıca, sistem teorisi eleştirildi çünkü Yönetim Kurulu üyelerini şirketin bir parçası haline getiriyor ve bu nedenle şirketin varlığı temsilcisinin varlığına bağlıdır ve bu kabul edilemez çünkü kurucu sözleşme temsilcilerinin beyanını şart koşmasa bile tüzel kişilik mevcuttur.

Şirketin dayandığı sözleşmeye ve sistem teorisine yöneltilen eleştiriler neticesinde, şirketin sözleşme ve sistem fikrini bir araya getirdiği söylenebilir ve mahkemelerin içtihadı budur. Şirketin, tasarrufları ve hissedarların ve diğerlerinin haklarını korumak için yasa koyucu tarafından belirlenen düzenlemeler ve kanunlar çerçevesinde karşılıklı rıza ile yürütülen bir sözleşme olduğunu açıkladı.

Yukarıdakilere dayanarak, rıza sözleşmesi ve kurucular ile hissedarlar arasındaki anlaşma ilk ana ve anonim şirketin dayandığı temel unsur olmaya devam etmektedir. Yönetim Kurulunun şirkete karşı sorumluluğu ile yönetim kurulunun başkalarına karşı sorumluluğu arasında bir fark var mı? Yönetim Kurulunun şirkete karşı sorumluluğu hakkında iki görüş vardır.

⁵¹SHAHEEN,MOHAMED, SHAWKY, Ticari Şirketlerin Niteliği ve Hükümleri, Dar El Fikr El Arabi, Kahire, 1998, s.14

⁵²SHAHEEN,1998, S.15

İlk görüş, Yönetim Kurulu üyelerinin anonim şirketin acenteleri olduğu ve acentelerinin yasal değil bir anlaşma olduğu ve bu nedenle sorumluluklarının sözleşmeye bağlı olduğudur. Bazıları, şirketin yönetim kurulu üyelerinin ajansının sözleşmeli bir ajans olduğunu, çünkü seçimlerinin yönetim kurulu üyelerinin bilgisi ile yapıldığını ve şirketin sisteminin yönetim kurulu yetkilerini ve yetkilerini şirkete özel bir konu ile sınırlı olup olmadığını belirlediğini ve yönetimin şirketin belirli bir konuyla sınırlı olup olmadığını belirledi. Bunun nedeni yasanın o ajansın etkilerini belirlemede müdahalesidir.⁵³

İkinci görüş, yasanın Yönetim Kurulu'nun yetkilerini belirlediğini ve Yönetim Kurulunu şirkete bağlayan bir sözleşme bulunmadığını, bu nedenle sorumlu olduğu yükümlülüklerin söz konusu sözleşmeye geri gönderilebileceğini söyledi.

Şirketin yönetim kurulu üyelerinin bir ajansı, bir sözleşme ajansı değil, yasal bir ajanstır, çünkü yasa, yönetim kurulunun belirli bir konunun uygulanmasında ve ajans yönetim kurulunun belirlenmesine ilişkin metin sistemlerinde bulunabilecek hükümlere bakılmaksızın bu amaç için gerekli yasal hususların yürütülmesinde yetkilerini belirler.

Yönetim Kurulu üyelerinin şirket hissedarları, alacaklıları ve borçlanma senetleri sahipleri de dahil olmak üzere diğerlerine karşı sorumluluklarının doğası gereği, bu sorumluluk haksız fiildir, çünkü Yönetim Kurulu üyeleri ile diğer kişiler arasında sözleşmeye dayalı bir ilişki yoktur.

Bunun nedeni, anonim şirketin yönetim kurulu üyeleri tarafından yapılan işlemlerin yönetim kurulu üyelerine değil şirkete atfedilmesidir ve bu durum şirketin ahlaki şahsiyetten zevk alan sonuçlarından biridir.

Anonim şirketin tüzel kişiliği ise şirketi ortaklardan ve hissedarlardan farklı olarak yasal bir konuma getirir ve ortakların ve hissedarların tabi olduğu hükümlerden tamamen farklı olan kendi yasal hükümlerine tabidir. Ayrıca, Yönetim Kurulu'nun, hata ve sahtekarlık gibi kusurları olan bir sözleşmeden kaynaklanması durumunda yükümlülüğün sözleşmeye bağlı olduğu ve Yönetim Kurulu'nun sözleşmesiz olarak hukuki faaliyetlerde bulunması ve yükümlülüğü gerektiren kusurları içermesi

⁵³YUNUS, ALİ 1960, s.425

durumunda yükümlülüğün ihmalkar olduğuna dair sorumluluğunu açıklayan bir görüş vardır.

Bu sorumluluk hissedarlara ve diğerlerine karşı doğmaktadır ve şirketin Yönetim Kurulu üyelerinin faaliyetleri ile ilgili sorumluluğu, iştirakin işinin sorumluluk kuralına uygun olarak kaybolmamaktadır.

4.4. KİŞİSEL VEYA ORTAK SORUMLULUK

2012 tarihli Filistin Şirketleri Kanunu(FŞK) 186. maddesine göre , Yönetim Kurulu Başkanı ve üyelerinin, kanunun veya şirketin sisteminin veya hissedarlarının veya diğerlerinin ihlali nedeniyle şirkete veya başkalarına karşı sorumlu olduklarını ve bu sorumluluğun bir veya daha fazla Yönetim Kurulu üyesinden veya ortak bir sorumluluktan kaynaklandığını ve bu sorumluluğun kişisel olduğunu ve bu durumda, müştereken yanlışlık veya hatadan dolayı tazminat ödemekle yükümlüdürler. Ayrıca, bu sorumluluk, oturum tutanaklarında hatayla sonuçlanan karara yazılı itiraz eden herhangi bir üyeyi içermez.

Lübnan Ticaret Kanunu'nun 170. Maddesi göre," Sorumluluk Yönetim Kurulu üyeleri tarafından paylaşılırsa, bir grup alınan kararın itirazına itiraz etmediği ve kayda itiraz etmedikçe, tazminat ödemek için dayanışma karşısında yükümlülüğü vardır". Ayrıca, borçlular ticari bir yükümlülüğe tabidir, çünkü bu yükümlülük ile müştereken bağlı oldukları için bu husus ticari borcun garantörleri için de geçerlidir.

Ve eğer Yönetim Kurulu üyelerinin ortak bir yükümlülüğü varsa, bunlardan herhangi birini yargı tarafından yönetilen tam tazminatla talep etmek mümkündür, o zaman borcun tamamını ödeyen yönetim üyesi, her bireyin borcun payı derecesine göre her bir kişinin borcunun payı derecesine göre diğer üyelere geri dönme hakkına sahiptir.

Yönetim Kurulu üyesi, karardan önce alınan kararlara itiraz etmediği ve oturum tutanaklarında kararın itirazını belirtmesi ve hastalık, ulaşımın kesilmesi veya şirket dışında bir iş için iş dışında seyahat gibi bir mazeret nedeniyle yönetim kurulu üyeliğinden istifa etmesi veya yönetim kurulu üyeliğinden istifa etmesi dışında ortak sorumluluktan muaf tutulmaz.

Ancak bir yönetim kurulu üyesi, oylamaya itiraz etmemek veya karara itiraz etmeden ve oturumun tutanaklarında yazmadan bazı yorumlarda bulunmak gibi yasadışı bir nedenden dolayı yoksa, karar, eylem veya ihlal iddiasıyla ilgili ortak yükümlülüğü ortadan kaldırmaz. Bazen yargı tarafından kararlaştırıldığı şekliyle yükümlülüğünden muaf tutulmasının bir nedeni olmaktadır. Eğer bir yönetim kurulu üyesi istifa ederse, sorumluluğu istifa ettikten sonra yayımlanan kararlardan kaldırılacak, ancak yayınlanmasından sonra uygulanmamış olsa bile istifasından önce öngörülen çalışmaların sonuçlarından yine de sorumlu olacaktır.

Şirket, meydana gelen ihlalden veya hatadan yararlanırsa veya genel kurul hatayı veya ihlali onaylarsa, şirket yönetim kurulu üyelerinden ve ortaya çıkan zarardan sorumludur ve yönetim kurulu üyeleri ile birlikte tazmin etmek zorundadır. Ortak sorumluluk ayrıca, Yönetim Kurulu'nun Genel Başkan'a sahtekarlık, yasa ihlali veya kamu düzeninin ihlali ile ilgili çalışmalar yapmak üzere lisans vermesi halinde Yönetim Kurulu üyeleri tarafından karşılanır.

Yukarıda belirtilen çalışmalarda Yönetim Kurulu'nun Yönetim Kurulu Başkanı ile ortak olduğu durumlarda, davacının ihlalin gerçekleştiğini kanıtlaması ve dolandırıcılık durumunda Kurul üyelerinin bilgilerinin kanıtlanmasıdır.

Bir yönetim kurulu üyesi, belirli görevleri yerine getirmesinden kaynaklanan, biraz dönme ve yasayı ihlal etme ya da şirketin sistemini bir başkan ya da bir üyesi ya da bir genel müdür olarak ihlal etme eylemlerinden sorumlu olan yönetim kurulu başkanının pozisyonu olarak ortaya çıkan kişisel bir sorumluluğa sahip olabilir.

Genel Müdür Yardımcısının eylemlerinden de sorumludur çünkü Yönetim Kurulu Başkanı yetkisi altında ve onun sorumluluğu altında ya da yaptığı sahtekarlık ve ihlallerden sorumlu genel müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

4.5. Hile, Hukukun İhlali Veya Şirket Sisteminin İhlali Nedeniyle Doğan Sorumluluk

Lübnan Ticaret Kanunu, 166. maddede "Yönetim Kurulu üyelerinin sahtekarlıktan, kanunun ihlali ve şirket kurallarının ihlali konusunda başkalarından sorumlu olduğunu öngörmektedir". Bu metinden, Yönetim Kurulu üyelerinin üç türden başkalarına karşı sorumlu oldukları anlaşılmaktadır.

4.5.1. Hile Eylemleri

Hile, sahtekarlık, yönetim kurulu üyelerinin kötü niyetine ve gerçekte ne olduklarını bildikleri takdirde eylem ve davranışlarda bulunmalarını sağlamak amacıyla hissedarları veya başkalarını bir işte aldatma girişimlerine dayanır.

Bu eylemler arasında alacaklılar için bir garanti olan şirketin varlıklarını azaltacak eylemleri gerçekleştirmek, özellikle de onlardan borçlanma senedi sahipleri için veya müşterilerinin yatırdıkları menkul kıymetleri ve diğer değerli şeyleri, sahiplerinin rızası olmadan satarak veya ipotek ederek elden çıkarmak vardır.

Şirketin varlıkları hakkında yanlış bilgi verilmesi, yasama organının başarısı ve şirket ile anlaşmak için başkalarını aldatmak amacıyla yüksek finansal pozisyonunun yanı sıra, bankadan kredi alabilmek için kendilerine ödeme yapamayan bir miktar mal ve emtia satmak ve bankadan kredi almak için şirketin bütçesiyle ilgili yanlış bilgi

Arap yasalarının çoğu, bu eylemi gerçekleştiren bir yönetim üyesine hile yapmak için sorumluluk atar, çünkü insanları abone olmaya veya para ödemeye iten her hileli eylem, faili cezalandırır.

4.5.2. Yasanın İhlali

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu, aşağıdaki hallerde kanunun ihlali halinde, genel kurulu kanunla belirlenen uygun zamanda toplanmaya çağırarak ve pay sahiplerinden birisinin genel kurul toplantısına katılmasını engellemekten kaynaklanmaktadır.

Genel Kurul toplantısından en az on beş gün önce Yönetim Kurulu üyelerinin, bunlardan biri iş ve şirketteki görevlerine olan ilgilerinin eksikliği, mesleki sırların muhafaza edilememesi, bütçe ve muhasebe belgelerinin pay sahiplerinin kullanımına sunulmamasıdır. Ayrıca, anonim şirketin kurulmasıyla ilgili yasal kurallara uymamaktan ve şirketin aynı hisseleri satın aldığı ve sermaye veya yasal rezervi için ödeme yaptığı şirketin sermayesinin yasadışı bir şekilde azaltılmasından sorumludurlar.

Ayrıca, konunun şirketi sona erdirmesi veya sermayeyi azaltması veya başka önlemler alması gerekip gerekmediğini tahmin etmek için şirketin sermaye mahallerinin rahatlığını kaybetmesi durumunda da yükümlülük altına girmektedir.

Genel Kurul kararlarını düzgün ve yasa hükümlerine uygun olarak yerine getirmeme kanununu ihlal eden faaliyetlerden biri olarak kabul edilir. Örneğin, genel kurul, yönetim kurulundan belirli bir proje hakkında ekonomik bir fizibilite etmesini talep ederse, yönetim kurulu bunu yapmayı reddeder ve uygun zamanında sunmaz veya dikkatli bir çalışma olmadan sunmaz, bu da şirkete büyük bir zarar vermektedir.

Beyrut İlk Derece Mahkemesi (BİDM) ayrıca, Yönetim Kurulu üyelerinden birini başkalarıyla sözleşme yapmaya karar verdiğinde ve onunla bir anlaşma yaptıysa, şirketin onunla yapılan ticari anlaşma pahasına ödenen meblağların kaderini açıklayamayacağına karar verdi.

Bunun nedeni, yönetim kurulunun daha önceki yıllarda ve işlem tarihinden sonra hiç karşılaşmamış olmasıdır, çünkü Yönetim Kurulu üyeleri yasaları ve şirketin sistemini ihlal etmişlerdir ve şirketin parasını yasadışı bir şekilde harcamamak suretiyle, ondan şirkete alınan para için başkalarına karşı kişisel sorumluluk olarak kabul edilmektedirler.

Yönetim Kurulu üyelerinden biri şirkete ödeme yaptıysa, şirketin diğer üyelere geri dönmesi ve her birinin payı için tazminat talep etmesi gerekir.

4.5.3. Şirket Sistemini İhlali

Şirketin sistemi, yasaların öngördüğü ayrıntılı hususlar için tamamlayıcı bir sistem olarak kabul edilir ve kurucuları tarafından, özellikle kamu düzeni, kamu ahlakı ve zorunlu statüye sahip hükümler açısından, öğelerinin sağlığını görmek için kurucu meclis ve yönetim kurulu tarafından incelenip onaylandığı için geliştirmektedir.

Şirketin sistemi, şirketin hissedarlarının geldiği temel kuralı temsil eder ve yönetim kurulu üyeleri şirketin, hissedarların veya diğerlerinin haklarını korumak için şirketin sistemine saygı göstermekle yükümlüdür. Yönetim Kurulu üyeleri şirketin sistemini ihlal eden işlemlerde bulunmamalıdır.

Yönetim Kurulu üyelerinin şirket sistemi tarafından belirlenen belirli bir kâr yüzdesi ile yönetim kurulu üyelerinin ücretlerini hesaplamak için belirlediği koşulları ihlal etmektedir. Zarar gören tarafın yönetim kurulu üyelerine karşı idari hataya dayanarak tazminat talep ederek dava açmasına izin veriliyor mu?

Şirketin davası şirket tarafından açılır ve başarısız olması halinde, zarar gören taraf davaya başvurabilir. Prensip olarak, diğer tarafın şirketin davasını açmasına izin verilmez. Mahkemeler ayrıca, hissedar taraf, Lübnan Ticaret Kanunu'nun 167. maddesi uyarınca dava açmış olsa bile, sermaye oluşumunun ciddiyetinin bulunmamasına veya şirket için yanlış bütçelerin düzenlenmesine atıfta bulunarak, davanın bireysel olup olmadığını veya şirketin iddiasını belirleyebilir.

Yasa koyucu, Yönetim Kurulundan etkilenen ve kanunun ihlali veya şirket sisteminin ihlali nedeniyle maruz kaldığı zararlardan dolayı zarar gören üçüncü taraflar için harcamıştır ve talebi kabul edilebilmektedir.⁵⁴

Bireysel hissedarın yönetim kuruluna karşı davası ile şirketin yönetim kuruluna karşı davası arasında farklılık gösteren dava, konunun konusudur ve şirketin iddiasının konusu şirketin kendisini etkileyen zarar olduğu ve hissedarların menfaatlerinden bağımsız bir menfaat olduğu için zararın tazmini, Bireysel davanın esası hakkında, hissedarlardan biri veya bir kısmının maruz kaldığı zararın tazmini.⁵⁵

4.6. BİREYSEL SORUMLULUK DAVASI

Hissedar bireysel olarak zarar görebileceği gibi, ayrıca görme hakkına sahip olduğu belgelere bakmasını engelleyebilir veya yönetim kurulu hissedarına kardan payını vermekten kaçınabilir, böylece hissedar veya bu yönetim hatalarından etkilenen kişi bireysel dava adı verilen bir dava açabilmektedir.⁵⁶

(LŞK) 166. maddesi, zara gören davacının şirketle bireysel bir dava açabileceğini ve yönetim kurulu üyelerini ortadan kaldıran genel kurulun oyu ile durdurulmasına izin verilmediğini belirtmektedir.

⁵⁴DR.NASİF, 2010, s.300

⁵⁵EL MAHI, HÜSEYİN, Ticari Şirketlerin şarhi , Kahire, 1991, s.86

⁵⁶HALİL, 2011, s.85

4.6.1. Davacı

Dolandırıcılık, kanunun ihlali veya şirket sisteminin ihlali nedeniyle yönetim kurulu üyelerine açılan dava bireysel bir durumdur, zarar gören tarafa dosya açma hakkı pay sahiplerinin veya başkalarının kötüye kullanılmasıdır.

Bir şirketin dolandırıcılık veya kanunun veya şirketin sisteminin ihlali nedeniyle zarar görmüş olsa bile, bireysel bir dava olduğu sürece dosya açmasına izin verilmez, ancak yine de Yönetim Kurulu üyeleri tarafından yapılan idari hatalar temelinde dava açma hakkına sahiptir. Zarar gören taraf, yönetim kurulu üyeleri genel kurul kararı ile beraat etse ve davanın Genel Kurul'a önceden bildirilmesinin varlığı konusunda dosyalamanın askıya alınmasına ilişkin bir şartın mevcut olması dosyalamasını etkilemese bile bireysel davayı açma hakkına sahiptir. Böyle bir durumun varlığı şirketin davası ile ilgilidir ve hissedarın veya başkalarının iddiasıyla ilgili olmadığından ve bu dava zarar gören kişinin çıkarına kararlaştırılır.

Şirketin esas sözleşmesinde, münferit davanın genel kurul'un onayı ile askıya alındığı öngörülüyorsa, koşul, bir koşul veya kısıtlama ile askıya alınmayan münferit davayı açma hakkını veren LTK 166. maddesiyle çeliştiği için durum geçersizdir.

Bu, ÜŞK 157. Maddesinde, münferit bir davanın bir koşul veya kısıtlama ile askıya alınmasına ve genel kurul'un onayıyla askıya alınmasına izin verilmeyeceği öngörülmektedir, çünkü kamu düzeniyle ilgili hile de dahil olmak üzere ciddi nedenlere dayandırıldığı belirtilmiştir. Genel olarak zorunlu olan yasa hükümlerini veya sistemin kendisine bir şart getirerek gücü tahrip edilemeyen şirket sisteminin hükümlerini ihlal etmektedir.

Şirketin iflasının zarar gören tarafın dava açma hakkı üzerinde hiçbir etkisi yoktur. Ancak, mağdur taraf iflas ederse, iflas acentesine dava açma hakkı olacaktır.⁵⁷ Ayrıca, zarar gören tarafı, hisselerini başkalarına bıraksa bile, sahtekarlığa dayalı bireysel bir dava açma hakkını yanlış yönlendirir. Ancak dava yasanın veya şirketin sisteminin ihlaline dayanıyorsa, devrin bu görevle kendisine zarar verdiği kanıtlanırsa, davayı vekile sunma hakkı hissedarına devredilir.

⁵⁷EDWEDAR, EİD , Ticari Şirketlerin Hükümlerini Açıklamak, Beyrut, 2007, s.275

4.6.2. Davalı

İhlal üyelerden biri tarafından işlenmişse veya ihlal bazı Yönetim Kurulu üyelerinden gelene kadar toplu halde olunca, asıl olarak Yönetim Kurulu üyelerine kişisel sorumluluk verilmektedir. Dava şirketin kendisi ile de yapılabilir, astlarının eylemleri için astının sorumluluk kuralının uygulamaktadır.⁵⁸

Yönetim Kurulu, üyelerinin hissedarlarının önünde, diğerlerinin önünde yaptığı hatalardan doğrudan sorumludur. Şirketin bir borçlusu veya alacaklısı olmakla birlikte, zarar görenlerin çoğu şirketin alacaklılarından olup olmadığı her gerçek veya tüzel kişidir.⁵⁹

4.6.3. Dava Konusu

Bireysel dava, zarar gören olduğu iddia edilen kişiyi Yönetim Kurulu üyeleri tarafından yapılan ve hissedarlara veya diğerlerine zarar veren ihlaller ve yasadışı eylemler için tazmin etmeyi amaçlamaktadır.

Şirketin iddiasının konusu, hissedarların ve şirket dışındaki diğer kişilerin menfaatlerinden bağımsız ve belirgin bir çıkar olan şirketin kendisinin çıkarlarına zarar vermektir. Bireysel hissedarın davasının konusuna gelince, hissedarlardan birinin veya bir kısmının başına gelen kişisel yaralanma tazminatıdır.⁶⁰

Dava bağımsız olarak yapılabilir ve dava tazminat talebinde bulunmaktan etkilenenlere toplu olarak yapılabilmektedir. Davacı zararın kanıtını ispat etmeli, yönetim kurulu üyelerinden birinden veya hepsinden gelen zarara neden olan hatayı ispat etmelidir.

Yönetim Kurulu üyelerinden birinin sahtekarlığı durumunda, zarar gören taraf, sadece hata oluşumunu değil, Yönetim Kurulu üyelerinden kaynaklanan sahtekarlığı da kanıtlamalıdır. Davayı ya da kanuna aykırı olarak atfetme ya da şirketin sistemini ihlal etme durumunda, davacıya zarar veren ve hataya neden olan ihlalin meydana geldiğini kanıtlamak yeterlidir.

⁵⁸FAWZİ,s.477

⁵⁹AL-MAHASNEH , MUHAMMED ABDUL-WAHAB, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sivil Sorumluluğu, Amman,2004.s,69

⁶⁰EL-MAHİ, s.329.330

bu da davacıya zarar verir. Davalılar bu davada kendilerine bir hata olmadığını kanıtlayarak sorumluluğu inkar edemezler, aksine bir mücbir sebep ya da zarar hareketini kanıtlamak zorundadırlar.

4.6.4. Dava Zamanaşımı

LTK 171 inci maddesi hükümlerinin uygulanmasında, Yönetim Kurulu üyelerine karşı açılan hukuki işlem, sahtekarlık, kanunun ihlali veya şirket sisteminin yönetiminin hesabını ödediği Genel Kurul tarihinden beş yıl sonra ihlal edilmesi nedeniyle reddedilmektedir.

Filistin Şirketler Kanunu, zamanaşımı için zaman sınırından bahsetmedi ve bu nedenle Filistin Medeni Kanunu'ndaki medeni davalarda zamanaşımı için genel kuralı uyguladı Filistin Medeni Kanunu, 199 uncu maddede, zarar gören kişinin tazminat talebinin, zarar gören kişinin zararını bildiği günden üç yıl sonra kaybedileceğini öngörmektedir. Her durumda, bu dava, kötü niyetli eylemin gerçekleştiği günden on beş yıl sonra sona erer. Ancak, bu dava bir suçtan kaynaklanıyorsa ve bir önceki paragrafta belirtilen tarihlerin sona ermesinden sonra ceza davası düşürülmediyse, ceza davası düşürülmedikçe tazminat talebi iptal edilmeyecektir.

FŞK 186. maddesi, şirkette yürürlükte olan yasa veya yönetmeliklerin her ihlalden ve şirket yönetimindeki herhangi bir idari hatadan, hissedar şirkete ve hissedarlara ve şirket dışından diğer kişilere karşı Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin sorumlu olduğunu belirtir. Bu maddeden, Yönetim Kurulu üyelerinin, şirketin finansal durumunu etkileyen tehlikeli faaliyetler yürütmek gibi şirketin işini yönetme konusundaki titizlik görevini ihlal eden tüm eylem ve durumlardan sorumlu olduğu açıktır. Kanun hükümlerine aykırı olarak şirketin parasını, pay sahiplerine gerçekçi olmayan karlar kredi vermek veya dağıtmak için yeterli bir garanti gerektiren veya şirketin haklarını toplama ihmali gerektiren başkalarına borç vermede kredi vermektedir.

Şirket davası terimi, şirket tarafından hatalarından dolayı şirkete zarar veren yönetim kurulu üyelerinde tüzel kişi olarak açılan dava olarak adlandırılır. Şirket davası terimi, şirket tarafından hatalarından dolayı şirkete zarar veren yönetim kurulu üyelerine tüzel kişi olarak açılan dava olarak adlandırılır ve şirketin iddiasının konusu

şirketin yönetim kurulu üyelerinin verdiği zararın tazminidir.⁶¹ Şirketin iddiası, Yönetim Kurulu'nun şirketin bir vekili veya temsilcisi olduğu ve sözleşmenin yasal bir sorumluluk olarak kabul edildiği için sözleşmeye bağlı bir sorumluluk ile ilgilidir.

Yukarıdakilerden, Yönetim Kurulu üyelerinin hissedarlarına karşı bireysel kapasitelerinde sorumluluklarının temellerinin temerrüt yükümlülüğü olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerinin yalnızca her bir hissedar için temsilci olarak değil, her bir ortaktan bağımsız olarak tüzel kişilik olarak şirketin tüm hissedarları için temsilci olarak kabul edildiği Şirketler Kanunu'na göre, mağdur tarafın, yönetim kurulu üyelerinden davalarında başarılı olabilmeleri için ortaya çıkan hata ve zararı kanıtlamaları gerekmektedir.⁶²

4.7. YÖNETİMDE BİR HATADAN KAYNAKLANAN SORUMLULUK DAVASI

Buna şirket davası denir, çünkü şirket, tüzel kişi olarak şirkete zarar veren hatalar yaptıklarında yönetim kurulu üyelerine karşı dava açma hakkına sahip olduğu yasal temsilcilikleri yoluyla bu davayı gündeme getirendir.⁶³

Davanın bir veya daha fazla yönetim kurulu üyesine karşı açılması halinde, yönetim kurulu başkanı şirket avukatına dava adına şirket adına ve onun menfaatine başlaması için görevlendirmektedir.⁶⁴

Yönetim kurulu Başkan'ın yetkisi altında çalışan Genel Müdür Yardımcısı şirketin davasını açabilir. Dava, Yönetim Kurulu üyelerinden biri veya bir kısmı ile dosyalanması durumunda da Yönetim Kurulu tarafından yapılabilir, böylece geri kalan üyeler gerekli nisabı, yani kararı doğru alacak Kurul üyelerinin sayısının yarısını toplamaktadır.

Ancak, tüm Yönetim Kurulu üyelerine veya çoğunluğuna karşı dava açılması gerekiyorsa, Yönetim Kurulu üyelerinin kendilerine karşı dava açmaya karar vermeleri mantıklı olmadığından, Yönetim Kurulu üyelerinin kendilerine karşı dava açmaya karar vermeleri mantıklı olmadığı için bu dava açılmaz.

⁶¹MOAMAD, NADİA, Ticari Şirketlerin Hükümleri, Kahire,2001, s.407- 408

⁶²EL-KHOULY, AKRAM, Ticaret Hukukunun Şerhi, Kahire, El-Madani Yayınları, 1970, s.276

⁶³EL-ERİNİ, MOHAMED FARİD, Ticari Şirketler, İskenderiye, 2003, s.265

⁶⁴HALİL, s.78

Bu nedenle Genel Kurul, Yönetim Kurulu üyelerini görevden almak ve davayı dosyalamaya karar veren ve Yönetim Kurulu Başkanına dava açma yetkisi veren yeni üyeler atamak üzere başvurur. Genel kurul toplantıya çağrılır ve bu durumda gözetim komisyonları veya acil konulardan hâkim olan genel kurulu toplantıya davet etmek üzere bir temsilci atamasını isteyen hissedarlardan biri tarafından uygun karar alınmaktadır.

Davanın sadece Yönetim Kurulu Başkanına yönlendirilmesi halinde, Yönetim Kurulu davayı reddedebilir ve davanın sorumluluğunu almak üzere yeni bir Yönetim Kurulu Başkanı atayabilir. Genel Kurul, Yönetim Kurulu üyeliğinden de kaldırılarak Yönetim Kurulu Başkanı olarak görevine son verebilmektedir.

Şirketin iflası halinde, şirketi temsil eden iflas temsilcisi, yönetim kurulu veya genel kuruldan izin almadan dava açabilir. İflas davası açmayı ihmal ederse, hissedarlar veya alacaklılar, denetleyici hakimden başka bir temsilci atamasını veya uygun işlemi yapmasını isteme hakkına sahiptir.⁶⁵ Şirketin tasfiyesi ayrıca, Yönetim Kurulu veya Genel Kurul'dan izin alınmaksızın şirkete zarar veren bir Yönetim Kurulu üyesine karşı davanın açılmasını sağlamaktadır.

Pay sahiplerinin şirketçe açtığı davaya müdahale etme hakkı yoktur ve şirket temsilcileri tarafından dava açmayı ihmal edilmedikçe pay sahibi şirketin davasını açama hakkı vardır. Pay sahibinin, başkalarının itirazıyla, şirketin yasal temsilcisi tarafından açılan davada verilen karara itiraz hakkı yoktur.

Ancak mesele, önemli kişinin şirketin Yönetim Kurulu üyelerine atfedilen hatayı ispatlama konusundaki ilgisinden farklı bir kişisel menfaati varsa, hissedarın şirkete verdiği zarardan bağımsız olarak zarar görmüş olması gibi farklılık göstermektedir.

4.7.1.Şirketin Davadan Feragat Etme Hakkı

Dava şirkete ait olduğu için, davadan feragat etme veya üzerinde bir uzlaşma yapma hakkı vardır. Ayrıca, Yönetim Kurulu'nun faaliyetlerini onaylama ve Yönetim Kurulu üyelerini Genel Kurul tarafından verilen bir karardan vazgeçme hakkına sahiptir, bu nedenle bu karar, Yönetim Kurulu'nun bütünlüğünün tanınması ve

⁶⁵ NASİF, 2010, s.308

Yönetim Kurulu üyelerine karşı davanın dosyalanmasının dolaylı feragat edilmesi olacaktır.

LTK 169. maddesi ayrıca "Yönetim Kurulu üyelerinin beraat ettirilebilmesi için öncesinde şirketin hesaplarının performansı ve denetleme komitelerinin raporu yer almalıdır, bu açıklık sadece Genel Kurul'un bildiği idari konuları içermektedir."

Açıklık izni almak için Yönetim Kurulu üyelerinin, her mali yılın sonunda, şirketin hesaplarını, bu hesapları inceledikten ve idarenin çalışmalarını kontrol ettikten sonra uygunluğu açıklayan uygun kararı alan olağan genel kurula sunmak zorundadır. Açık ifadeler içeren bir kararla beraat kararı verilir, ancak temel kimlik doğrulamasından ve şirketin mali yılının hesaplarına ve gözetim komisyoncularının raporuna çekince çıkarılabilir.

Şirketin iflasının ilan edilmesi durumunda, iflas acentesinin hakkından kaynaklanır, ancak alacaklıları temsil etmenin yanı sıra şirketi temsil ettiği ve şirketin talebini bırakması durumunda tüm davadan feragat edemeyeceği için şirketin talebinden feragat edemeyebilir.

Bazı üyelere beraat edilebilir ve diğerleri için beraat reddedilebilir ve bunun sonucu, şirketten ister toplu dava olarak ister hissedar tarafından bireysel dava olarak açılmış olsun, şirketin idari hatalarla ilgili davası bırakmaktır.

Dolaylı olarak açılan alacaklıların davası da düşer, hile, sahtekarlık, hukukun ihlali veya şirket sisteminin ihlali nedeniyle ortaya çıkan yükümlülüklerle dayanan münferit davaya gelince, bu dava düşmemektedir.

Buna göre, pay sahiplerinin, sahtekarlık veya kanuna veya şirket düzenlemelerine aykırı olarak, şirkete zarar gelmesi durumunda şirket ile kişisel bir dava açmasına izin verilmektedir.

Şirket ayrıca dava açılmadan önce genel kuruldan izin, onay ve bildirim, ancak, bu şart idari hatalar için açılan dava ile ilgilidir ve sahtekarlık, hukukun ihlali veya şirket sisteminin ihlali sonucu açılan bireysel dava ile ilgili değildir. Her durumda,

şirketin sistemi, şirketi engelleyen bir şart içeriyorsa ve yönetim kurulu üyelerine karşı dava açıyorsa, genel sistemi ihlal ettiği için durum geçersizdir.⁶⁶

4.8. ŞİRKETİN İFLASI HALİNDE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

LTK 167. maddesinin ikinci fıkrası göre, "Genel olarak, yönetim kurulu üyeleri, başkalarına karşı yaptıkları idari hatalardan sorumlu değildir, ancak şirketin iflas etmesi ve varlıklarında bir açığın ortaya çıkması durumunda, mahkeme, iflas acentesinden veya kamu savcılığından gelen talep üzerine veya kendi başına, yönetim kurulu üyelerinin veya başka bir yönetim kurulu üyesine veya başka bir yönetim kurulu üyesine aittir.

Şirket ve kontrolü ve mahkeme sorumlu oldukları meblağları belirler ve acente ile ilgilenmek ve sorumluluktan kurtulana kadar şirketin varlıklarını korumak için tüm çabalarını göstermek için şirketin iş yönetimine dikkat ettiklerini kanıtlamak zorundadırlar.."

4.8.1. Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Olarak İdari Hatalarından Dolayı Pay Sahiplerine Veya Diğerlerine Karşı Sorumlu Değildir

Bu paragraf, Yönetim Kurulu üyelerinin başkalarına karşı yaptıkları idari hatalardan sorumlu olmadığına dair genel bir kural içermektedir ve bu nedenle bu sorumluluk şirketin kendisine aittir. Bu sorumluluk, devletin diğerlerine karşı yalnızca sorumlu olduğu dirsek hatası ile devlet çalışanının başkalarına karşı kişisel hatası arasında bir ayırım yapıldığından, devlet çalışanlarının sorumluluğuna benzemektedir.

Devlet, devlet çalışanı tarafından, çalışanlarının hata sorumluluğu temelinde verilen hata nedeniyle yargılanırsa, devlet, çalışanın hatası nedeniyle yargılanan şeyden devleti çalışana talep edebilmektedir.

4.8.2. Yönetim Kurulu Üyeleri İdari Hatalarından İstisnai Olarak Sorumluluğu

Bu durumda, Yönetim Kurulu üyeleri, şirketin iflas etmesi ve varlıklarında tam borcun ödenmemesine yol açan bir eksikliğin ortaya çıkması durumunda idari

⁶⁶ NASİF, 2010, s. 311

hatalarından istisnai olarak sorumludur, bu nedenle sorumlulukları ve diğer herkesin sorumluluğu şirketin yönetimi veya kontrolü ile görevlendirilir.

4.8.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Hatalarından Kaynaklanan Sorumluluk Davası Açma Şartları

4.8.3.1. Şirketin İflas Etmesi

Şirketin iflasını ilan eden bir karar verilmesi gerekmektedir ve mahkeme için iflas kararı vermeden iflas kararı vermeden şirketin varlığını doğrulamak yeterli değildir, çünkü yasa iflasın yetkili mahkeme tarafından ilan edilmesini gerektirmektedir. Mahkeme iflasın ilan edildiğini ve yargılandığını doğrularsa, şirketin borçlarında idari hatalar yapan yönetim kurulu üyelerini zorunlu kılacaktır.

4.8.3.2. Şirket Varlıklarında Eksiklik Olması

Yönetim Kurulu üyelerinin veya şirketin yönetimine emanet edilen herkesin sorumluluğunu yerine getirmek için şirketin varlıklarında bir açık olduğunu kanıtlamak gerekir.

Varlıklardaki açık, şirketin varlıklarının satışından borçlarının ödenmesi ve açığın varlığının sağlanması için elde edilen tutarların yetersizliği, iflasın varlıkların satışından kaynaklanan nihai sayıyı tamamen bitirene kadar beklemeyi gerektirmediği, bunun yerine şirketin varlıklarının gerekenden daha az olduğunu kanıtlamak için yeterli olduğu anlamına gelmektedir.

Beyrut'taki Temyiz Mahkemesi BTM tarafından, şirketin tasfiyesinin sonucunun son miktarını beklemek gerekli değildir, ancak şirketin varlıklarının, yasanın onları korumayı başardığı alacaklıların borçlarını ödemek için gerekenden daha az olduğunu kanıtlamak yeterlidir yönünde karar verilmiştir.⁶⁷

Beyrut İlk Derece Mahkemesi, LTK 167. maddesinin, Yönetim Kurulu üyelerinin kişisel sorumluluğunun şirketin varlıklarındaki açık miktarını göstermeden önce verilebileceğine karar vermiştir. Çünkü şirketin varlıklarındaki açık miktarını belirlemek mümkün değilse, Yönetim Kurulu üyelerini bu miktarın bir yüzdesine

⁶⁷DR.NASİF, 2010, s.321

bağlayabilir. Ayrıca, malvarlığındaki açık miktarının gereğinden az olduğu onaylanırsa mahkeme hemen karar verebilmektedir.⁶⁸

4.8.3.3. Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Şirketi Yönetmekle Görevli Kişilerin Fiilen Yönetim Görevlerini Yerine Getirmemesi

Bu duruma göre, yönetim kurulu üyeleri veya şirket yönetimine emanet edilen üyeler, kendilerine sorumluluk alabilmek için idari görevlerini yerine getirmelidir. Şirketi iflas ettirmek veya ödemeyi durdurmak için önceki bir tarihte başarılı bir şekilde Yönetim Kurulu üyesi olan Yönetim Kurulu üyelerine gelince, idari görevleri şirketin iflasından önce sona erdiği için sorumluluk üstlenmezlerdir.

Bu dava Şirketin ve alacaklıları birlikte temsil eden iflas temsilcisi tarafından şirketin iflas etmesi halinde Yönetim Kurulu üyelerinin idari hatalarından ötürü doğmaktadır.

Davanın kamu düzeni ile ilgili olması ve mahkemenin de davayı kendi başına yapabilmesi nedeniyle şirketin savcılığının dosyalanmasına izin verilebilir ve şirketin borçlarının Yönetim Kurulu'nun sorumluluğunda olduğuna veya şirketi yönetmekten sorumlu olduğuna karar verilir.

4.8.4. İflas Davasında Davacı ve Davalı

Yasa iflas davasına iflas vekiliyle ve savcılığa ya da şirkete ait bir anlaşmaya varılmasını sınırlar ve başkalarından dava açılmasına izin verilmez. Ancak hissedarlar ve diğerleri sahtekarlık, hukukun ihlali veya şirket sisteminin ihlali nedeniyle maruz kaldığı kişisel zarara dayanarak şirket aleyhine dava açma hakkına sahiptir.

Bu dava, şirket yönetiminin yönetim kurulu başkanına veya üyelerine ve şirket yönetiminin genel müdürüne getirilir ve şirket yönetimine emanet edilen her kişiye karşı açılabilir. Bu, şirketi yöneten ve düzenli işlerini organize eden şirketin genel müdürü için geçerlidir ve şirketin hissedarlarıyla ilişkisinde bir temsilci olduğu için yönetim kurulu başkanı yetkisi altında çalıştığı anlamına gelmez.

Bu dava teknik yöneticiye verilemez çünkü şirketin yönetimine emanet edilen kişilerden biri olarak kabul edilmez, çünkü sadece şirketin temsilcisi oldukları için

⁶⁸ BEYRUT İLK DERECE MAHKEMESİ, 1964, Karar N. 283, SHAMS AL-DİN, AFİF, Ticari hukuk hükümleri, Beyrut, 1997, s.347

yönetim kurulu başkanı ve yönetim kurulu üyelerinden gelen talimatları yerine getiren bir çalışandır. Şirketin idari işlerinin yürütülmesi ile ilgili yetkileri kullanırsa, şirketin acentesi olarak da kabul edilmektedir.

4.8.5. Yetkili Mahkeme

Anonim şirketin iflas ettiğini ilan eden mahkeme tarafından verilen mahkemenin yargı yetkisi Filistin ve Mısır Hukuk Mahkemeleri Kanunu uyarınca zorunludur ve bu nedenle davacılar buna razı olsa bile dava başka bir mahkemede açılmayabilmektedir. Karar, Medeni Yargılama Kanununda belirtilen şartlara göre, yeniden yargılama veya başkalarından itiraz gibi olağanüstü yöntemlere de tabidir.

Davada verilen karar, iflas davalarında verilen tüm kararlar gibi, olağan yollarla, yani itiraz ve temyiz yoluyla itiraz edilebilir, karara itiraz süresi, kararın verilmesini takip eden günden başlayarak on beş günlük bir temyiz süresi ile birlikte sekiz gündür. Dava, şirketin iflasına yol açan hatanın varsayımına ve varlıklarında bir açığın ortaya çıkmasına dayanmaktadır, bu da sanıkların kanıtlarını aksini ispat edebilecekleri basit bir varsayımdır ve şirketin ani bir düşme veya şirket ani düşüşü gibi bir kontrol nedeniyle şirket iflasına neden olmuştur. Bir kişi şirketi borçlu veya mücbir sebep nedeniyle

Ayrıca, yasa, yetkilileri ve Yönetim Kurulu üyelerini şirketin borçlarını ceza olarak değil, şirketin işini yönetmedeki bir hata temelinde yükümlülük altına almaya karar vermiştir.

Mahkeme genellikle sanıkların yalnızca davalılara dayandırmaz ya da sanıkların delilleri yalnızca aksini kanıtlamamıştır, daha ziyade, Yönetim Kurulu üyelerinin hissedarlarına gerçekçi olmayan kar dağıtma veya şirketten büyük miktarlarda ödemeden borç alma veya hissedarlardan kalan taksitlerin değerini paylardan ödemelerini istememe gibi bazı hatalara dayanmaktadır.

Mahkeme, davaya dayanarak sorumluluğu belirleme konusunda geniş yetkilere sahiptir, bu nedenle davalılara sorumluluk atayabilir ve sorumluluğu reddedebilir. Sorumlu kişileri belirleme yetkisine de sahiptir. Örneğin, başkan veya yönetim kurulu üyesine sorumluluk koymak veya en büyük kısmı belirli bir kişiye yerleştirmek ve sorumluluğun geri kalanını geri kalan davalılara dağıtmak gibi yetkilere sahiptir.

Mahkeme, davalılara şirketin borçlarından dayatılan tutarlar üzerinde tam yetkiye sahiptir ve bu borçlar birbirleriyle müştereken kararlaştırılabilmektedir.

4.9. ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN CEZAI SORUMLULUK

4.9.1 Genel Olarak

Filistinli ve Mısırlı yasa koyucuların bir Yönetim Kurulu üyesine verdikleri hukuki sorumluluğa ve anonim şirketin yönetiminden sorumlu özelleştirmeye ek olarak, cezai sorumluluk da düzenlemiştir. Ayrıca, şirket fonlarını kendi çıkarları için kullanmak ve hissedarların ve alacaklıların haklarına zarar vermek ve şirketin tasarruflarına ve kamu kredilerine ihlal etmek için, özellikle de onlar tarafından yönetilen tazminatı ödeyemedikleri takdirde, konumlarını istismar etme ve kötü ve yasadışı yol ve araç kullanma olasılığından caydırma cezai sorumluluğuna karar verdiler.

Yönetim Kurulu üyelerinin ve idareden sorumlu kişilerin cezai sorumluluğu, Ceza Kanunu'nda öngörülen genel suçları veya cezai fiilleri veya Ticaret Kanunu veya Şirketler Kanunu veya diğer yasalarda öngörülen özel suçları işledikleri takdirde ortaya çıkar.⁶⁹

Şirketin işlerinin yönetimi, sahtekarlık suçları, güvenin kötüye kullanılması ve sahtecilik sırasında ortaya çıkan genel suçlara örnek; sahtecilik suçlarından biri, yanlış bilgi ve yanlış hileli yöntemlerle insanları şirketin hisselerine ve tahvillerine abone olmaya iten dolandırıcılık örnekleri ile yanlış bir bütçe düzenlemektir.

Güveni ihlal suçlarından biri, şirketin parasını elden çıkarmak veya şirketin adını kişisel çıkarlar için yatırmaktır. Bu suçlara ceza kanununda belirtilen genel kurallar uygulanmaktadır.

Yönetim kurulu başkanı veya üyeleri, ceza hukuku yasalarını ve kurallarını ihlal ettiği ve ihlal ettiği düşünülen eylemlerde bulunursa, şirkete veya hissedarlara karşı yaptığı işlem ve hatalardan cezai olarak sorumlu olacaktır. Bu, Arap ve Mısır ve Filistin şirketleri arasında şirket ile diğer bayi ve hissedarların menfaatini artırmak için

⁶⁹TARAWNEH, Adel Abdul-Qader Hamad, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev ve Sorumlulukları, Yüksek Lisans Tezi, Ammn, 1992, s.133

şirkete ve hissedarların menfaatlerini korumak amacıyla yatırım yapma ve ona yatırım yapma konusundaki güvenini yaymak için yasa çıkarmıştır.⁷⁰

4.10. FİLİSTİN VE MISIR ŞİRKETLERİ YASASINA GÖRE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

Şirkete veya hissedarlara karşı kendilerine yüklenen yükümlülüklerin ihlali ve ihlali teşkil eden fiil ve hatalar yürütülürken, yönetim kurulu üyeleri cezai sorumluluk sahibi sayılır ve ayrıca fiillere göre failer için ceza öngören şirketler kanununa göre suç sayılmaktadır.

Filistin Şirketler Kanunu'nda ifade edilenler, bu sorumluluğu gerektiren faaliyetlerde bulunmaları halinde Yönetim Kurulu üyelerinin cezai sorumluluğunu teyit etmektedir.

Filistin Şirketler Yasası'nın 333. Maddesine göre, şirketin esas sözleşmesini veya onayını onaylamadan önce her bir kişinin yasal olarak dolaşımdaki para biriminde bir ila üç yıl hapis cezası ya da bin Ürdün dinarı ve eşdeğeri para cezası karşılığı para cezası ile cezalandırılır ya da dağıtılsa cezalandırılır. Kuruluşunda ve Resmi Gazete'de ilan edilmeden önce şirketin sermayesinin artırılmasına izin verilmiştir.⁷¹

Ayrıca, hisse senetleri ve tahviller için gerçekçi olmayan abonelikler yaparsa veya mevcut veya gerçek dışı bir şirket için hayali ve gerçekçi olmayan bir şekilde abonelikleri kabul ederse aynı ceza ile cezalandırılır.

Kredi senetleri çıkarır ve kanuna aykırı olarak işlem yapılmasını teklif ederse veya şirketin bütçesini ve kar ve zarar hesaplarını gerçekçi olmayan bir şekilde düzenlerse veya yönetim kurulu veya denetçilerin raporunun yanlış veri veya sessiz bilgisi içerdiğini belirlerse, kanunun şirketin statüsünü ve hissedarlar üzerindeki finansal konumunu gizlemek için belirtilmesi ve yayınlanması gerekir. Buna göre hisse senetlerinin onaylanmasıyla ilgili suçları ve paylerinin onaylanmasıyla ilişkin suçları açıklayacağız

⁷⁰ AL-OTAIBI, MUHAMMED NAWWAR JAMAL, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Ceza Sorumluluğu, Amman, 2007, s.24-25

⁷¹ Bu Madde, Kanunda Belirlenen Kurallara Aykırı Olarak Hisse Ve Tahvilleri Elden Çıkaran İki Bin Liradan Az Ve On Bin Liradan Fazla Para Cezası İle Cezalandırılacağı Öngören Mısır Şirketler Kanunu'nun 163'üne Karşılık Gelmektedir.

4.10.1. Payları Çıkarmaya İlişkin Suçlardan Doğan Sorumluluk

4.10.1.1. Kanunda Belirtilen İşlemleri Tamamlamadan Önce Payları Çıkarma Suçları

Bir önceki metinde tahvil ve hisselerin onayı ve aboneliği ile ilgili iki tür suç olduğu sonucuna vardır.

4.10.1.1.1. Suçun Maddi Dayanağı

Her ne kadar bu suç anonim şirketin kurucuları ile ilgili olsa da ve metin, şirketin kuruluş aşaması olan ve o dönemde yönetim kurulu bulunmayan bir şirketin yönetim kurulunun onaylanmasından önce şirketin ana sözleşmesinin onaylanmasından önce hisse ihracı hakkında konuşur, ancak metin, anonim şirketin sermayesinde bir artış olması durumunda yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu belirler.

Artışın, şirketin yönetim kurulunun hissedarlar ve diğerleri tarafından abonelik için hisse sunulması da dahil olmak üzere çeşitli şekillerde yapıldığı şirket kuruluşunun onayından sonra şirket sermayesine abone olma hükümlerine uygun olarak abone olduğu payları onaylayarak yapılmasıdır.⁷²

Filistinli ve Mısırlı yasa koyucu, anonim şirketin, sermaye artışının paylarını sunmadan önce Resmi Gazete'de sermayesinde bir artış olduğunu açıkladığını belirtmiştir. Buna göre, anonim şirketin hisse sermayesindeki artışın payları, Resmi Gazete'de ilan edilmeden önce onaylanır ve alınıp satılırsa, bu suçun maddi dayanağı kazanılmaktadır. Bu suç bir davranış suçu olarak kabul edilir, çünkü sadece hisse onayı suçun maddi dayanağını oluşturmak için yeterlidir.

4.10.1.1.2. Suçun Manevi dayanağı

Temel ilke manevi dayanağı olmayan bir suç olmamasıdır ve bu da her suçun manevi bir unsuru olması gerektiği anlamına gelmektedir. Suçun manevi dayanağı, genel niyetin mevcudiyeti ile elde edilir ve bilgi unsurlarından ve iradeden, yani suçlunun davranışının yasadışı olduğu ve yasaya aykırı olan bu davranışı yürütme isteğinden oluşur. Ancak kasıtsız ceza hatası durumunda emir ve yasakların ceza metninin içeriğini ihmal ederek olmuştur.

⁷² HALİL, 2011, s.96

Bu suçun manevi dayanağı, yalnızca özel bir amaca ihtiyaç duyulmaksızın genel bir niyetin bulunmasıyla elde edilir.Genel niyet, Filistin Ceza Kanunu'nun 67. maddesine göre, yönetim kurulunun bir üyesinin, yapmadıkları prosedürleri bilmesi ve sahiplerine teslim etmesi anlamında bilgi ve anarşiden oluşur.

Hisse senetleri onaylandıktan sonra kanunla öngörülmüş ve şirketin sermayesinin artırılması halinde Resmi Gazete'de ilan edilmekte ve bu hisselerin teslim edilmesi ve ticari olarak işlem görmesi istenmektedir. Böylece, bir yönetim kurulu üyesi veya idareye emanet edilen bir kişi tarafından tasarlanan özel bir amaca ihtiyaç duyulmadan genel bir ceza niyetinin bulunmasıdır.

4.10.1.2. Anonim Şirketin Payları İçin Gerçekçi Olmayan Ortaklık Yapma Suçu

333. maddenin ikinci fıkrasındaki Filistinli yasa koyucu ve Şirketler Yasası'nın 162. maddesindeki Mısırlı yasa koyucu, gerçekçi olmayan ve gerçek dışı şirketler için geçerli olmayan hisselerle ortak olmayı suç saymıştır ve bu suç, Ceza Kanunu'nda belirtilen sahtekarlık suçlarından biri olmasına rağmen, metin onu özel yapan bir yasa koyucunun hükümlerinde özeldir Ve hükümleri şirket hukukunda düzenlenmiştir.

4.10.1.2.1. Suçun Maddi Dayanağı

Bu suçun önemli dayanağı, üyelik sürecinden sorumlu kişilerin gerçek dışı bir şirket için gerçekçi olmayan ortaklıklar yapmalarıdır.

Kişi yerine getirmeyi taahhüt etmeden ortak olur ve bu ortaklığın amacı ve hedefi, bir şirket varlığında başkalarını, şirkette yer almadan hisse senetleri için ortak olmaya itmek için kandırmaktır.⁷³ Bu suçun maddi unsurunun açık bir örneği gerçekte bulunmayan şirketin hisselerine ortaklıktır.

4.10.2. Senetleri Çıkarmayla İlgili Suçlar

Şirketler Yasası'nın 333. maddesinin ilk paragrafında yer alan Filistinli yasama organı ve Şirketler Yasası'nın 163. maddesindeki Mısırlı yasama organı, kredi

⁷³ EL-HAMWİ, AHMAD, EL-AWDA, JAMAL, Ticari Şirketlerinin Cezai Sorumluluk, Birinci Baskı, Amman, 2004, s.102

tahvilleri çıkarma ve kanuna aykırı olarak dolaşımını teklif etme sürecini cezalandırmıştır.

Filistinli yasa koyucu, kredi bonolarını anonim şirketin bu şirketler kanunu ve Menkul Kıymetler Kanunu uyarınca kredi almak için sunduğu takas edilebilir menkul kıymetler olarak tanımlamıştır ve şirket bu tahviller kapsamında krediyi ve bu kredileri çıkarma şartlarına göre geri ödemeyi taahhüt etmektedir.

4.10.2.1. Suçun Maddi Dayanağının Unsurları

Filistin Şirketler Kanunu, Şirketler Kanunu'nun 125. Maddesi ve Mısır Şirketler Kanunu 51 maddesi uyarınca anonim şirketin yönetim kurulunun, Yönetim Kurulu üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile seneti çıkarma onaylama kararı aldığını belirtmiştir. Bu çoğunluk için yasanın gerekliliği, şirketin (borç) kredi alma gereği hakkındaki kararın önemini göstermektedir.⁷⁴

Kanun ayrıca olağanüstü genel kurulun onayının yanı sıra hisse senetleri için dönüştürülebilir kredi bonosu çıkarma kararı alınması halinde yönetim kurulunun onayını da istemiştir. Şirketler Kanununun bir önceki maddesinde de bu suçun bir davranış suçu olduğu ve bunun bir suç olduğunu veya yönetim kurulunun uygulamayı amaçladığını veya bu tahvillerin fiilen müteahhitlikle sonuçlandığını düşünmek gerekmediği anlaşılmaktadır, çünkü olumlu onay, suçun maddi direğini karşı karşıya olduğu pozisyonu dikkate almak için yeterlidir.

4.10.2.2. Suçun Manevi dayanağı

Kanun, hisse senetlerine dönüştürülebilir kredi bonosu çıkarma kararı alınması halinde, genel kurulun onayını ve yönetim kurulunun onayını şart koşmaktadır. Filistinli ve Mısırlı yasa koyucu, genel niyetin, suçun maddi dayanağına ulaşmak için bilgi ve idare olması gerektiğini ve özel bir niyet gerekmediğini belirtmiştir.

Suçun gerçekleşmesi için Yönetim Kurulu üyelerinin bir kredi bonosu çıkarıldığını bilmeleri gerekmektedir. Yasanın öngördüğü işlemleri yapmadan önce krediyi hisse senetlerine dönüştürmek veya bu bonoları sunmak için olağan senet dışında Yönetim Kurulu üyelerinin veya Genel Kurul üyelerinin üçte ikisinin çoğunluğunun onayından önce düzenlenmesi ve kanuna aykırı bir şekilde bunu yapma

⁷⁴ SAMİ, FAWZİ MUHAMMAD, Ticari Şirketler Kamu ve Özel Hükümler, Amman, 2005, s. 406

istekleri vardır. FŞK, bu suçun cezasını bir yıldan az olmayan ve üç yıldan fazla olmayan bir süre ve bin dinardan az olmayan ve on bin dinardan fazla olmayan bir para cezasıyla cezalandırmaktadır.

FŞK 336. maddeye göre de tanımlanmıştır. Şirketler Yasası hükümlerinin veya yasa veya yürütme yönetmelikleri uyarınca belirlenen emirlerin her ihlali ve yasa açıkça bunun için özel bir ceza öngörmüyorsa, failler yasal olarak dağıtılan para biriminde en az bin Ürdün dinarı ve on binden fazla Ürdün dinarı veya eşdeğeri para cezası ile cezalandırılacaktır.

Mısır Şirketler Kanunu, 163. madde uyarınca da Şirketler Kanunu hükümleri veya yasa veya yürütme yönetmelikleri uyarınca belirlenen emirler için özel bir ceza ile herhangi bir ihlale, failin iki bin Mısır poundundan az olmayan ve on bin Ürdün dinarını geçmeyen bir para cezası verilir.

4.11. MISIR VE FİLİSTİN CEZA KANUNLARINA GÖRE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE KARŞI CEZAİ SORUMLULUK

Bu konuda, dolandırıcılık, sahtecilik, kamu parası zimmetine para geçirme ve kanunları ve kamu düzenini ihlal eden diğer eylemleri yöneten ve şirket menfaatlerini kendi menfaatleri doğrultusunda yürütmeyi amaçlayan şirket ile ilgili bazı suçlarla ilgileneceğiz.

Şirkette hissedarların ve alacaklıların haklarının kaybedilmesi, şirketin büyük zarara uğraması ve bunun sonucunda ceza hukuku bu tür kişileri bu tür eylemlerden caydırmaya ve bu suçlar için gerekli cezaları belirlemeye geldi, ve bu suçların bazılarında bahsederek bahsedeceğiz.

4.11.1. Güven İhlali Suçu

Filistin Ceza Kanunu, 422. maddede, bu bağın altında biriktirdiği güveni ihanete uğratarak, kapasitesini tamamlanmamış bir sahipten sahibinin hesabına aktararak, yasa tarafından tanımlanan şeye dayanarak elde edilen bir menkul kıymetin el koyma suçunu, Güven ihlali suçunu tanımlamaktadır.

Buna göre, anonim şirketin yönetim kurulu üyeleri, şirketin fonlarını yönetmek ve aldıkları amaca aykırı bir şekilde hareket etmek ve kendileri veya başkaları için kişisel menfaat sağlamak amacıyla hareket eden Güven ihlali suçuna verilen cezalara göre cezalandırılır.⁷⁵

FCK'na göre, iki aydan iki yıla kadar hapis cezası ve yüz Ürdün dinarına veya onun eşdeğerine on dinar para cezası, yasal olarak dağıtılan değerle cezalandırılmaktadır, Filistin ve Ürdün kanunları fail ile aynı cezayı paylaşmaktadır.

Mısır Ceza Kanunu'nun 336. maddesi ayrıca, para veya borç senetleri veya bunları çalmak ve sahip olmak amacıyla aktarılan herhangi bir şeyi kim görürse, bir yılı geçmeyen bir süre için hapis cezasıyla cezalandırılacağını öngörür.

4.11.2. İhtilas Suçu

İhtilas suçu, FCK Yasası'na göre, paranın devlet için yoksa halktan biri için olduğu nedeniyle, bir devlet çalışanı ve özel sektör çalışanının mevcudiyeti nedeniyle parası olan bir davranışı olarak tanımlanmaktadır⁷⁶.FCK'nun 174. Maddesine göre, fail altı aydan üç yıla kadar hapis ve on dinardan yüz dinar para cezasına çarptırılacaktır.⁷⁷

Mısır Ceza Kanunu 112. Maddesi göre: “İşi sonucunda elinde bulunan para, evrak veya diğer eşyalarını çalan her kamu görevlisi ağırlaştırılmış hapis cezası ile cezalandırılacaktır. İhtilas suçu, suçun suçu, suçun failinde bir karakteristik gerektirir ve Bir çalışan olmak ya da parası işi nedeniyle onun elinde olup olmadığını aşağılamaktadır.⁷⁸

4.11.3. Çeklerle İlgili Suçları

Yönetim Kurulu Başkanı, bakiyesiz çek verirse, gözaltı ile cezalandırılır Filistin yasa tasarısı (FYT), 356 ncı maddenin aşağıdaki hükümleri öngördüğü gibi, bakiyesiz çek vermeme suçuyla ilgili hükümleri de içeriyordu:

⁷⁵SALEH, Mohamed, Mısır Hukukuna Anonim Şirketler, Kahire, 1949, s.118, HALİL, s.101

⁷⁶AL-HESSAN, İyad, Anonim Şirket Yönetimi, Hükümleri , Amman, 2007, s.106

⁷⁷Filistin Ceza Kanunu'nun 174. Maddesi, emanet edildiği gözaltına alınan her kamu görevlisine, iş nedeniyle, idaresi, tahsisi, para ya da devletin ya da halkın diğer şeylerinin gözaltına alınması ve on dinar para cezası ile yüz dinar para cezası ile cezalandırıldığını öngörmektedir.

⁷⁸NECİM, Muhammed Sobhi, Ceza Kanununun Genel Bölüm Şerhi , Birinci Baskı, Amman, 1988, s.69

1- Kötü niyetli olarak aşağıdaki eylemleri gerçekleştiren herkes: bin dinarı aşmayan veya bu iki cezadan herhangi biri tarafından hapis cezası ve para cezası ile cezalandırılır:

2- Ödenmemiş ve geri çekilebilir bir bakiyenin olduğu veya bakiyenin çek değerinden düşük olduğu tarihte ona karşılık gelmeyen bir çek verdi.

3- Çeki verdikten sonra ve bakiyenin tamamını veya bir kısmını nakit para çekmeden önce geri çekme, böylece geri kalanın çek değerini karşılamaması

4- Çeki ödememek için çek emri veren çekmece.

5- Harcamasını önleyecek şekilde imzaladı.

Bakiyesiz çek çıkarma suçunun cezası: Mısır Ticaret Kanunu'nun 534. maddesi birinci paragrafta tek kullanımlık bakiye olmadan çek verilmesinin cezasını ele aldı. Kasıtlı olarak herhangi bir ödeme karşılığında borsa bulunmayan bir çek düzenlediğinden, hapis cezası ve

elli bin lirayı aşmayan bir para cezası veya bu iki cezanın herhangi biri tarafından cezalandırılır.

Yukarıdakilere göre, yetkili başkan veya yönetim kurulu üyesinin, bakiyesiz veya Filistinli amir ve suçlu tarafından belirtilen formlardan herhangi birini kontrol etmeden cezalandırıldığını söyleyebilmektedir.

4.11.4. Dolandırıcılık Suçu

Mısırlı yasa koyucu, 1982 tarihli ve 292 sayılı Kanun ile değiştirilen Ceza Kanunu'nun (336) maddesinde dolandırıcılık suçuyla ilgilenmektedir:

Dolandırıcılık suçu, " suçlunun özel hileli kısıtlama araçlarından biri olarak kullanılması olarak tanımlanmıştır ve bu nedenle mağdur, başkalarına aktarılan suçlu parasını teslim etmekle yükümlüdür".⁷⁹ Ayrıca, "sahip olma amacı ile hileli yöntemler kullanılarak başkalarının sahip olduğu taşınır mallara el konulması" olarak da tanımlanmıştır".⁸⁰

⁷⁹ABDEL SATTAR, FOUZİA, Ceza Kanunu'nun Özel Bölümü Şerhi , Beyrut. 1982 s. 164

⁸⁰EBU HOTWA , AHMED SHAWKY, Ceza Kanunu'nun Özel Bölüm, Kahire,. 1994, s. 194

Filistin Ceza Kanunu'nun 301. maddesi dolandırıcılık tanımlamaktadır. Başka bir kişiden çalınan bir şeyi elde eden veya bir kişiyi çalınan bir şeyi başka bir kişiye teslim etmeye iten, dolandırıcılık ve sahtekârlıktan herhangi bir yoldan kaçma niyetinde olan herkesin bir suç işlediği ve beş yıl hapis cezasıyla cezalandırıldığı kabul edilir.

İmzalardaki dolandırıcılığa gelince, başka bir kişiyi değerli bir enstrümanı imzalamaya veya enstrümanın tamamını veya bir kısmını organize etmeye, kabul etmeye, aktarmaya, değiştirmeye veya imha etmeye ya da bir kağıdı düzenlemeye, damgalamaya veya herhangi bir adla yazmaya veya herhangi biriyle damgalamaya zorlayan herkesin tanımlandığı tanımlanmıştır.

Herhangi bir sahtekarlık ve sahtekârlıkla dolandırmak amacıyla yalvaran ya da başka bir işaret, bu kağıdı dönüştürmek ya da daha sonra değerli bir araç olarak kullanmak ya da onunla başa çıkmak için, bir suç işlediği ve beş yıl hapis cezasıyla cezalandırıldığı düşünülmektedir.⁸¹

Dolandırıcılık ister taşınır ister gayrimenkul olsun mülkiyet hakkına yönelik bir saldırı olduğu ve bilindiği gibi mülkiyet hakkının, sahibine kanunun sınırları dahilindeki şeyi kullanma ve kullanma ve elden çıkarma hakkını veren bir engelleme hakkı olduğu açıktır.⁸²

Başkaları tarafından sahip olunan paranın ele geçirilmesi, bir cezai suç ve sağa yönelik bir saldırı içeren bir sahtekarlıktır ve kanunun kendisi için yasal korumayı garanti altına alan ve mali yükümlülüğün pozitif tarafını, yani mağdurun toplam sabit haklarını tehdit eden sosyal bir yönü içermektedir.

Suç sahtekarlık suçlarını işleyen suçlu, kurbanı aldatan bir eylemdir ve bu aldatma, kendisine bildirilen davranışa devam etmek için kusuruna ulaşır. Kendi çıkarına ya da başkalarının çıkarına olduğu inancını yaratmıştır.

Bu sonuç, paranın, sahibi olma niyeti ile ilgilenecek olan dolandırıcıya teslim edilmesine yol açmaktadır.⁸³ Mısır Ceza Yasası'na gelince, dolandırıcılık cezasının bir yıldan az olduğunu öngörmektedir.

⁸¹ 1936 tarihli 74 sayılı Filistin Ceza Kanunu'nun 302. maddesi

⁸² **AL-AMROUSİ, ANWAR**, Mülkiyet ve Kazanma Nedenleri, Kahire, 1999, s. 4.

⁸³ **JAFAR, ALİ MUHAMMED**, Ceza Hukuku Özel Bölümü, Yayın ve Dağıtım Vakfı, Beyrut, 2006, s.332

4.11.5. Sahtecilik Suçu

FCK'nun 332. maddesi sahteciliği, sahtekarlık veya aldatma amacıyla sahte bir belge düzenlemek olarak tanımlamaktadır.

Sahtecilik, ceza mevzuatında gerçeği taklit etmek veya başkalarını aldatmak amacıyla değiştirmek anlamına da gelmektedir.⁸⁴

Buna göre, anonim şirketin yönetim kurullarında ve şirketteki denetçi ile müfettişlerin belgelerinde dolaşan ve incelenen belge ve veriler, belge ve verilerin kirlenmesine aşına olanların kredi vergisine dayalı gizli bilgilerdir.⁸⁵

Filistin Ceza Kanunu'nun, resmi bir belgeyi tahrif eden kişinin bir suç işlediğini ve bu suçun bir kabahat olduğunu düşündüğünü, failin bir ila üç yıl hapis cezasıyla cezalandırılacağını öngörmektedir.⁸⁶

Mısır Ceza Kanunu'nun 214. Maddesi, anonim şirketlerden birinin ya da kooperatif derneklerinden ya da birliklerinden birinin editöründe herhangi bir sahtecilik ya da kullanımın, yasalar ya da yasal olarak kamu yararına sayılan kurum ya da derneklerden birinin, beş yılı geçmeyen bir süre için hapis cezası ile cezalandırılacağını öngörmektedir.

⁸⁴ **BOUZİD, MONİA EL HABİB HÜSEYİN**, Resmi Kayıtlarda Sahtecilik, Yüksek Lisans Tezi, Amman, 1995, s.2

⁸⁵ **HÜSEYİN FATHİ, HUSSEİN**, Insiderların şirket sırlarıyla olan ilişkileri, Kahire, 1996, s.51

⁸⁶ 1936 tarihli 74 sayılı Filistin Ceza Kanunu'nun 336. maddesi

SONUÇ

Bu çalışmada, anonim şirket yönetim kurulunun sahip olduğu geniş yetkiler ile bu yetkilere bağlı kısıtlamaların yanı sıra anonim şirketin yönetim kurulu üyelerinin görev ve yükümlülükleri incelenmiştir. Aynı zamanda şirketin yönetim sistemi veya şirketler ve ticaret hukukunda şart koşulan yasal kuralları ihlal etmesi durumunda yönetim kurulu üyelerinin üstlendiği hukuki ve cezai sorumluluktan bahsedilmiştir.

Bu araştırmanın ilk bölümünde, anonim şirketin türlerine, özelliklerine ve önemine ek olarak bazı Arap yasalarında anonim şirket kavramını gözden geçirdik ve ikinci bölümde, yönetim kurulunun genel yetkilerini açıkladık ve yönetim kurulunun amaçlanan hedeflere ulaşmak için geniş idari yetkisine sahip olduğu sonucuna vardık. Şirket bunu uygulamak zorundadır ve Yönetim Kurulunun görevleri arasında, genel kurulu ve genel yönetim kararlarını uygulamak da vardır.

Ayrıca, Yönetim Kurulu'na ait yetkilerin, Arap mevzuatının yetkileri belirleyerek yapacağı hataları ve zarara yol açarak şirkete hata ve zarar veren Genel Yönetim Kurulu üyelerini tayin edebilen ve Genel Kurul'un yetkisine tabi olmayan ve Genel Kurul'a rakip yapmadığı sonucuna varıyoruz. Yönetim Kurulu her bir şirket için şirketin sistem ve iç düzenlemelerini ifade etmektedir.

Ayrıca, yönetim kurulunun üyelerine, hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak için şirket yönetiminin güvenliği ile ilgili olarak verilen görevleri sunduk ve yönetim kurulu üyelerinin her birinin yönetim işlerini tamamlama ve yönetim işlerini kontrol etmede olağan medeni sorumluluğunda olduğu sonucuna vardık. Şirketin sözleşmesini doğru bir şekilde kurmak, gerekli yasal yayınları yapmak, genel kurulu toplantıya davet etmek, yazılı bir bildirimde bulunmak, yönetim kurulu başkan ve başkan yardımcısını seçmek, hesapları incelemek ve şirketin mali durumu hakkında rapor hazırlamaktadır

Genel Kurul toplantısından önce Genel Kurul toplantısında görüşülüp görüşülmek üzere pay sahiplerinin bilgilendirilmeleri ve gerekli belgeler hakkında bilgilendirilmeleri için ayrıntılı bir liste hazırlanır.

Ayrıca, Yönetim Kurulu'nun yapması yasaklanan sözleşmelerin yanı sıra önceden izin alınması gereken sözleşmeleri de gözden geçirdik ve Yönetim Kurulu üyelerinin bazı sözleşmelerle ilgili şüphelerini önlemek konusunda Yönetim Kurulu'nun iş yapmasını veya

Genel Kurul'dan izin ve onay almasını sağlamanın gerekli olduğu sonucuna vardık. Yönetim Kurulu üyeleri görevlerini sadakatle, özenle ve dürüst bir şekilde yerine getirmelerini sağlamaktadır.

Yönetim kurulunda yasaklanan sözleşmelerle ilgili olarak, Yönetim Kurulu Başkanına veya hissedar olan bir yönetim kurulu üyesinden biri tarafından yapılan herhangi bir sözleşmeyi içerdiği herhangi bir şirketin nakit veya kredi teminatı veya herhangi bir şekilde kredi alamayacağı sonucuna vardık. Bilgeliğin ve hedefin herhangi birinin yeterli garantisi varsa, yönetim kurulu üyelerinden herhangi birinin şirketin yolu olmadan kredi alabilmesi ve yeterli garantisi yoksa, şirketten başka bir kaynaktan alamayacağı bir kredi almasına izin verilmemesi olduğunu gördük.

Önceden izin gerektiren sözleşmelere gelince, bazı yasal mevzuatın sözleşmeleri yürütmek ve uygulamak için Genel Kurul'dan izin ve onay almayı gerektirdiğini ve Yönetim Kurulunun kendisinden önceden izin alınması gereken başka mevzuatların olduğunu tespit ettik. Lisanslama ve onaylamayı Yönetim Kurulu'nun yetkisi haline getiren mevzuatı eleştiriyoruz ve tarafsızlık uğruna lisans ve ön iznin Genel Kurul'dan alınması daha iyidir.

Ayrıca, kanunda veya şirketin sisteminde belirtilmiş olsunlar ya da şirketin amacı gerektirebilir ya da genel kurul kararlarına yetki sınırları dahilinde dahil edilsin, Yönetim Kurulunun yetkilerini sınırlayan ve azaltan kısıtlamaları inceledik. Bu yasal kısıtlamaların ardındaki bilgeliğin şirketteki pay sahiplerinin menfaatlerinin korunmasında yattığı sonucuna vardık, çünkü yönetim kurulu üyelerinin kişisel çıkarları ile şirketin menfaati arasında bir çatışma var, çünkü çok sayıda hissedar şirketin faaliyetlerini takip etmekten ve dolayısıyla ilgili şirketin hisse alımlarını ve spekülasyonlarını artırmaya yönelik kararlar almaya katılıyor.

Genel kurul toplantılarını genel olarak zayıflatmakla birlikte, genel kurul toplantılarına katılma konusunda pay sahiplerinin ilgisinin olmamasına ek olarak, bu durumun genel olarak şirketin işleri üzerindeki denetim ve denetiminin zorluğuna yol açmaktadır.

Şirketin sistemi, düzenleyici kısıtlamalar veya anlaşma olarak bilinen yönetim kurulunun yetkileri üzerindeki kısıtlamaları sınırlandırabilir, Şirketin sistemi, yönetim kurulunun yetkilerini kısıtlayabilir ve bunları genişletebilir ve yetkilerinin bu yetkilerini ihlal etmemesi koşuluyla, yetkilerinin bir kısmını yetkilendirebilir. Olağan ve olağanüstü genel kurul gibi şirketteki diğer organlar için yasal olarak kurulmuş yetkiler veya yetkilerin çıkarılması ve aslı, bu kısıtlamaların, genel kurulun kontrolünü

elinde bulundurması ve şirket ve eylemlerin fiili yöneticisi olmasını ve pay sahiplerini şirket ve eylemlerin fiili yöneticisi haline getirmesi şartıyla meşru ve doğrudur, Yönetim Kurulunun yürüttüğü şirket ile aksi yönde ispatlanmadıkça, şirket ile iyi niyetle ilgilenen diğer kişiler karşısında şirket bağlayıcı olacaktır.

Diğerlerinin, Yönetim Kurulunun yetkileri üzerindeki bir kısıtlamanın varlığını veya şirketi kurallarına göre bağlama yetkisini doğrulaması zorunluluğu bulunmadığı takdirde, şirketin yönetim sisteminde, olağan yönetimin sınırları dahilinde hareket ettiği sürece, şirketin yönetim sisteminde yasal yönetimin yetkisi dahilinde belirtilen kısıtlamalarla başkalarına iyi niyetle protesto gösterilmesine izin verilmez. Şirketin amacı şirkete bağlayıcı olmasıdır

Aynı şekilde, anonim şirketin, başkaları ile ilişkilerde veya yönetim kurulunun veya üyelerinden birinin atanmadığına dair protestolara uyulmadığı için şirketin sisteminde oluşturulan prosedürlerin başkalarına karşı protesto edilmesine izin verilmez.

Şirketin esas sözleşmesi veya kanunda öngörülen hallerde, ancak şirketin farkında olduğunu kanıtlaması halinde yönetim kurulunun yetkisine ilişkin kısıtlamalar kötü niyetle uygulanabilmektedir.

Yönetim kurulu üyeleri, yönetim işlerini yürütürken şirketin amaç sınırlarına uymak zorundadır Buna göre, Yönetim Kurulu'nun şirketin amaç ve menfaatinin gerektirdiği düzenli bir yönetim işi olması nedeniyle şirketin fonlarını elden çıkarma yetkisine sahip olduğu söylenebilmektedir.

Yönetim Kurulunun yetkilerinin şirketin yeri veya faaliyet konusu ile belirlendiği ve bu tespitin tüm ticari şirketler için ortak olduğu sonucuna varmış bulunmaktayız, ancak bu belirleme, şirket yönetim kurulu üyelerinin hissedarlar ve şirket ile ilgilenenler gibi diğerlerinin karşısındaki faaliyetlerinden başka bir etki yaratmadığı sonucuna varmıştır.

Şirketin amacı aşılmış olsa ve yönetim kurulu üyesinin davranışını çevreleyen koşullar ışığında bu konuda bilgisiz olmak mümkün olmasa bile, şirketin yönetim kurulu, Genel Kurulun yetki ve kararlarının sınırlarını aşmayabileceği gibi, delil oluşturmak için tek başına yeterli değildir. Kanunla tanımlanan yetkileri dahilinde olağan veya olağanüstü bir genel kurul olup olmadığı ve sıradan genel kurulun yetkisinin ve yüce organ olarak kabul edilmesi durumunda, meclisin yetkilerini kısıtlamakta mutlak olmadığı sonucuna varmışız, bu yüzden parlamentonun yetkilerini sınırlandırmaya izin verilmez. Ayrıca Genel Kurul'un şirkette en yüksek otoriteye sahip olduğunu ve

Yönetim Kurulunun işlerini yürütmesinden Genel Kurul'a karşı sorumlu olduğunu gördük.

Dolayısıyla, genel kurul, yönetim kurulu kararlarını almak suretiyle yönetim kurulunun yetkilerini kısıtlayabilir ve yönetim kurulu, şirket yasası veya kanunun, şirket sisteminde değişiklik yapılmadıkça yönetilmesine ilişkin kuralları ihlal edemez.

Ayrıca Yönetim Kurulu üyelerinin, şirket, hissedarlar veya şirket dışından başkalarını idari işlerini yaparken meydana gelen ve şirketten kaynaklanan zararlar aynı karara giren zararlardan genel bir kural olarak sorumlu olmadığını gördük.

Ancak, aksi takdirde, hatanın yönetim kurulu üyelerinden birinden geldiği kanıtlanırsa ve şirkete, hissedarlara veya şirketle ilgilenen diğer şirketlere zarar verirse ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun temelini idari hata olduğudur.

Buna göre, Arap yasaları medeni cezalara ve şirketin veya diğerlerinin veya hissedarlarının yönetim kurulu üyelerini kendileri tarafından kanıtlanmış hatalar nedeniyle meydana gelen zararlardan dolayı toplu veya bireysel olarak talep etme haklarına karar verdiklerinden, medeni kanunlarda belirlenen kurallara tabidirler.

Aynı şekilde, Yönetim Kurulu üyeleri, Ceza Kanunu tarafından cezalandırılan bir suç olarak kabul edilen fiilleri gerçekleştirmeleri halinde cezai sorumluluğu üstlenmektedir.

Araştırmanın gösterdiği en önemli sonuçlar arasında:

- 1- Yönetim kurulunun şirkette sahip olduğu geniş yetkilerden, özellikle de şirketin faaliyetlerini korumak veya izlemekle yükümlüdür.
- 2- Kanun yapıcı, birçok önemli konuda, Yönetim Kurulu'nun yetkilerinin belirlenmesini şirketin sistemine ve şirket içindeki iç düzenlemelere yönlendirmiştir.
- 3- Yönetim Kurulu'nun yetkisi dahilindeki bazı sözleşmelerde lisans ve önceden izin almış mevzuat vardır ve tarafsızlık uğruna olağan veya olağanüstü genel kurulun yetkisi dahilinde olması daha iyi olurdu.
- 4- Yönetim Kurulu üyelerinin izlenmesine ve Yönetim Kurulunun yetkilerinin belirlenmesine, mutlak olmamasına ve Genel Kurulun yetkilerinin sınırlarını aşmamasına ilişkin kanunların artırılması gereği.
- 5- Yönetim kurulu başkan veya üyelerini, şirketi önemli kayıp ve kayıplara maruz bırakacak ve pay sahiplerinin haklarını koruyacak önlemler almaktan caydıracak yasaların artırılması.

Son olarak, bir yönetim kurulunun yetkilerini anonim şirketlerde hissedarların menfaatlerini koruyacak şekilde, özellikle hissedarların dikkatini dağıtan ve şirketin işlerinin ve işlerinin izlenmesi ve kontrolüne girme konusunda yoğun olduğu durumlarda sınırlama konusundaki yasal çabayı iki katına çıkarılmasını öneririz.

KAYNAKÇA

- **ABDEL-FATTAH, Murad**, Ticari Şirketler Ansiklopedisi, Birinci Bölüm, Mısır, İskenderiye, 2006
- **ABDEL SATTAR, Fouzia**, Ceza Kanunu'nun Özel Bölümü Şerhi , Beyrut, 1982
- **ABU JARADA, Nidal** , Filistin ticaret kanunda alwajeez, Filistin,2009
- **AL-AMROUSİ, Anwar**, Mülkiyet ve Kazanma Nedenleri, Kahire, 1999
- **AL-HESSAN, İYAD**, Anonim Şirket Yönetimi,Hükümleri , Amman, 2007
- **AL-MAHASNEH , Muhammed Abdul-Wahab**, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sivil Sorumluluğu, Amman,2004.
- **AL-OTAİBİ, Muhammed Nawwar Jamal**, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Ceza Sorumluluğu, Amman, 2007
- **AL-OKAİLİ, Aziz** Ticari Şirketleri Şerhi , Kamu Ve Özel Hükümlerde Karşılaştırmalı Hukuki Çalışma, Amman 2007
- **AL-QALİOUBİ, Samiha** Ticari şirketlerin hükümlerini şerhi , yedinci baskı, Kahire, Mısır, s.558,2016
- **BOUZİD, Monia El Habib Hüseyin**, Resmi Kayıtlarda Sahtecilik, Yüksek Lisans Tezi, Amman, 1995
- **EBU HOTWA , Ahmed Shawky**, Ceza Kanunu'nun Özel Bölüm, Kahire,1994
- **EDWEDAR , Eid** , Ticari Şirketlerin Hükümlerini Açıklaması, Beyrut, 2007
- **EL-ERİNİ, Mohamed Farid**, Ticari Şirketler, İskenderiye, 2003
- **EL-HAMWİ, Ahmad, EL-AWDA, Jamal**, Ticari Şirketlerinin Cezai Sorumluluk, Birinci Baskı, Amman, 2004
- **EL-KHOULY, Akram**, Ticaret Hukukunun Şerhi , Kahire, El-Madani Yayınları, 1970

- **EL MAHİ, Hüseyin,** Ticari Şirketlerin şarhi , Kahire, 1991
- **FABIA , Sharl, VASFA, Bayar,** Lübnan Ticaret Kanunu'nun Şerhi , lübnan,1964
- **FADİL, Nadia,**Cezayir Hukukunda mali Şirketleri, 3. Baskı, Üniversite Basın Ofisi, Ben Aknoun Cezayir
- **HAMDAN, Turki Musleh,** Anonim Şirket Yönetim Kurulu Yasal Sistemi, Karşılaştırma çalışması, Ürdün, 2017
- **HÜSEYİN FATHİ, Hussein,** Insiderların şirket sırlarıyla olan ilişkileri, Kahire, 1996
- **İSAM, Hanafi Mahmut ,**Ticaret Kanunu , Birinci Bölüm , Mısır, 2008
- **JAFAR, Ali Muhammed,** Ceza Hukuku Özel Bölümü, Yayın ve Dağıtım Vakfı, Beyrut, 2006
- **KHALİL , Hashim Muhammad,** Anonim Şirkette Yönetim Kurulu'nun Hatalarından Kaynaklanan davası, Ürdün, 2011
- **MADİ,Mohamed,** Anonim Şirket Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi, Cezayir, 2016
- **MAKLOUF, Hanan,** ticaret kanunu ilkeleri, insanlar şirketleri ve ticaret işlemleri. Mısır , 2011.
- **MASHREQİ, Farid,**Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu'nun İşletme Direktörü Sorumluluğu, Hukuk ve Ekonomi Dergisi, Hukuk Fakültesi, Kahire Üniversitesi, Kahire 1955
- **MOAWAD, Nadia,** Ticari Şirketlerin Hükümleri, Kahire,2001
- **NASİF, İlyas,**Ticaret Şirketleri Ansiklopedi, Limitid Şirket, tıncı Bölüm, ,beyrut ,2008,s.11
- **NASİF,İlyas,** Ticari Şirketler Ansiklopedisi, Anonim Şirket Kuruluşu ,Yedinci Bölüm,2008
- **NASİF ,İlyas,**Ticari Şirket Ansiklopedisi, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, üçüncü bölüm, Beyrut, 2008, s.221

- **NECİM, Muhammed Sobhi**, Ceza Kanununun Genel Bölüm Şerhi , Birinci Baskı, Amman, 1988
- **RADWAN, Abu Zaid**, Anonim şirketin hükümleri Açıklaması, Dar Al-Fıkr Al-Arabi, Kahire, 1998 s.156
- **SAMİ, Fawzi Muhammad**, Ticari Şirketler Kamu ve Özel Hükümler, Amman, 2005
- **SELİM , Ragab Abdel Hakim**, Ticari Şirketler Kanunu hükümlerini Şerhi, Mısır , 2006
- **SFEİR, Ralli**, Ticari Şirketler, Beyrut, 2002, s.45
- **SHAHEEN, Mohamed Shawky**, Ticari Şirketlerin Niteliği ve Hükümleri, Dar El Fıkr El Arabi, Kahire, 1998
- **SHAMS AL-DİN, Afif**, Ticari hukuk hükümleri, Beyrut , 1997
- **TAHA, Mustafa Kamal**, Ticaret ve Deniz Hukuku Genel Teorisi, El-Halabi Hukuk Yayınları, Birinci baskı , beyrut , 2006
- **TAHA , Mostafa Kamal** , Ticati Şirketleri, Beyrut , 2012
- **TARAWNEH, Adel Abdul-Qader Hamad**, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev ve Sorumlulukları, Yüksek Lisans Tezi, Ammn, 1992
- **YAMİLKİ , Akram**, Ticari Şirketler kanunu Şerhi , İraq , 1972
- **YUNUS, Ali**, Ticari şirketlerin hükümlerinin açıklaması, Kahire, Mısır, 1960
- **ZAYED , Ahmad Süleyman**, TİCARET Hukuku İlkeleri, İkinci Baskı, Yafa Yayın ve Dağıtım Evi, Amman, Ürdün, 2000
- Kahire Ticaret Odası, Ticaret şirketi çeşitleri Şarhi, ikici baskı, Mısır
- Ticaret Odası lübnan Mevzuati , Ticari şirketler , 2005
- 1985 tarihli 303 sayılı Lübnan Ticaret Kanunu Yasal Bilgi Merkezi.
- 2014 tarihli 2 Ticaret Kanunu
- 1999 tarihli 17 sayılı Mısır Ticaret Kanunu
- 2012 Sayılı Filistin Şirket Kanunu
- 2002 tarihli (5) sayılı Suudi Şirketler Kanunu

- 1965 tarihli (6) sayılı Suudi Şirketler Kanunu
- 2016 tarihli (1) sayılı Kuveyt Şirketler Kanunu
- 1936 tarihli 74 sayılı Filistin Ceza Kanunu'nun
- 1937 tarihli 85 sayılı Mısır Ceza Kanunu

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : İslam H İ Abu Owda

Doğum Yeri Ve Yılı : ████████████████████

İlk Öğretim : Al-Shati İlkokulu - Gazze

Orta Öğretim : Alnasir Ortaokulu -Gazze

Lise : Adnan El Alami Lisesi

Lisans : İslam Üniversitesi – Hukuk Fakültesi

Yüksek Lisans : Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Özel Hukuk Anabilimdalı – Tezli

Mesleği : Öğrenci